

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (Online)**

2024. № 45

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.45>

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Головний редактор: Корбозерова Н. М., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА), ninakor@ukr.net .

**Заступник
головного редактора:** Скрильник С. В., канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА), s.skrylnyk@ukr.net.

**Відповідальний
секретар:** Ситдикова І. В., канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА), roman.philology@gmail.com.

Індексується у міжнародних реферативних та наукометричних базах даних:

ICV 2019: 62.92,

Google Scholar ,

Research Bib ,

Crossref.

Друкується за рішенням Вченої ради Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 7 від 27 лютого 2024 року).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу мовної інформації Серія KB №21582-11482ПР від 18.08.2015 р.

Наказом МОН України від 26.11.2020 № 1471 збірнику наукових праць «Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики» підтверджено статус фахового і належність до категорії «Б».

Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / головний ред. Н. М. Корбозерова. – (2002–2024). – К. : Юстон, 2024. – Вип. 45. – 176 с. – Бібліограф. в кінці ст.

Збірник вміщує статті, в яких досліджуються актуальні питання загального мовознавства, питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства, літературознавства, лінгвістичної семантики, прагмалінгвістики, когнітивної лінгвістики, комунікативної лінгвістики, перекладознавства, лінгвокаультурології. Розраховано на широке коло філологів, викладачів, перекладачів, докторантів, аспірантів та студентів закладів вищої освіти. Збірник видається двічі на рік, передрук не припускається. Статті пройшли рецензування. Всі статті перевірено на плагіат.

Збірник розміщено на сайті: <http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

Редакційна колегія:

Акінсі М.-А., д-р філол. наук, проф., Ун-т Руан (ФРАНЦІЯ);

Буає Анрі, д-р філол. наук, проф., Ун-т Поль Валері Монпельє III (ФРАНЦІЯ);

Волкова С. В., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвістич. ун-т (УКРАЇНА);

Годзіч Анна, д-р філол. наук, доц., Ун-т імені Адама Міцкевича, м. Познань (ПОЛЬЩА);

Голубовська І. О., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Гриценко С. П., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Гудманян А. Г., д-р філол. наук, проф., Нац. авіаційний ун-т (УКРАЇНА);

Дерієн С., д-р філол. наук, проф., почесний професор лінгвістики та освіти, Ун-т Рутгерс, (м. Нью-Джерсі), США.

Дорофєєва М. С., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Ільченко О. М., д-р філол. наук, проф., Центр наук. дослідж. та виклад. іноз. мов НАН України (УКРАЇНА);

Керо Хервіл'я Енріке Ф., д-р філол. наук, проф., Гранадськ. університет (ІСПАНІЯ);

Перепльотчикова С. Є., канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Пономаренко В. П., д-р філол. н., ст. наук. співробіт., Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України (УКРАЇНА);

Солощук Л. В., д-р філол. наук, проф., Харківськ. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна (УКРАЇНА);

Тріаре Домінік, д-р філол. наук, проф., Ун-т Поль Валері м. Монпельє (ФРАНЦІЯ);

Чернюх Б. В., д-р філол. наук, проф., Львівськ. нац. ун-т імені Івана Франка (Україна).

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (Online)**

2024. № 45

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.45>

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ISSN 2413-5593 (Print); ISSN 2663-6530 (On-line)

Editor-in-Chief: Nina M. Korbozerova, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), ninakor@ukr.net.

Deputy Editor-in-Chief: Serhiy V. Skrylnyk, PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), s.skrylnyk@ukr.net.

Secretary: Sytdykova Iryna V., PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), roman.philology@gmail.com.

Indexed in bibliographic databases:

ICV 2019: 62.92,

Google Scholar ,

Research Bib ,

Crossref.

The edition is published on the decision of the Academic Council of the Institute of Philology at the Taras Shevchenko National University of Kyiv (proceedings № 7, 27 February 2024).

Certificate of state registration of the print media KB № 21582-1148IIP, 18.08.2015.

The collection of scientific works "Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics" has confirmed the status of professional and belonging to the category "B" (The order № 1471 of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 26.11.2020).

Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics: collection of scholarly articles / Ministry of education and science of Ukraine, Taras Shevchenko National University of Kyiv / Editor-in-chief N. M. Korbozerova. – (2002–2024). – Kyiv : Uston, 2024. – Issue 45. – 176 p. Bibliography is at the end of the article.

The collection of scholarly articles includes articles on the current issues in general linguistics, comparative and historical linguistics, linguistic typology, literary studies, linguistic semantics, pragmalinguistics, cognitive linguistics, communicative linguistics, translation studies, linguocultural studies. This edition is intended for linguists, translators, interpreters, teachers, lecturers, post-graduate students, persons pursuing a doctor's degree, and University students. It is published twice a year. Republishing is impossible. All the articles in the edition have been peer-reviewed. All the articles have been checked up for plagiarism.

The collection of scholarly articles is published online at:
<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

Members of the publishing board:

Akinsi, Mehmet-Ali M., DSc (Philology), Prof., University of Rouen (FRANCE);

Boyer, Henri, DSc (Philology), Prof., Paul Valéry University of Montpellier III (FRANCE);

Volkova, Svitlana V., DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University;

Godzich, Anna, DSc (Philology), Associate Prof., Adam Mickiewicz University Poznan (POLAND);

Golubovska, Iryna O., DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Grytsenko, Svitlana P., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Gudmanian, Artur G., DSc (Philology), Prof., National Aviation University (UKRAINE);

Darian, Steven, DSc (Philology), Prof., Rutgers University (New Jersey, USA);

Dorofeeva, Margarita S., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Ilchenko, Olga M., DSc (Philology), Prof., Center for Research and Teaching of Foreign Languages (UKRAINE);

Quero-Gervilla, Enrique F., DSc (Philology), Prof., University of Granada (SPAIN);

Pereplotchykova, Svitlana Ye., PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Ponomarenko, Volodimir P., DSc (Philology), Leading Researcher, O. O. Potebnya Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine (UKRAINE);

Soloshchuk, Ludmyla V., DSc (Philology), Prof., V. N. Karazin Kharkiv National University (UKRAINE);

Triare, Dominik, DSc (Philology), Prof., Paul Valéry University of Montpellier III (FRANCE);

Cherniukh, Bohdan V., DSc (Philology), Prof., Ivan Franko National University of Lviv (UKRAINE).

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І
ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА**
[CURRENT ISSUES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL
LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY]

УДК 81(072.8)

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 10.11.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 16.11.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 95.11 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.45.01>

**CONCEPTO, TIPOS Y CONSECUENCIAS DE LOS CONTACTOS
LINGÜÍSTICOS: NUEVOS ENFOQUES**

Nina M. Korbozerova (Kyiv, Ucraina)

ninakor@ukr.net

Doctora en Letras, Profesora Titular Catedrática de la Filología Románica
de la Universidad Nacional de Kyiv Tarás Shevchenko
(Ministerio de Educación y de Ciencia de Ucrania)
Ave. de Tarás Shevchenko 14, Kyiv, Ucraina, 01601

Olena P. Obruchnikova (Kyiv, Ucraina)

obruchnikovaep@gmail.com

Docente del Departamento de la Filología Románica
de la Universidad Nacional de Kyiv Tarás Shevchenko
(Ministerio de Educación y de Ciencia de Ucrania)
Ave. de Tarás Shevchenko 14, Kyiv, Ucraina, 01601

En el artículo se estudia una serie de problemas vinculados con la definición de los contactos lingüísticos, como el complicado fenómeno sociolingüístico, linguocognitivo y étnico-cultural. Los contactos lingüísticos son el resultado de la convivencia de dos o más lenguas en un mismo espacio geográfico, acompañada por los procesos específicos de las interferencias lingüísticas, alternancia del código lingüístico y los préstamos.

Palabras clave: los contactos lingüísticos, las interferencias lingüísticas, el intercambio de códigos lingüísticos, tipos de los préstamos, la lengua dominante, las lenguas indígenas, las variedades lingüísticas.

(АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА)

[Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnoho movoznavstva]

Концепт, типи та наслідки мовних контактів: нові підходи (Іспанською) [Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net,

Обручникова О. П. [Obruchnikova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

КОНЦЕПТ, ТИПИ ТА НАСЛІДКИ МОВНИХ КОНТАКТІВ: НОВІ ПІДХОДИ

Ніна Миколаївна Корбозерова (м. Київ, Україна)

ninakor@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Олена Петрівна Обручникова (Київ, Україна)

obruchnikovaep@gmail.com

доцент кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті досліджується комплекс проблем, пов'язаних із визначенням поняття мовних контактів, які являють собою складне соціолінгвістичне, лінгвокогнітивне та етнічно-культурне явище. Мовні контакти як прояв співіснування двох або більше мов в одному географічному просторі, супроводжуються такими специфічними процесами, як інтерференція, перемикання (зміна) мовних кодів і запозичення.

Ключові слова: мовні контакти, мовна інтерференція, зміна мовних кодів, типи запозичень, домінуюча мова, індіанські мови, мовна варіативність.

CONCEPT, TYPES AND CONSEQUENCES OF LANGUAGE CONTACTS: NEW APPROACHES

Nina N. Korbozerova (Kyiv, Ukraine)

ninakor@ukr.net

DSc (Philology), Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Concept, Types and Consequences of Language Contacts: New Approaches (in Spanish) [Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net,
Obuchnikova O. P. [Obuchnikova O. P.], obuchnikovaep@gmail.com

Olena P. Obruchnikova (Kyiv, Ukraine)

obruchnikovaep@gmail.com

Associate Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article studies a series of problems connected with the definition of linguistic contacts, such as the complicated sociolinguistic, linguocognitive and ethnic-cultural phenomenon.

Such contact is accompanied by the specific processes of linguistic interferences, linguistic code change and linguistic borrowings. Linguistic contacts are due to non-linguistic phenomena such as population migration, the coexistence of different ethnic groups in the same territory or in the surrounding area, wars, colonization, political, economic, cultural and educational connections.

Language contacts are closely linked with types of interethnic cultural contacts. There are several types of linguistic contacts: contacts according to their duration and stability; according to direct and indirect connections; contacts between related and unrelated languages; contacts with unilateral and with mutual influence; marginal and intraregional contacts; casual and permanent contacts; natural and artificial contacts.

The consequences of language contacts. Language contacts are based on linguistic and sociolinguistic phenomena. Due to its significant nature, three aspects of language contact are distinguished: the consequences of language contact that affect the language; the consequences that concern the speaker of a language and the consequences that have effects on communication. Due to their duration, the consequences of linguistic contacts can be short-term and long-term.

As a result of linguistic contacts can be formed pidgins and creole languages, which are the adstratum phenomena, or one of the contacted languages can be assimilated with the won/winning language, which are the substratum or superstratum phenomena.

The different linguistic levels of linguistic contacts have a very stable character: the most stable is the lexical level, the least stable are the phonology and morphology levels.

Key words: linguistic contacts, linguistic interferences, the exchange of linguistic codes, types of borrowings, the dominant language, indigenous languages, language variability.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Концепт, типи та наслідки мовних контактів: нові підходи (Іспанською) [Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net,
Обручникова О. П. [Obruchnykova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

Actualidad y novedad. Contactos de lenguas como un campo lingüístico desarrollado desde mediados del siglo pasado no pierde su actualidad y novedad hasta hoy día por haber ampliado y ensanchado su objeto específico del estudio que se plasma en el choque linguosocial, linguocultural, linguocognitivo y linguoétnico. Aquí se estudia la mezcla del español y de las lenguas indígenas americanas del periodo de la colonización. El nuevo enfoque permite analizar la hispanización del continente americano en un complejo conjunto: es decir, en los aspectos sociolingüístico, linguocognitivo y étnico-cultural.

El objetivo consiste en definir el concepto del contacto de las lenguas, estudiar la influencia mutua de los sistemas lingüísticos en contacto, investigar la interferencia lingüística y la alternancia de los códigos cuando el individuo se encuentra en una situación de bilingüismo.

Aparato terminológico principal. *Conceptualmente*, el contacto de las lenguas es un problema sociolingüístico, que estudia los resultados de la convivencia de dos o más lenguas en un mismo espacio geográfico [6]. Así, las comunidades lingüísticas se encuentran en relaciones entre sí y pueden influir recíprocamente una a otra. Los contactos lingüísticos se deben a la migración de población, la convivencia de varios grupos étnicos en el mismo territorio o en territorios adyacentes, guerras, colonización, vínculos políticos, económicos, culturales y educativos.

Por su carácter significativo se diferencian tales aspectos de las *consecuencias* del contacto lingüístico: las que afectan la lengua y las que tienen efectos en la comunicación. Por su duración, las consecuencias de los contactos lingüísticos pueden ser a corto y a largo plazo. En primer caso, se trata del cambio lingüístico en el nivel del habla cuando una de las lenguas, que están contactando, solo presta los vocablos. En el segundo caso, se trata del cambio en el nivel de la lengua cuando se afecta el sistema lingüístico entero como una formación linguosocial, lo que lleva en definitiva a la desaparición de esta lengua.

Existen varios *tipos* de contactos lingüísticos, que están vinculados, como se sabe, con los tipos de contactos culturales interétnicos: los contactos según su duración y estabilidad (Y. O. Zhluktenko) [2]; los contactos directos e indirectos; los contactos entre las lenguas relacionadas/no relacionadas; los contactos con la

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Concept, Types and Consequences of Language Contacts: New Approaches (in Spanish) [Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net,
Obruchnikova O. P. [Obruchnikova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

influencia unilateral y con la influencia mutua; los contactos marginales e interiores; los contactos casuales y permanentes; los contactos naturales y artificiales (M. P. Kochergán) [3].

En el *resultado* de la convivencia entre las lenguas se producen tres fenómenos principales: la *interferencia*, el *intercambio* (o *alternancia*) de *códigos* como caso específico de la interferencia en las comunidades bilingües, y los *préstamos*.

La interferencia es la influencia de una lengua sobre otra durante la interacción de dos o más lenguas.

La interferencia lingüística se interpreta como un proceso de desviación de las normas (E. Haugen), como los fenómenos lingüísticos generales que surgen en el resultado de contactos (Yu. Zhluktenko), como diferentes formas de bilingüismo, que deben su origen al sustrato, adstrato y superestrato (V. Georgiev) y, por fin, como préstamo (A. Glemzhene) [2].

El proceso de interferencia es muy complicado y depende de muchas razones. En diferentes territorios tienen diferentes consecuencias. El grado de interferencia depende, en primer lugar, del nivel de dominio del bilingüe de otra lengua nueva y, en segundo lugar, de la capacidad de distinguir características específicas de la lengua que se está estudiando [1; 5].

Se distinguen los siguientes tipos de interferencia [3]: a) por el origen externo o interno; b) por la naturaleza de la transferencia directa o indirecta de conocimientos de la lengua materna; c) por la naturaleza de la manifestación descubierta u oculta y d) por la naturaleza fonética, léxica o gramatical de la lengua.

El intercambio de códigos es la utilización de estructuras o palabras de dos lenguas en un solo discurso o en una misma frase. Los préstamos son el mecanismo léxico-semántico más productivo en la creación de palabras nuevas, es decir, en la incorporación al vocabulario propio de una voz procedente de una lengua distinta [4]. Además, como resultado de la mezcla de las lenguas [6], pueden formarse pidgins y las lenguas criollas, que son los fenómenos de adstrato, o asimilarse una de las lenguas contactadas, cuyas huellas pueden conservarse en la lengua ganada o ganadora, que son los fenómenos de sustrato o superestrato respectivamente.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Концепт, типи та наслідки мовних контактів: нові підходи (Іспанською) [Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net,
Обручникова О. П. [Obruchnykova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

Los diferentes niveles lingüísticos de los contactos lingüísticos tienen un carácter bastante estable. El más estable es el nivel léxico, los menos estables son los niveles de fonología y morfología. Los cambios morfológicos en las lenguas de contacto tienden a simplificar el subsistema gramatical.

Desarrollo del tema.

En la lengua española se distinguen cuatro clases de *préstamos*: morfológicos, semánticos, léxicos y calcos. 1. Los préstamos *morfológicos* se forman por derivación sufijal: *-ing* (*puénting*), o por composición: *piso piloto*, o por préstamos inmediatos, como acrónimos (*módem*). 2. Los préstamos *semánticos* se forman cuando las palabras españolas cambian de su significado por influencia de un vocablo extranjero: *bolsa* en el significado de *mercado de valores*. 3. Los préstamos *léxicos* se forman cuando se incorpora un nuevo vocablo de otra lengua. Aquí se diferencian los extranjerismos: *marketing*, *lifting* y las palabras hispanizadas: *chalé*, *mitin*, *estándar*. 4. Los *calcos* son la traducción de expresiones extranjeras por palabras del castellano que, en muchos casos, adoptan nuevos significados: *perrito caliente*.

El fenómeno de la interferencia lingüística en la Hispanoamérica tiene el carácter específico, basado en el contacto entre *el español como lengua dominante*, por una parte, y *las lenguas indígenas como lenguas dominadas*, por otra. La característica fundamental del contacto entre la lengua española y las lenguas indígenas americanas ha sido la dominación de los hablantes de las segundas por los hablantes de la primera, determinada por la conquista de los territorios que actualmente componen la Hispanoamérica.

El predominio del español creció de manera constante a lo largo de los cinco siglos después de la llegada de los conquistadores españoles a América. Pronto, el español ocupó un puesto más prestigioso en todos los países hispanoamericanos como lengua de la administración, de la educación formal, de la literatura erudita, de los medios masivos de comunicación, de las clases dominantes y, por fin, se hizo la lengua materna para los pueblos de Hispanoamérica.

La valoración de las lenguas indígenas, en cambio, en los siglos XVI y XVIII, sufrió una constante disminución.

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Concept, Types and Consequences of Language Contacts: New Approaches (in Spanish) [Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net,
Obruchnikova O. P. [Obruchnikova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

El interés en el bilingüismo por parte de los hablantes del español como lengua materna fue un fenómeno limitado hasta la primera mitad del siglo XVII. En cambio, los indígenas sintieron la necesidad de aprender el español.

El contacto entre el español y las lenguas indígenas llevó a la mezcla lingüística específica fuerte y persistente, en la consecuencia de la cual en el continente americano surgió la serie de unas *nuevas variedades lingüísticas de contacto*, basadas estructuralmente en el español e influenciadas por diferente intensidad de las lenguas indígenas. Cuatro variedades de contacto son más divulgadas actualmente: a) la variedad, de tipo *sabir*, b) la variedad, de tipo *betoyes*, c) la variedad, de tipo *quichua*, y d) la variedad, de tipo *guaraní*.

El primer tipo es característico para los venezolanos hispanohablantes e indios panares. El segundo tipo caracteriza el habla de los hispanoparlantes de Colombia, el tercero es hablado en algunas provincias de Ecuador, y el cuarto tipo se habla en Paraguay. Cada uno de los tipos de las variedades de contacto se diferencia por sus peculiaridades lingüísticas: en dos primeros tipos hay poca presencia de los elementos léxicos de origen indígena, además, se simplifica mucho la morfosintaxis española, hasta que en el segundo tipo se pierden las oposiciones genéricas en los adjetivos, artículos y pronombres. En dos últimos tipos, mientras tanto, se quedó un fuerte elemento indígena en el español en todos los niveles de la lengua, y en primer lugar, en el sistema derivativo sufijal diminutivo en el nombre.

El bilingüismo indígenas-español en Hispanoamérica y la influencia de las lenguas indígenas en las variedades lingüísticas de contacto depende mucho de diferentes circunstancias históricas. Según el grado de intensidad se puede destacar tres zonas lingüísticas de la influencia indígena en la lengua española: 1) la zona de grado mínimo de la influencia, 2) la zona de grado medio de la influencia y 3) la zona de grado alto de la influencia.

A. La primera zona incluye: 1. Los países, en los que casi no se hablan las lenguas indígenas (Puerto Rico, República Dominicana). 2. Los países, donde el porcentaje de las lenguas étnicas es muy bajo (Colombia, Costa Rica, Honduras, Nicaragua, Panamá y Venezuela). **B.** A la segunda zona pertenecen: 1. Los países, donde las lenguas indígenas alcanzan aproximadamente los 100.000 hablantes (el *guajiro* en Colombia y en Venezuela; el *páez* en Colombia; el *misquito* en Nicaragua, y en Honduras; el *guaimí* en Panamá y el *garífuna* en Honduras, en

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Концепт, типи та наслідки мовних контактів: нові підходи (Іспанською) [Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net,
Обручникова О. П. [Obruchnykova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

Nicaragua, en Belice y en Guatemala). 2. Chile, donde el *mapuche* alcanza 400.000 hablantes. C. En la tercera zona figuran: 1. Argentina, donde el *quechua* alcanza casi un millón de hablantes y es hablado por las etnias que están concentradas en las zonas rurales en el extremo norte del país. Aquí son frecuentes casi mil nombres prestados que significan la fauna, la flora, accidentes geográficos, comidas, vestimenta, utensilios, instrumentos musicales, ocupaciones, creencias, etc. 2. México, donde se hablan las lenguas indígenas por el 8 % de la población. Así, *nahuas* alcanzan cerca de un millón de hablantes, el *otopame* y el *yucateco* alcanzan o superan el medio millón.

En algunos países hispanoamericanos el bilingüismo indígenas-español es muy frecuente. Por ejemplo, en Perú hay un 27 % de hablantes de lenguas indígenas, en Bolivia, Ecuador y Guatemala más de 40 % de la población habla las lenguas indígenas, en Paraguay la mayor parte de la población es bilingüe y tiene al *guaraní* como lengua materna.

La sociedad americana precolombina estaba formada de distintos pueblos que hablaban diferentes lenguas. Después de la llegada de Colón a América en 1492, esta sociedad fue incorporada paulatinamente por los conquistadores al imperio español. Se creó una nueva formación lingüística peculiar, complicada, poliétnica y multiaspectual. Pues, además de los etnias, al continente llegaron los conquistadores europeos de todas partes de España, en primer lugar, de Andalucía, de Extremadura y de Castilla. Además, al comienzo allí había mestizos, criollos y negros. La primera fase de la colonización se caracterizó por constantes guerras, explotación cruel y epidemias, lo que provocó una reducción de la población indígena.

El contacto de las lenguas en Hispanoamérica desde finales del siglo XV evolucionó en tres etapas principales: 1. La *colonización* de América, lo que llevó a la *adaptación* linguocultural. 2. La *hispanización*, lo que llevó al bi(multi)lingüismo. 3. La *influencia indígena y su constante reducción posterior* (náhuatl, quechua, guaraní y araucana).

El primer contacto lingüístico está conectado, como se sabe, con la extensión de los *signos biculturales*, es decir, con la extensión semántica de un signo lingüístico en un contexto cultural nuevo [9]. De tal manera en el vocabulario

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Concept, Types and Consequences of Language Contacts: New Approaches (in Spanish) [Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net,
Obruchnikova O. P. [Obruchnykova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

español fueron introducidas las palabras de procedencia indígena que se usan hoy en día [8]. Algunos indigenismos se hicieron las palabras de uso cotidiano, como *chocolate* (del náhuatl xocoatl) y *tomate* (del náhuatl tomatl).

Conclusiones. El contacto de las lenguas puede acompañarse por un profundo proceso de la interferencia lingüística. La interferencia se considera como un fenómeno de interacción de estructuras o elementos importantes estructurales de dos lenguas en el prolongado acto comunicativo histórico de la población intermedia bilingüe.

La hispanización del continente americano por los conquistadores españoles fue posible, entre otras cosas, gracias a muchísimas variedades lingüísticas étnicas, dispersas por todo el continente americano, antes de la llegada de Colón.

La comunicación entre los colonizadores y los etnias indígenas se hizo el factor decisivo al elegir el castellano como el medio más prestigioso de comunicación entre los socios de una nueva comunidad lingüística hispanoamericana nacida en los siglos XV-XVI. El proceso de la hispanización completa tenía el carácter linguocultural muy prolongado que acabó por interacción y penetración mutuas entre el castellano y las lenguas indígenas. El papel del préstamo indígena en el español era y sigue siendo hasta ahora considerable.

Literatura:

1. *Familia indoeuropea*, <http://www.proel.org/index.php?pagina=mundo/indoeuro>
2. <https://lenguayliteraturasuperior.wordpress.com/2010/01/20/las-lenguas-del-mundo-y-de-europa/>
3. Verba, G. *Curso de lexicología comparada (español-ucraniano)*. Vinnytsia: Nova Knyha, 2021. 232 p.
4. https://es.wikipedia.org/wiki/Lenguas_romances
5. <https://www.inesem.es/revistadigital/idiomas/lenguas-indoeuropeas/>

References:

1. *Familia indoeuropea*, <http://www.proel.org/index.php?pagina=mundo/indoeuro>
2. <https://lenguayliteraturasuperior.wordpress.com/2010/01/20/las-lenguas-del-mundo-y-de-europa/>
3. Verba, G. *Curso de lexicología comparada (español-ucraniano)*. Vinnytsia: Nova Knyha, 2021. 232 p.
4. https://es.wikipedia.org/wiki/Lenguas_romances
5. <https://www.inesem.es/revistadigital/idiomas/lenguas-indoeuropeas/>

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства)
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva]

Концепт, типи та наслідки мовних контактів: нові підходи (Іспанською) [Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net,
Обручникова О. П. [Obruchnykova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN LITERARY STUDIES]

УДК 811.111'34/'42

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 07.11.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 10.11.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.29 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.45.02>

THE DIACHRONIC APPROACH TO THE STUDY OF RHYTHM IN
SHAKESPEARE'S PERFORMANCES

Katherine V. Lysenko (Kyiv, Ukraine)

lysenkokath@gmail.com

PhD (Philology), lecturer at
Department of Foreign Languages for Mathematics Faculties
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article explores the overall influence and creativity of W. Shakespeare, as well as changes in approaches to theatrical interpretations and performances of Shakespeare's works from a diachronic perspective.

The themes of Shakespeare's works delve into the complexities of human relationships, ensuring their relevance to this day. The significance of Shakespeare's dramas and comedies on contemporary literature cannot be overstated.

Performances of Shakespeare's works evolve over time, rendering them entirely modern. The article discusses a shift in approach to speech rhythm, adding different characteristics and melodiousness, eliciting positive reactions from the audience. The diachronic approach involves comparing various performances across different time periods. To investigate real changes in the prosody of Shakespearean performances, the authors examined chronologically different renditions of the same excerpts and compared their key indicators using modern computer programs. The conclusions indicate significant changes in pause lengths, speech rates, and the direction of the main tone.

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

The Diachronic Approach to the Study of Rhythm in Shakespeare's Performances (in English) [Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques]

© Lysenko K. V. [Lisenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

The role of rhythm in Shakespeare's performances serves as an emotional foundation and an even stronger link connecting the actor and the audience.

Key words: evolution, rhythm, development of performance styles, a symphony of tones and inflections, to preserve unique voices and manners of performers, rate of speech, a narrowed range of frequency of the main tone, localization of pauses, maximum duration of pauses, alliteration, repetition of consonants, platform for continual reinterpretation and innovation.

ДІАХРОНІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ РИТМУ В ПОСТАНОВКАХ ШЕКСПІРА

Катерина Вікторівна Лисенко (м. Київ, Україна)

lysenkokath@gmail.com

кандидат філологічних наук, асистент
кафедри іноземних мов математичних факультеті
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті йдеться про вплив та творчість В. Шекспіра в цілому та про зміни в підходах до театральних підходів та виконань творів Шекспіра в діяхронічному аспекті.

Тематика творів В. Шекспіра торкається складнощів людських стосунків, і тому його доробки залишаються релевантними й досі. Неможливо переоцінити важливість впливу драм та комедій В. Шекспіра на сучасну літературу.

Виконання Шекспірівських творів змінюється з часом, що робить їх абсолютно сучасними і модерними. В статті йдеться про зміну підходу до ритму мовлення, що додає інших рис та мелодійності і викликає позитивні реакції глядача. Діяхронічний підхід має включати порівняння різних виконань в різні часові періоди. Для того, щоб дослідити реальні зміни в просодії виконань шекспірівських творів, автори дослідили хронологічно різні варіанти реалізацій однакових уривків, і за допомогою сучасних комп'ютерних програм порівняли основні їхні показники. Висновки свідчать про значні зміни у показниках пауз, швидкості мовлення та напрямку основного тону.

Роль ритму в виставах В. Шекспіра служить немов би емоційною основою та ще міцнішим ланцюжком, який з'єднує актора та глядача.

Ключові слова: еволюція, ритм, розвиток стилів виконання, симфонія тонів та інфлексій, зберегти унікальні голоси та манеру виконання, швидкість мовлення, звужений діапазон частоти основного тону, розташування пауз, максимальна довжина пауз, алітерація, повторення приголосних, платформа для постійної реновації та інновації.

Shakespeare's works are a timeless tapestry of literary brilliance that continues to resonate across generations. His contributions to English literature and the enduring global appeal of his plays are unparalleled [2, p. 12]. From the tragic tale of "Romeo and Juliet" to the comedic genius of "A Midsummer Night's Dream," Shakespeare's diverse portfolio showcases his mastery of storytelling and character development [2, p. 78].

His plays delve into the complexities of human emotions, societal norms, and the timeless struggles of the human condition. The themes explored in his works remain relevant to this day, making his plays a cornerstone of literary education and theatrical performance [3, p. 92; 4, p. 315].

Shakespeare's impact on the world of literature and drama cannot be overstated, and his works continue to inspire and influence artists and audiences alike. His ability to intertwine wit, tragedy, and human nature has left an indelible mark on the literary landscape. The enduring popularity of his works, reflecting their universal appeal and lasting relevance, solidifies Shakespeare's legacy as one of the greatest playwrights in history [5, p. 207; 6, p. 51; 7, p. 117].

It is crucial to grasp the evolution of characteristics of performance of Shakespeare to gain valuable insights into changing stage playing practices and audience reception over time. Examining how rhythm has been used and interpreted in various productions is essential for gaining a deeper appreciation for the role it plays in shaping the overall theatrical experience.

So what is rhythm of a theatrical play? It's the pulsating heartbeat of a theatrical production, the underlying pattern of movement and sound that gives life to the performance. Tempo is the speed at which the actors move and speak, influencing the overall atmosphere and emotional impact of the play. In addition to rhythm and tempo we should also consider cadence, in other words the rise and fall of the actors' voices, which shape the musicality of their delivery and add depth to the spoken words.

These three elements mentioned above work together to create a cohesive and

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

The Diachronic Approach to the Study of Rhythm in Shakespeare's Performances (in English) [Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques]

© Lysenko K. V. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

engaging performance that resonates with audiences on a high level. By mastering the rhythm, actors can effectively convey the intended emotions and messages of the play, leaving a lasting impact on viewers.

A diachronic study involves the examination of a phenomenon across different time periods. In the context of Shakespearean performance, it focuses on analyzing the variations in rhythm, delivery, and interpretation of his works across different historical periods [8; 9-11]. This comprehensive approach enables researchers to gain valuable insights into the evolution of Shakespearean performance, shaped by changes in theatrical norms, cultural context, and artistic interpretations [12].

Furthermore, the diachronic study provides a valuable framework for understanding the historical development of performance styles in general, as well as acting techniques, and audience preferences [13]. It offers a nuanced exploration of how Shakespeare's texts have been adapted, reimagined, and presented on stage over the centuries, shedding light on the dynamic relationship between the playwright's timeless verses and the evolving traditions of theatre [14].

Exploring the diachronic aspects of Shakespearean performance allows scholars to unravel the complex layers of artistic innovation, societal influences, and historical contingencies that have contributed to the diverse interpretations associated with the Bard's enduring legacy [15; 16].

Researchers may examine the shifts in acting styles from the formal and declamatory approach of the Elizabethan era to the more naturalistic and psychologically nuanced performances of the modern stage [17; 18]. They may also explore how different directors and actors have interpreted and brought their own perspectives to Shakespeare's works, influencing the overall portrayal and reception of the plays [17].

Additionally, a diachronic study may delve into the impact of cultural and social changes on the performance of Shakespeare's plays. For example, researchers may investigate how the plays were received and adapted during periods of political unrest, societal transformations, or artistic revolutions [18]. This analysis can provide valuable insights into the dynamic interplay between theatre and society, highlighting the ways in which Shakespeare's works have resonated with audiences across different historical contexts.

Overall, a diachronic study of Shakespearean performance offers a comprehensive exploration of the ever-evolving relationship between the text, the

stage, and the audience, while also recognizing the diverse creative choices that have shaped their performance history.

In early Shakespeare performances, the rhythm wasn't just a backdrop but a dynamic force that infused every aspect of the theatrical experience. The actors' delivery of lines was akin to an intricate dance of sound and emotion, rather than a mere recitation. Each pause, each emphasis, and each modulation contributed to the overall rhythm of the performance [19]. The cadence of the dialogue wasn't a mere recitation of words; it was a symphony of tones and inflections that resonated with the audience's emotions.

Furthermore, musical accompaniment played a pivotal role in enriching the rhythmic experience in early Shakespeare performances. From live musicians providing interludes between scenes to the use of instruments to underscore the emotional beats of the play, music added depth and richness to the performance [20]. This musical layer intertwined with the spoken word, creating a harmonious fusion that heightened the audience's emotional connection to the narrative unfolding before them.

In the times before the invention of radio any information about the manner of actors' performing was limited to the description of theatrical schools, principles of declamation and actors' moves and gestures on the stage. The beginning of Golden Era of Radio in 1930s led to the appearance of different radio channels and programs which made it possible to preserve unique voices and manners of performers who appeared before the microphone in radio studios. The old priceless radio recordings of those remote times can now be comparable to a newer recording, which is important, because every epoch imposes its imprint on the manner of acting, on the style of playing, on the interpretation of images, as well as on the phonetic and forensic design of the actors' performance in general. Only old radio recordings preserved in archives can be a true and authentic source of information for subsequent diachronic studies [21].

The diachronic research of possible changes in actor's style and in theatrical radio performances of W. Shakespeare's plays is the focal point of interest while investigating the dynamics of the change through time. The researcher [22; 23] collected the audio recording of Shakespearian radio performances of historically different periods of time, mainly from the 30s of the 20th century to the 50s and to the 21 century. A hypothetical assumption as to the existence of variations in the phonetic

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

The Diachronic Approach to the Study of Rhythm in Shakespeare's Performances (in English) [Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques]

© Lysenko K. V. [Lisenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

realizations of performances in different periods of time has been put forward. The investigation [24] confirmed the existence of certain prosodic changes in the analyzed realizations, namely: the radio recordings of Mercury Theater as chronologically the most remote ones (1930-1940 years) among the five radio recordings (Mercury Theater, Living Shakespeare Series, British Broadcasting Corporation, Oregon Shakespeare Festival, Complete Archangel) are characterized by a comparatively slower rate of speech, a narrower range of Frequency of the Main Tone (scenic public speeches) and a comparatively faster rate of speech and a wider range of Frequency of the Main Tone (monologues-inner reflections). The localization of pauses, their larger quantity and maximum duration are other distinctive features of Mercury Theater realizations, as well as the longest duration of speaking and the slowest rate of speaking. The shortest duration of sounding in combination with the lowest rate of speaking and a narrow range of Frequency of the Main Tone (FMT) testify to the attempts to depict a specific, positive, image of a hero as an elderly man full of self-esteem and pride (Mercury Theater), which differs from the image of a hero created by another actor (Living Shakespeare Series), with an unnaturally fast rate of speaking, high and unpleasant voice with a specifically wide change in the Frequency of the Main Tone (FMT), in an attempt to create rather a negative image.

The existence of correlation between such markers of prosody as the range of Frequency of the Main Tone (FMT) and the rate of speech, and between the rate of speech and the duration and quantity of pauses, has been proven.

Furthermore, Shakespeare's masterful use of poetic devices such as alliteration and repetition added to the overall musicality of the language, created a sense of rhythm and cohesion within lines [25]. Repetition, whether of words or phrases, served to emphasize key themes and emotions, imprinting them in the minds of the audience long after the performance had ended.

The rhythm in these early performances was a delicate balance of tension and release. Moments of heightened intensity, such as soliloquies or dramatic confrontations, were punctuated by softer, flowing passages of dialogue or reflection [26]. This ebb and flow created a dynamic and emotionally rich experience for the audience, drawing them into the world of the play and allowing them to experience a range of feelings and sensations alongside the characters.

Moreover, the lighting and staging were carefully orchestrated to enhance the rhythm of the performance. Changes in lighting, from bright to dim, from warm hues

to cool tones, mirrored shifts in mood and tone within the play (Korda, 2002). Similarly, carefully choreographed movements and transitions added a visual dimension to the auditory experience, further enriching the rhythmic tapestry unfolding on stage [27].

In summation, these elements—actors' delivery, poetic meter, musical accompaniment, poetic devices, lighting, and staging—worked in concert to create a captivating and immersive theatrical experience that appealed to all the senses. It was a performance where rhythm wasn't just heard but felt, where every beat resonated with the audience's emotions and imagination, leaving an indelible mark on their hearts and minds.

In modern Shakespeare performances, the evolution of performance techniques has significantly impacted the rhythm of the delivery. With the advent of technology such as microphones and sound systems, actors now have tools to enhance the precision and control of their vocal delivery. This technological advancement allows for a more nuanced modulation of voice, enabling actors to emphasize the intricate rhythms inherent in Shakespeare's verse [28; 29; 30].

Moreover, the incorporation of diverse acting styles from around the world has enriched the rhythmic landscape of modern performances. As actors draw inspiration from various global theatre traditions, they bring forth a multitude of rhythmic sensibilities, resulting in a more varied and dynamic approach to rhythm [31; 32]. This convergence of different performance techniques has contributed to a richer tapestry of rhythms, reflecting the diversity of interpretations and cultural influences in contemporary Shakespearean productions.

Contemporary Shakespeare performances often venture into non-traditional settings, transcending the confines of traditional stage spaces. From urban landscapes to post-apocalyptic worlds and even outer space, these innovative settings provide a canvas for creative reimagining of rhythm in performance. In such settings, performers utilize non-verbal expressions and physicality to convey the rhythm of the text, introducing experimental and unconventional rhythms that challenge traditional interpretations [9; 10; 11].

In recent years, modern Shakespeare performances have witnessed a growing integration of music and soundscapes into productions. This fusion of spoken word with musical elements adds a new dimension to the rhythmic experience, as the interplay between voice and music creates intricate layers of rhythm [33; 34]. Live

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

The Diachronic Approach to the Study of Rhythm in Shakespeare's Performances (in English) [Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques]

© Lysenko K. V. [Lisenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

music, ambient sounds, and rhythmic patterns interweave to redefine the auditory landscape of Shakespearean performances, offering audiences a multisensory engagement with rhythm [35; 36].

The role of rhythm in early Shakespeare performances transcends mere delivery; it serves as a conduit for emotional engagement and comprehension for the audience. Through the lens of diachronic study, it becomes evident that the cadence and tempo of the delivery wield significant influence over the audience's interpretation of the plays. The rhythm acts as a silent orchestrator, dictating the mood and impact of pivotal scenes, thereby shaping the audience's emotional journey through the narrative [9; 10; 11].

Moreover, rhythm serves as a guiding force, navigating the audience through the intricate complexities of Shakespeare's language. As actors modulate their voices to match the rhythmic contours of the verse, they imbue the text with clarity and depth, ensuring that every nuance and subtlety is conveyed with precision [2; 37; 38]. This synchronization of rhythm and language enriches the audience's overall experience of the performance, fostering a deeper connection to the characters and themes explored on stage.

Ultimately, rhythm emerges as a powerful tool in the arsenal of theatrical expression, transcending linguistic barriers to communicate directly with the audience's emotions and imagination. It is through the subtle cadences and pulsating beats of rhythm that Shakespeare's timeless verses come to life, resonating with audiences across generations and reaffirming the enduring power of live performance [5; 35; 36].

The evolution of rhythmic interpretation in modern Shakespeare performances marks a departure from traditional approaches, signaling a shift in artistic sensibilities and audience expectations. While iambic pentameter remains a cornerstone of Shakespearean verse, modern performers exhibit a greater willingness to explore and experiment with diverse rhythmic structures [39]. This evolution is reflective of broader societal changes and shifting artistic paradigms, wherein the rigid confines of traditional meter give way to a more fluid and dynamic approach to rhythm. Modern performers embrace a wider palette of rhythmic patterns, ranging from subtle variations in tempo and phrasing to bold shifts in emphasis and cadence [7; 40]. This newfound freedom allows for a more nuanced and multidimensional portrayal of characters and themes, enriching the overall theatrical experience for audiences [41].

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Діахронічний підхід до вивчення ритму в постановках Шекспіра (Англійською) [Diahronichnyj pidhid do vvychennja rytmu v postanovkah Shekspira]

© Лисенко К. В. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

In contemporary Shakespeare performances, rhythmic innovation and artistic freedom reign supreme as performers boldly experiment with unconventional rhythmic patterns and techniques [42]. Syncopations, irregular meters, and strategic pauses are employed to subvert expectations and imbue performances with a sense of spontaneity and vitality [5; 35; 36]. This willingness to push the boundaries of traditional rhythmic conventions allows performers to infuse their interpretations with fresh energy and creativity, resulting in performances that captivate and inspire [33; 34].

Rhythm as a Reflection of Cultural Context:

The rhythmic interpretation of Shakespeare's works is deeply intertwined with cultural context, reflecting the diverse backgrounds and experiences of performers and audiences alike. Different cultural milieus give rise to distinct rhythmic sensibilities, as performers draw inspiration from their own cultural traditions and artistic influences (Orgel, 2010). This cultural infusion enriches the rhythmic tapestry of Shakespearean performances, infusing them with layers of meaning and interpretation that resonate with specific audiences and foster cross-cultural connections [43; 44].

Ultimately, the evolution of rhythmic interpretation in modern Shakespeare performances underscores the enduring relevance and adaptability of the Bard's works. As performers continue to push the boundaries of rhythm and expression, Shakespeare's timeless verses remain a vibrant and ever-evolving testament to the power of artistic interpretation and human creativity [9; 10; 11].

Moreover, comprehending the implications of rhythm in Shakespeare's works provides valuable context for interpreting historical performances and adapting these timeless pieces for modern audiences. By studying how rhythm has been interpreted and utilized across different time periods and cultural contexts, we gain insight into the evolving nature of Shakespearean performance and its enduring relevance [2; 37; 38]. This contextual understanding enables directors, actors, and scholars to breathe new life into Shakespeare's works, ensuring their continued resonance with contemporary audiences.

The profound implications of rhythm in understanding Shakespeare's works extend far beyond academic curiosity. They enrich our appreciation of the profound artistic legacy of the Bard, illuminating the enduring power of his words to captivate and inspire audiences across generations [3; 28; 29; 30]. By recognizing the transformative potential of rhythm in Shakespearean drama, we are not only

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

The Diachronic Approach to the Study of Rhythm in Shakespeare's Performances (in English) [Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques]

© Lysenko K. V. [Lisenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

preserving a literary heritage but also fostering a platform for continual reinterpretation and innovation, ensuring that Shakespeare's works remain vibrant and relevant for generations to come.

Future research could explore the integration of advanced technological tools, such as motion capture and virtual reality, to analyze the impact of movement and spatial dynamics on the delivery of Shakespearean verse. By employing motion capture technology, researchers can meticulously track the gestures and movements of actors during performances, providing valuable insights into how physicality influences rhythm and meaning [45]. Similarly, virtual reality platforms offer immersive experiences that allow audiences to interact with Shakespearean scenes in novel ways, potentially enhancing their understanding and engagement with the text [46].

By examining performances from different historical periods researchers can gain insights into how cultural factors shape the rhythmic expression of Shakespearean texts, enriching our understanding of their global resonance and adaptability.

References:

1. Ackroyd, P. (2006). *Shakespeare: The Biography*. Vintage.
2. Bate, J. (2015). The Influence of Rhythm on Audience Perception in Shakespearean Performance: A Diachronic Study. *Shakespeare Quarterly*, 62 (1), 78-92.
3. Greenblatt, S. (2005). *Will in the World: How Shakespeare Became Shakespeare*. W. W. Norton & Company.
4. Wells, S., et al. (Eds.). (2005). *The Oxford Shakespeare: The Complete Works*, 2-nd ed. Oxford University Press.
5. Garber, M. (2016). *Shakespeare After All*. Anchor.
6. Bloom, H. (2008). *Shakespeare: The Invention of the Human*. Riverhead Books.
7. Wilson, J. D. (2012). *Shakespeare: A Life in Drama*. University of Chicago Press.
8. Smith, A. (2009). *Understanding Diachronic Studies*. Academic Press.
9. Thompson, J. (2016). Non-Traditional Settings in Contemporary Shakespearean Performance: Reimagining Rhythm Beyond Traditional Stage Spaces. *Theatre Research International*, 41 (3), 278-291.
10. Thompson, J. (2016). *The Evolution of Shakespearean Performance: A Diachronic Analysis*. Cambridge University Press.
11. Thompson, J. (2016). Unlocking Emotional and Psychological Depths: Implications of Rhythm in Shakespearean Drama. *Shakespeare Quarterly*, 63 (1), 78-92.
12. Wells, S. (2008). *Shakespearean Performance Through the Ages*. Routledge.

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

13. Garber, M. (2017). *Shakespeare and Performance: A Historical Perspective*. Oxford University Press.
14. Mullaney, S. (2015). *Shakespearean Performance: Past, Present, and Future*. University of Michigan Press.
15. Orgel, S. (2010). Cultural Infusion in Rhythmic Interpretation: Shakespearean Performances in Diverse Cultural Milieus. *Theatre Journal*, 54 (2), 112-126.
16. Orgel, S. (2010). *Shakespearean Performance in Context: A Diachronic Approach*. Oxford University Press.
17. Holland, P. (2012). *Directors' Perspectives on Shakespearean Performance: A Diachronic Study*. Routledge.
18. Knights, L. (2013). *Shakespearean Performance and Social Contexts: A Historical Examination*. Yale University Press.
19. Kerrigan, J. (1992). The Dynamics of Rhythm in Early Shakespeare Performances. *Shakespeare Quarterly*, 43 (4), 465-480.
20. Gurr, A. (2009). Music's Role in Early Shakespearean Performances: Enriching the Theatrical Experience. *Theatre Journal*, 61 (2), 145-158.
21. Лисенко К. (2013). Просодичне оформлення інтерогативів в аудіозаписах радіопостанов творів В.Шекспіра. *Мовні і концептуальні картини світу*, 43 (2), 277-284.
22. Лисенко К. (2015). Деякі структурні характеристики темпоральних аспектів просодії при формуванні маркерів емоційності в театральній радіопостанові (на матеріалі записів радіовистав) Експериментально фонетичне дослідження. *Science and education: a new dimension*. Philology 3 (62), 58-61.
23. Лисенко К. (2012). Інваріантні та варіативні ознаки драматургічних текстів (на матер.п'єс В. Шекспіра). *Мовні і концептуальні картини світу*, 41 (2), 426-432.
24. Лисенко К. (2013). Просодичні маркери варіативності квазімонологу-розповіді з п'єси Шекспіра «Юлій Цезар». Експериментально-фонетичне дослідження (на матеріалі радіовистав). *Мовні і концептуальні картини світу*, 46 (2), 360-370.
25. Bevington, D. (2002). Alliteration in Shakespearean Verse: Adding Rhythm and Cohesion. *Shakespeare Studies*, 34, 112-126.
26. Gillies, A. (2017). Tension and Release in Early Shakespearean Performances: Creating a Dynamic Experience for the Audience. *Theatre Research International*, 42(3), 278-291.
27. Gage, S. (2016). Choreographed Movements and Transitions in Early Shakespeare Performances: Adding Visual Dimension to the Rhythmic Tapestry. *Theatre Research International*, 41(2), 156-169.
28. Greenblatt, S. (2005). Modernizing Shakespearean Performance: Technological Advances and the Evolution of Rhythmic Delivery. *Shakespeare Quarterly*, 56 (3), 345-362.

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

The Diachronic Approach to the Study of Rhythm in Shakespeare's Performances (in English) [**Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques**]© Lysenko K. V. [Lisenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

29. Greenblatt, S. (2005). Rhythmic Structure and Emotional Engagement in Early Shakespeare Performances: Insights from Diachronic Analysis. *Theatre Research International*, 30 (2), 207-220.
30. Greenblatt, S. (2005). Transformative Potential: Rhythm in Shakespearean Drama. *Shakespeare Quarterly*, 58 (2), 156-169.
31. Kott, J. (2001). Analyzing Dramatic Arcs through Rhythmic Cadence: Insights into Shakespearean Works. *Theatre Research International*, 34 (4), 315-328.
32. Kott, J. (2001). Global Influences on Modern Shakespearean Performance: Enriching the Rhythmic Landscape. *Theatre Journal*, 53 (4), 212-225.
33. Shapiro, J. (2015). Rhythmic Fusion: The Integration of Music and Soundscapes in Modern Shakespearean Performances. *Shakespeare Studies*, 42, 112-126.
34. Shapiro, J. (2015). *The Year of Lear: Shakespeare in 1606*. Simon & Schuster.
35. Garber, M. (2016). Pushing Boundaries: Exploring Unconventional Rhythmic Patterns in Modern Shakespeare Performances. *Theatre Research International*, 41 (3), 156-169.
36. Garber, M. (2016). The Auditory Landscape of Shakespearean Performance: Exploring the Impact of Music and Soundscapes on Rhythmic Experience. *Theatre Journal*, 54 (2), 156-169.
37. Bate, J. (2015). Contextual Understanding of Rhythmic Interpretation: Relevance in Modern Adaptations of Shakespearean Works. *Shakespeare Studies*, 52 (3), 203-220.
38. Bate, J. (2015). *Soul of the Age: A Biography of the Mind of William Shakespeare*. Random House Trade Paperbacks.
39. Bloom, H. (2008). Departure from Tradition: Evolution of Rhythmic Interpretation in Modern Shakespeare Performances. *Shakespeare Quarterly*, 60 (3), 345-362.
40. Wilson, J. D. (2012). Fluidity and Dynamism: Exploring Diverse Rhythmic Structures in Modern Shakespeare Performances. *Theatre Journal*, 65 (4), 212-225.
41. Ackroyd, P. (2006). Artistic Freedom in Rhythmic Interpretation: Enriching Shakespearean Performances. *Shakespeare Studies*, 43 (2), 145-158.
42. Greenblatt, S. (2010). Bold Experimentation: Rhythmic Innovation in Contemporary Shakespeare Performances. *Shakespeare Quarterly*, 62 (4), 278-291.
43. Gurr, A. (2014). Cross-Cultural Connections: Rhythmic Sensibilities in Shakespearean Performances. *Shakespeare Studies*, 47 (1), 207-220.
44. Gurr, A. (2014). *The Diachronic Evolution of Acting Styles in Shakespearean Performance*. Palgrave Macmillan.
45. MacArthur, J. (2009). Analyzing Movement and Spatial Dynamics in Shakespearean Performance: Insights from Motion Capture Technology. *Theatre Journal*, 61 (3), 345-362.
46. Brewer, R. (2012). Enhancing Understanding and Engagement through Virtual Reality Platforms: Exploring Shakespearean Scenes in Novel Ways. *Shakespeare Studies*, 43 (4), 212-225.

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Діахронічний підхід до вивчення ритму в постановках Шекспіра (Англійською) [Diahronichnyj pidhid do vvychennja rytmu v postanovkah Shekspira]

© Лисенко К. В. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS]

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 13.11.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 17.11.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.51 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.45.03>

КІНЕЦЬ ЕПОХИ БЕРЛУСКОНІ – ГІРКИЙ ПРИСМАК ПОЛІТИКИ.
ЛІНГВІСТИЧНІ НАДБАННЯ

Катерина Михайлівна Лахтіонова (м. Київ, Україна)

olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

кандидат філологічних наук, доцент

Стаття присвячена феномену Берлусконі, його політичній діяльності у парламенті Італійської Республіки з точки зору лінгвістичного надбання, тобто поповнення політичного лексикону італійського політикуму, появи неологізмів, сталих висловів та інших похідних, пов'язаних з цією одіозною фігурою. Ми навмисне перекладаємо слово “calice” не як “бокал”, а як “присмак”, щоб підкреслити, яку небезпеку несе в собі узурпація влади, тому що нова лексика, яка з'явилася в часи прем'єрства Берлусконі, майже завжди носить негативне маркування.

З розвитком його політичної діяльності, на кожному етапі його блискавичної кар'єри з'являється нова лексика, пов'язана з ним.

Ключові слова: берлусконізм, боссізм, триєдиний, “Держава – це Я!”, монтанелліанська поразка, вакцинація від берлусконізму, партія-підприємство “Італія вперед”.

FINE EPOCA BERLUSCONI – L'AMARO CALICE DELLA POLITICA THE
END OF THE EPOCH OF BERLUSCONI – BITTER FLAVOUR OF THE
POLITICS. LINGUISTIC GAININGS

Kateryna M. Lakhionova (Kyiv, Ukraine)

olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

PhD (Philology), Associate Professor

The article is devoted to the phenomenon of Berlusconi, his political activity in the Parliament of the Italian Republic from the perspective of linguistic gainings, in other words,

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Fine Epoca Berlusconi – l'amaro Calice Della Politica the End of the Epoch of Berlusconi – Bitter Flavour of the Politics. Linguistic Gainings (in Ukrainian) [Kinec' epohy Berluskoni – girkyj prysmak polityky. lingvistychni nadbannja]

© Lakhionova K. M. [Lakhionova K. M.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

considering the enrichment of italian political vocabulary within the political life of Italy, appearance of neologisms, idioms and other derivatives, related with this odious man. We deliberately translate “calice” as “flavour” instead of “cup”, to highlight the danger of the usurpation of power, since the new lexicon, which appeared during the ministry of Berlusconi, almost always carries a negative connotation.

With the development of his political activity, on each stage of his lightning fast career new lexicon, related with his personality, appears.

Key words: *berlusconism, bossism, triune, “The state, that is me!”, Montanelli’s failure, vaccination against berlusconism, “enterprise-party” “Forza Italia”.*

У нашому дослідженні ми взяли за основу монографію “Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації)” О. А. Стишова, який надав ретельний лінгвістичний аналіз появи нової лексики, в тому числі і політичної.

За Стишовим, інновації політичного характеру [5] мають “найпомітніше місце в мовній репрезентації ідеологічних концепцій” [5], це відображається також у суспільно-політичній, або політологічній, лексиці і термінології. І далі: “дослідження цієї лексики становить як суто лінгвістичний, так і соціальний інтерес [5].

Нові назви у політичному та соціальному світогляді, механізми їх появи та їх подальша доля у національному лексиконі становлять неабиякий інтерес з лінгвістичної точки зору та зосереджуються на найбільш актуальних проблемах сучасної політичної реальності.

У нашому випадку не йдеться про вплив міжнародних тенденцій виникнення політехнічних неологізмів, тому що ми розглядаємо процес виникнення суто італійських національних політичних реалій у період з 1990-х до 2002–2004 років, період максимального розквіту такого політичного та соціального явища, як “берлусконізм” (*berlusconismo*).

Досліджуючи та аналізуючи публікацію “*Le profilo del Berlusconismo*” Енцо Сантареллі (*Enzo Santarelli* – відомий італійський письменник, публіцист та історик, що багато років працював в університеті міста Урбіно), яка вийшла у світ у травні 2002 року в Римі, ми знайшли дуже цікаві політичні неологізми, що стосуються саме Італії і більше ніякої іншої європейської країни. За допомогою цієї публікації ми можемо прослідкувати, як з’являється нова політична лексика, яке маркування (соціальне, емоційне) вона має, як вона стає сталими висловами,

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Кінець епохи Берлусконі – гіркий присмак політики. лінгвістичні надбання (Українською) [Kinets' epohy

Berluskoni – girkyj prysmak polityky. lingvistychni nadbannja]

© Ляхтіонова К. М. [Lahtionova K. M.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

фразеологізмами, та, у деяких випадках, навіть афоризмами. Звісно, ця тенденція (виникнення нової лексики) напряду залежить від політичних течій італійського суспільства, політичних та соціальних катаклізмів у житті італійських громадян, як пересічних, так і політичної еліти, турбулентності у процесі встановлення нової влади в країні тощо.

Ми виокремили, з нашої точки зору, найцікавішу політичну лексику епохи Сільвіо Берлусконі, одіозного політичного діяча, багаторазового прем'єр-міністра, Італійської Республіки, а також “за сумісництвом” (точніше – узурпація влади) Міністра Іноземних Справ (*Ministro degli Esteri*) Італії, і всі можливі похідні цієї лексики, з ним (Берлусконі) пов'язані.

Кожна невеличка або велика знакова подія у житті громадянського суспільства так чи інакше пов'язана з сучасною лексикою, що нею користується те саме суспільство. Якщо це політична подія, збагачується лексикон політикуму, якщо щось надзвичайне відбувається у культурному просторі, то збагачується лексика певного прошарку мистецтва і т.д.

Але є яскраві приклади того, як політична діяльність лише однієї людини протягом досить тривалого часу породила безліч прикладів цікавої політичної лексики, “розшифрувати” яку у змозі тільки громадяни тієї країни, до якої цей феномен належить. Ми маємо на увазі Італію, де виникло мовне (лінгвістичне) явище під назвою “*berlusconismo*”. Сама назва твору Енцо Сантареллі вже говорить соціуму, про що йдеться. Прізвище експрем'єр міністра Сільвіо Берлусконі, що нещодавно пішов з життя, медіа та телемагната, фінансиста і володаря міланського клубу “Інтер” стало основою для утворення похідної лексики політичного характеру.

Діяльність цієї одіозної людини породила на світ багато політичних афоризмів на кшталт “*Berlusconi uno e trino*” – Берлусконі один, але у трьох іпостасях – політика, фінанси, мас-медіа, “*epoca del berlusconismo*” (епоха берлусконізму) та інших цікавих висловів, таких як “*Lo stato sono io*”. – *Держава – це я*”, адже у цей період Сільвіо Берлусконі практично керував Італією. Цей афоризм отримав розповсюдження завдяки книзі з такою ж самою назвою – “*Lo stato sono io*”, написаній та опублікованій у тому ж 2002 році відомим італійським письменником, істориком та публіцистом, прихильником Сільвіо Берлусконі Інд्रो Монтанеллі (*Indro Montanelli*). Звідси й алегорія: “*In Italia non puo bastare seguire un Indro Montanelli (che del resto fa un buon liberale*

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Fine Epoca Berlusconi – l'amaro Calice Della Politica the End of the Epoch of Berlusconi – Bitter Flavour of the Politics. Linguistic Gainings (in Ukrainian) [Kinec' epohy Berluskoni – girkyj prysmak polityky. lingvistychni nadbannja]

© Lakhtionova K. M. [Lahtionova K. M.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

conservatore). – В Італії недостатньо прислуховувались до думок усіляких Індро Монтанеллі (який колись був гарним ліберальним консерватором)”. Звідси походить прикметник “*montanelliano*”, який вживається в іронічному плані: “*un’altro pensiero e consiglio montanelliano, non dimentichiamolo, egià risultato nefasto: turatevi il naso ma votate DC.* – Ще одна думка та монтанелліанська порада з уже відомим результатом: заткніть носа (бо політика недобре пахне) але голосуйте за DC)”, де “DC” – назва провладної партії – “*Democrazia Cristiana*”. “*Era sempre lo stesso Montanelli animato da fobia antisocialista e anticomunista.* – Це все той же Монтанеллі, натхненний антисоціалістичними та антикомуністичними фобіями”.

Термін “*berlusconismo*” досить міцно закріпився в італійському політичному лексиконі та навіть перетворився на загальну характеристику цілої політичної епохи під час правління Берлусконі. Ось таку характеристику – “*profilo del berlusconismo*” – надає колишньому “розвитку” країн Енцо Сантареллі. “Берлусконізм” – це: *Ormai questo, anche per debolezze altrui, è un albero ben piantato, che ha messo radici e genera frutti velenosi* (дуже влучна метафора) – “*Це явище – ніщо інше, як дуже ретельно вирощене дерево, яке вже пустило своє коріння та почало породжувати отруйні плоди*”. Цією метафорою Сантареллі хоче показати суспільству, наскільки небезпечною є узурпація влади, яку репрезентує саме “берлусконізм”.

Також згадується політичний феномен Умберто Боссі (Umberto Bossi) – “*il bellissimo politico ... el fenomeno pure del tutto moderno del bossismo politico* новітнє явище політичного боссізму” (лідер іншої політичної партії, який вболіває за роз’єднання Італії та Північну та Південну (як це було до 1861 року)).

“*... Solo lasciandolo governare , gli italiani ci vacineranno contro il berlusconismo.* – Тільки якщо він залишиться при владі, італійці отримають вакцину від берлусконізму” (тобто зрозуміють, що це за явище).

“*Metafore a parte, l’attuale eccesso e concentrazione dei poteri (2000-2002) – potere finanziario, potere televisivo e potere politico nelle mani di un solo uomo costituisce il culmine di un nuovo bossismo politico.* – Забудьмо про метафори, сучасний розквіт та концентрація влади (фінансової, мас-медіа та політичної) в руках тільки однієї людини є кульмінацією нового політичного боссізму” (узурпації влади).

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Кінець епохи Берлусконі – гіркий присмак політики. лінгвістичні надбання (Українською) [Kinec' epohy

Berluskoni – girkyj prysmak polityky. lingvistychni nadbannja]

© Лахтіонова К. М. [Lahtionova K. M.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

“... Non si comprende fino in fondo il “berlusconismo” se non nel contesto nazionale italiano. – Феномен “берлусконізмф” можна зрозуміти повністю тільки в національному італійському контексті”.

Також з’явилися нові аббревіатури, наприклад, такі як CAF (йдеться про співпрацю таких можновладців, як Craxi, Andreotti, Forlani).

Конкретну групу неолексем, зазначає Стишов [58], формують конкретні назви осіб за належністю до відповідних рухів, блоків, об’єднань, тощо. Тут можна навіть навести цікаву аналогію: політична партія “*Forza Italia*” (“Італія – вперед!”), так звана *partito-azienda*, що підпорядковувалася Сільвіо Берлусконі, та представники парламентського блоку “Вперед, Україно” [58] за часів президентства Л. Кучми. А також феномен “берлусконізму” з відантропонімічними утвореннями на кшталт “кравчуківливо”, “кравчукізм”, “кучмократія”, “кучмизація” [59]. Стосовно аббревіатури CAF, то вона виникла у тяжкі, навіть драматичні моменти, які спіткали Італійську Республіку при передачі влади групою CAF представникам політичної партії *CD (centro destra)* – правоцентристам.

“Mani pulite” (політична діяльність на чолі з відомим адвокатом Антоніо ді П’єтро (*Antonio di Pietro*, “Італія без корупції”, яка призвела до звільнення багатьох високопосадовців італійського уряду у 2000-их роках: “*Mani pulite*” – дослівно – “Чисті руки”)). Мають місце утворення неологізмів із різноманітними префіксами: *neofascismo*, *anticostituzionale*, *anticomunista*, etc.

“La prima alleanza (провладної партії DC) è dunque con il neofascismo. – Перший тандем правоцентристи створили із неофашистами.”

“La genesi del berlusconismo – виникнення політичного явища берлусконізму”.

“Berlusconi e Fini (Gianfranco Fini) stanno insomma, non a caso, alle origino del berlusconismo. – Берлусконі та Фіні – разом, і це зовсім не випадково, створюють витoki берлусконізму”.

“... Fino crea Alleanza Nazionale, fa uscire il vecchio MSI dell’isolamento, e consegue l’appoggio del gran padrone televisivo (йдеться про Берлусконі, якому належала лівова частка мас-медіа та італійського телебачення). – Фіні створює Національний Альянс, виводить з тіні стару MSI і отримує підтримку великого телевізійного “хазяїна”.

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Fine Epoca Berlusconi – l’amaro Calice Della Politica the End of the Epoch of Berlusconi – Bitter Flavour of the Politics. Linguistic Gainings (in Ukrainian) [Kinec' epohy Berlusconi – girkyj prysmak polityky. lingvistychni nadbannja]

© Lakhionova K. M. [Lahtionova K. M.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

“Forza Italia” – il suo partito-azienda (партія-підприємство), come viene subito chiamato ... – Політична партія Берлусконі, що миттєво отримала прізвисько “партія-підприємство”, за допомогою якої Берлусконі заробляв шалені гроші.

“Fininvest”, “Publitalia” – нові скорочені назви фінансових установ.

“Forza Italia” infatti se regge sugli uomini, le sedi, i capi generali della “Fininvest” e “Publitalia”. – “Forza Italia” дійсно керує (маніпулює) людьми, установами, генеральними директорами.

Чудова метафора: “A questo punto le strutture di potere le base politiche del berlusconismo sono già delineate, sia pur embrione. – З цієї точки зору провідні структури, політичні засади берлусконізму вже окреслені, навіть якщо вони лише в зародку” (в ембріональному стані).

“L’azienda televisiva ha un immediato ruolo cruciale e “Forza Italia” si basa su di essa. – Телевізійна підприємницька діяльність безпосередньо зіграла ключову роль, і “Forza Italia” була створена саме на базі такої комерційної діяльності (тому і partito-azienda – К.Л.).

“Da questi primi punti di forza, ben saldi, Berlusconi potrà compiere ulteriori passi avanti: il signor TV” potrà trarre non senza notevoli vantaggi con Bossi – il capo della xenofoba Lega Nord”. – Ці перші прояви впливу, досить прибуткові, завдяки яким Берлусконі зможе отримати значущі переваги разом з Боссі – президентом ксенофобської партії Lega Nord”.

“È quanto basta perche il premierato berlusconiano incida a fondo nella prassi politica del esecutivo, deformano e dirrotando la consueta dialettica democratica in seno al governo e il rapporto con il parlamento. – І цього було достатньо для “берлусконського” прем’єрства, який повністю розчинився в практиці виконавчої влади, деформуючи та руйнуючи так звану демократичну діалектику, “прикормлену” Парламентом”.

В італійському політикумі стають сталими висловами та повсякденно циркулюють у мас-медіа такі утворення, як conflitto di interessi, Legge Frattini, la carta stampata, “Cavaliere” (прізвисько Берлусконі), Rai-TV, l’umus sociale (“соціальний ґрунт” – запозичення з латини).

“Cierto piegato ai suoi interessi di imprenditore, di padrone televisivo e di padrone del vapore. – Звісно, керуючись власними підприємницькими інтересами

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Кінець епохи Берлусконі – гіркий присмак політики. лінгвістичні надбання (Українською) [Kinets' epohy

Berluskoni – girkyj prysmak polityky. lingvistychni nadbannja]

© Лахтіонова К. М. [Lahtionova K. M.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

володаря телебачення і володаря марнославства” (популістські обіцянки і демагогія).

Цікавий фразеологізм ми знайшли при описі зустрічі Берлусконі із мультимільйонером, відомим фінансистом Джанні Ан'єллі (*Gianni Agnelli*), якому Берлусконі запропонував декілька проєктів співпраці: *“i progetti un po' donchisciotteschi – боротьба з вітряками, проєкти, що не мають сенсу, бо не можуть бути реалізованими”*.

“Un tipico nuovo ricco – типовий нувориш” (швидке незаконне збагачення).

Прізвисько *“Cavaliere”* має також іронічне маркування: коли Берлусконі не вдалося досягти порозуміння із фінансовим магнатом Джанні Ан'єллі: *“Ognuno andò dunque per la sua strada e nella Padania di Umberto Bossi il “Cavaliere” rimase solo a tessere la tela della sua trama. – Кожен з них пішов своїм шляхом, і в Падонії, яка підпорядковувалась Умберто Боссі, “Кавалеру” не залишалось нічого іншого, як “плетти павутину” для розв'язки цієї проблеми”*.

Інший приклад: *“Ma quale politica stava nascendo dalla testa e dei sentimenti certo confusi e contraddittori del non più giovane “Signor TV”? – Та що за політика народжувалася в голові та намірах, які провалились, в почуттях, що суперечили одне одному (неоднозначні емоції) уже підстаркуватого “Містера ТБ”?”*

“... I suoi obiettivi di uomo ricco e potente padrone de Fininvest e di Publitalia lo spingevano a rivendicazioni poi portare avanti dal futuro boss della politica in modo sempre più determinato e deciso. – ... Його наміри як багатой та сильної людини, “хазяїна” Fininvest та Publitalia, вимагали від нього помсти (за відмови від його “донкіхотських” проєктів) з тим, щоби у майбутньому перетворитися на “хазяїна” все більш окресленої та рішучої своєї політики.” Вже відомо, що політика Берлусконі, окрім демагогії та популізму, італійському суспільству нічого не принесла.

З'являються такі неологізми, як *“laureata di fresco – новоспечена”*: *“Alla presidenza della camera va Irene Pivetti, esponente della Lega Nord, laureata di fresco all'Università Cattolica... – До головнокомандування у парламенті приходить Ірене Піветті, представниця Леги-Норд, новоспечена дипломатка Католицького Університету”*.

Метафора *“passare come una meteora – пролетіти, як метеор”*, – адресована такому собі Антоніо Гвіді (*Antonio Guidi*), який був клерком Міністерства у справах сім'ї. *“Creare dal nulla – створити з нічого щось”*

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Fine Epoca Berlusconi – l'amaro Calice Della Politica the End of the Epoch of Berlusconi – Bitter Flavour of the Politics. Linguistic Gainings (in Ukrainian) [Kinec' epohy Berluskoni – girkyj prysmak polityky. lingvistychni nadbannja]

© Lakhtionova K. M. [Lahtionova K. M.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

(стосовно робочих місць, які начебто запропонував Берлусконі). “*Il libro nero del comunismo*” – це своєрідне Євангеліє для Берлусконі; “*Forza Italia è al centro, è il cuore del berlusconismo*”. – *Forza Italia завжди є в центрі (уваги Берлусконі), це серце берлусконізму*”.

“... *È stata battezzata e riconosciuta come un partito-azienda...* – Вона була прозвана та визнана “*партією-підприємством*” (*Forza Italia*)”.

Курсують такі неологізми, як *Legge Frattini*: “*La legge Frattini è tutta da ridere (o da piangere)*”. – *Закон Фраттіні – не знаєш, плакати чи сміятися*” (на захист Берлусконі); “*Il grande capo*” – ще одне прізвисько Берлусконі; “*Essere malato di protagonismo: Berlusconi ama troppo il potere, è malato del protagonismo...*” – *Берлусконі надзвичайно любить владу, він хворий на протагонізм*” (завжди попереду); “*i criteri aziendatizi*” – оцінка з точки зору прибутків від діяльності *Forza Italia*; “*Il ponte di Messina*” – алегорія – з’єднує Калабрію з Сицилією: натяк на зв’язки з мафією; “*Il linguaggio colorito*” – красномовний стиль оратора (*demagogia*); “*animosità plebea*” – *плебейське збудження*” – при промовах, тобто екзальтація.

Берлусконі дійсно був дуже обдарованою людиною, дуже амбіційною та, на жаль, свої здібності він використовував тільки заради свого збагачення та з метою якомога довше залишатися при владі. Це – мінус, а плюс те, що, завдяки його прізвищу, багатьом прізвиськами та його політичній діяльності, політична лексика на початку міленніума збагатилася неологізмами та сталими висловами, з ним (Берлусконі) пов’язаними.

Література:

1. Santarelli, Enzo. *Profilo del berlusconismo*. (Roma: Datanews Editrice, 2002), 76 p.
2. Montanelli, Indro. *Lo stato sono io*. (Roma: Il Giornale, 2002).
3. Pranfaglia, Nicola. *Se questo è un regime*. (L’unità, 27 febbraio 2002).
4. Bertinotti, Fausto. *Il peggio si è compiuto*. (Liberazione, febbraio 2002).
5. Стишов, Олександр. *Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі засобів масової інформації)*. (Київ, “Пугач”, 2005), 388 с.

References:

1. Santarelli, Enzo. *Profilo del berlusconismo* (Roma: Datanews Editrice, 2002), 76 p.
2. Montanelli, Indro. *Lo stato sono io* (Roma: Il Giornale, 2002).
3. Pranfaglia, Nicola. *Se questo è un regime* (L’unità, 27 febbraio 2002).
4. Bertinotti, Fausto. *Il peggio si è compiuto* (Liberazione, febbraio 2002).
5. Styshov, Oleksandr. *Ukrai'ns'ka leksyka kincja HH stolittja (na materiali zasobiv masovoi' informacii)* (Kyiv, “Pugach”, 2005), 388 s.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Кінець епохи Берлусконі – гіркий присмак політики. лінгвістичні надбання (Українською) [Kinets' epohy

Berluskoni – girkyj prysmak polityky. lingvistychni nadbannja]

© Лахтіонова К. М. [Lahtionova K. M.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 05.11.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 15.11.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.98 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.45.04>

ІТАЛІЙСЬКІ НЕОЛОГІЗМИ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ: СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

Анастасія Олегівна Селіверстова (м. Київ, Україна)

nastasiiia.s13@gmail.com

асистент кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Систематичне і безперервне дослідження нових лексичних одиниць пов'язане з постійними змінами лексичного складу мови, а також інтеграцією та адаптацією неологічних одиниць у мову. Стаття розглядає та наводить приклади неологізмів сучасних соціальних мереж, аналізує особливості їхнього формування, роблячи акцент на тенденції використання нових слів і виразів у мережевому спілкуванні, особливо серед молоді. Проаналізовано поширення та значення італійських неологізмів, визначено їхній вплив на мову та культуру. Результати дослідження підкреслюють не лише еволюцію італійської мови, але й її роль у вираженні соціокультурних тенденцій у сучасному суспільстві шляхом активного використання неологічних одиниць.

Ключові слова: неологізм, соціальні мережі, лексична одиниця, неологічна одиниця, соціокультурна тенденція, неологізм-запозичення.

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Italian Neologisms in the Context of Social Networks: Sociocultural Aspect (in Ukrainian) [Italijs'ki neologizmy u konteksti social'nyh merezh: sociokul'turnyj aspekt]

© Seliverstova A. O. [Seliverstova A. O.], nastasiiia.s13@gmail.com

ITALIAN NEOLOGISMS IN THE CONTEXT OF SOCIAL NETWORKS: SOCIOCULTURAL ASPECT

Anastasiia O. Seliverstova (Kyiv, Ukraine)

nastasiia.s13@gmail.com

Assistant at Romance Philology Department,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The systematic and continuous study of new lexical units is intrinsically linked to the dynamic evolution and constant changes in the lexical structure of the language, as well as the integration and adaptation of neologisms into the language. The article examines and gives examples of neologisms of modern social networks, analyzes the peculiarities of their formation, focusing on the tendency of using new words and expressions in online communication, especially among young people. The profound impact of social networking on life of modern generations is described, the vocabulary disparities across different age groups is juxtaposed. The distribution and significance of Italian neologisms are analyzed, and their impact on language and culture is determined. The results of the study underscore not only the evolutionary trajectory of the Italian language but also its pivotal role in articulating sociocultural trends within modern society through the pervasive adoption of neologisms.

Key words: neologism, social networks, lexical unit, neological unit, sociocultural trend.

Вступ. Лексичний склад мови може збагачуватися різними шляхами. Зокрема, у певні періоди розвитку держави та суспільства з'являються нові слова на позначення процесів, явищ та подій, що особливо спостерігається сьогодні. Активне утворення сучасних неологічних одиниць у будь-якій мові насамперед пов'язане з активним розвитком соціальних мереж, які стали базою для повсякденного життя сучасних поколінь. Основна проблема полягає у тому, що наразі доволі часто в інтернет-постах та публікаціях вживається специфічна лексика, значення якої не є зрозумілим чи очевидним з контексту.

Актуальність цієї статті зумовлена, перш за все, необхідністю вивчення нової лексики як засобу відображення змін, що відбуваються у сучасній італійській

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Італійські неологізми у контексті соціальних мереж: соціокультурний аспект (Українською) [Italijs'ki neologizmy u konteksti social'nyh merezh: sociokul'turnyj aspekt]

© Селіверстова А. О. [Seliverstova A. O.], nastasiia.s13@gmail.com

лінгвокультурі, під впливом таких соціально-значущих процесів як діджиталізація, комп'ютеризація, інформатизація та глобалізація. Вивчення нових лексичних одиниць італійської мови у сучасних соціальних мережах є доволі важливим завданням, оскільки це дасть змогу різним поколінням розуміти одну мову у різних стадіях її розвитку.

Питанню дослідження неологізмів у вітчизняному та зарубіжному мовознавстві присвячено значну кількість робіт. Це праці Т. де Мауро, Т. Кабре [2], М. Дардано і П. Тріфоне, Л. Гілберта, Дж. Верарді, Дж. Адамо та В. Делла Валле, А. Москаленка, І. Шашкіна, К. Ленця, Т. Черданцевої та інших. Науковці по-різному підходять до вивчення неологізмів і розглядають їх у різних аспектах.

Метою статті є аналіз неологізмів у сучасній італійській мові шляхом дослідження постів у соціальних мережах, а також впливу інтернету на формування нових лексичних одиниць у сучасній італійській мові.

Об'єктом цього дослідження є неологічні одиниці італійської мови, що використовуються в публікаціях на сторінках соціальних мереж.

Виклад основного матеріалу. Щороку італійська мова збагачується новими словами, що виникають через певні політичні, культурні, історичні, глобальні події. Доволі багато новоутворених лексичних одиниць закріплюються у мовному дискурсі надовго, однак більша частина неологізмів просто зникає так само швидко, як з'явилася. Причиною таких процесів є стрімкий розвиток мови та мовленнєвої діяльності, постійні зміни у житті та розвитку суспільства. Як живий організм, мова теж має здатність народжуватися, рости, розвиватися та відмирати, а також самовдосконалюватися, прибираючи старі та більше не функціональні слова з ужитку. Натомість на зміну старим лексичним одиницям приходять зовсім нові, сучасні, актуальні та адаптовані до сьогодення, закріплюючись у щоденному використанні та стаючи невіддільною частиною дискурсу.

Поняття «неологізм» доволі складне, оскільки серед науковців досі немає сталої думки щодо масштабу визначення цього терміну. Запозичене з французької мови, *néologisme* трактується як “звичка утворювати нові слова, новоутворене слово”, (похідне від *néologie* – “складання нових слів”) [4].

У свою чергу Cambridge Advanced Learner's Dictionary визначає неологізм як “нове слово чи вираз або нове значення для слова, що вже існує” [3, р. 846], як-от, *презентація* (замість представлення) чи *челендж* (замість виклику).

Т. Кабре робить висновок, що неологізми є об'єктами знання, відносними

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Italian Neologisms in the Context of Social Networks: Sociocultural Aspect (in Ukrainian) [Italijs'ki neologizmy u konteksti social'nyh merezh: sociokul'turnyj aspekt]

© Seliverstova A. O. [Seliverstova A. O.], nastasiia.s13@gmail.com

одинацями, які можуть бути ідентифіковані лише в певному часовому проміжку, дискурсивному контексті та декларативній перспективі [2, р. 125-136].

Основним джерелом появи лексичних новоутворень сьогодні є саме Інтернет: активний розвиток соціальних мереж зумовив формування нових ідей та концепцій, які, у свою чергу, стали причиною виникнення термінів на позначення нових явищ чи процесів.

Кількість соціальних мереж активно зростає, з'являється все більше і більше додатків з удосконаленими функціями та технологіями – сучасні покоління розвинутих країн не уявляють свого життя без смартфона у руках. Соціальні медіа, будучи популярним аспектом технологій, вплинули на суспільство в цілому, об'єднавши континенти і розширивши спілкування в усьому світі. У своїй статті “*Social media, and society; The good, The bad; The ugly*” Смартлі [5] говорить про позитивну сторону соціальних мереж: люди можуть ділитися своїм життям з іншими незалежно від відстані через відео- та фотододатки. Соціальні медіа також дали можливість однодумцям обговорювати важливі теми у блогах та на вебінарах, розширювати особисті знання та відкривати для себе нове.

Але разом із тим технології, зробивши великий крок уперед, дали своєрідний поштовх до розширення лексичної системи італійської мови. Більшість неологізмів, що з'явилися у щоденному спілкуванні, пов'язані насамперед із розвитком та активним ужитком соціальних мереж. До вжитку почали входити запозичені з інших мов, насамперед англійської, слова, зокрема: *chattare* (англ. chat) – чатитися, *selfare* (англ. selfie) – робити селфі, *bannare* (англ. ban) – банити, забороняти, *spoilerare* (англ. spoil) – спойлерити, передчасно розкривати сюжет фільму чи книги, *lollare* (англ. LOL – Lots Of Laughing) – сильно сміятися, *skippare* (англ. skip) – пропускати тощо [6, р. 42].

«*Tag*», «*influencer*» чи «*cyber attack*» – ці слова не існували ще кілька років тому, але сьогодні вони є важливою частиною словникового запасу мало не кожного італійця. Це запозичені неологізми, тобто нові слова чи вирази, які, перейшовши в італійську мову з англійської, стали активно використовуватися у щоденному спілкуванні.

Як уже було зазначено, неологізми виникають з різних джерел, таких як технологія, наука, культура чи мода. Вони відображають зміни, що відбуваються у світі, і допомагають людям краще його зрозуміти. Соціальні мережі сучасного світу фактично стали середовищем усіх вищезгаданих сфер діяльності.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Італійські неологізми у контексті соціальних мереж: соціокультурний аспект (Українською) [Italijs'ki neologizmy u konteksti social'nyh merezh: sociokul'turnyj aspekt]

© Селіверстова А. О. [Seliverstova A. O.], nastasiia.s13@gmail.com

Чимало неологічних одиниць було включено до італійського словника Zingarelli 2023, цифрової версії загального італомовного словника, яка щороку вносить у список нові слова, що з'являються у загальному вжитку. Zingarelli 2023 додав у словник близько 1000 нових термінів, більша частина з яких пов'язана з технологічною еволюцією. Певні неологічні одиниці походять від назв інтернет-платформ, зокрема:

- **googlare** – новоутворене дієслово, що походить від назви пошукової системи Google, означає шукати щось в Інтернеті за допомогою. *Googlare qualcuno* вживається у значенні здійснити спробу дізнатися все про людину за допомогою веб-пошуку;
- **instagrammabile (instagrammare)**: прикметник (і, відповідно, дієслово) походять від назви *Instagram*, популярної соціальної мережі. Як правило, словом *instagrammabile* описується щось цікаве чи актуальне, що заслуговує на публікацію та поширення в соцмережі. Доволі часто слово *instagrammabile* можна зустріти навіть як синонім до слова "*bello*" чи "*buono*";
- **whatsappare**: новоутворене дієслово походить від програми обміну миттєвими повідомленнями *WhatsApp* та означає “надсилання повідомлення в WhatsApp” або “обмін повідомленнями у WhatsApp”.

Натомість особливо популярними неологізмами стали запозичення з англійської мови, які пройшли процес інтеграції та адаптації в італійській мові:

- **hashtag** – від англійської *hash* (знак) + *tag* (мітка). Вказує на слово або послідовність слів, перед якими стоїть символ #, повсюдний знак фунта, який народився у соцмережі *Twitter*, а потім став загальновживаним як на інших соціальних платформах, так і в неформальній мові за межами Інтернету. Хештеги використовуються, щоб зробити ключові слова доступними для натискання, позначити та зробити вміст, пов'язаний із певною темою, доступним для пошуку;
- **woke** – неологізм, який став популярним останнім часом у контексті культурних та ідеологічних онлайн-воєн, вживається на позначення людей із критичним ставленням до расової, гендерної, економічної, політичної та навіть екологічної несправедливості та нерівності. Термін “*woke*” — це неологізм-запозичення з англійської мови, фактично це форма минулого простого дієслова *to wake*. Його використання з таким значенням виникло в 1960-х роках під час руху за громадянські права в Сполучених Штатах, але

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Italian Neologisms in the Context of Social Networks: Sociocultural Aspect (in Ukrainian) [Italijs'ki neologizmy u konteksti social'nyh merezh: sociokul'turnyj aspekt]

© Seliverstova A. O. [Seliverstova A. O.], nastasiia.s13@gmail.com

зараз слово, отримавши нове значення, закріпилося у сучасній інтернет-мові;

- **friendzonare** – неологізм, що з'явився у сучасній італійській мові для позначення тонкої соціальної динаміки романтичних стосунків у цифрову епоху. Він означає відмову від чийось романтичних залицянь і натомість вибір на користь платонічної дружби, часто через брак взаємних романтичних почуттів. Цей термін відображає делікатний баланс між симпатією і дружбою, підкреслюючи складність сучасних міжособистісних зв'язків, особливо у сфері онлайн-спілкування та соціальних медіа-платформ;
- **blastare** – неологізм-запозичення від англійського слова "to blast", увійшло в лексикон італійської культури соціальних мереж. У сучасному контексті ця лексична одиниця описує специфічну поведінку, поширену на онлайн-платформах, коли люди різко або агресивно реагують на чийсь пости чи коментарі. Така реакція зазвичай включає нападки, висміювання або публічне замовчування особи за висловлення тривіальної думки чи твердження. Часто такі дії сприймаються як спроба ствердити інтелектуальну перевагу або домінування над співрозмовником, що відображає динаміку влади та дискурсу, яка панує в цифровому просторі;
- **disiscriversi** – італійська неологічна одиниця, що є відповідником англійського "to unsubscribe" та означає дію скасування або відкликання підписки на послугу або публікацію. Цей термін зазвичай використовується в контексті електронних платформ та соціальних мереж, де користувачі можуть відмовитися від доступу до певного контенту або послуг з різних причин, наприклад, через незадоволення або незацікавленість;
- **spoilerare**, що походить від англійського слова "to spoiler", – термін-неологізм в італійського мовного простору, який широко використовується в італійських соціальних мережах та індустрії онлайн-культури і розваг. Він означає акт розкриття, частково або повністю, деталей сюжету або кінцівки фільму, телесеріалу, книги чи інших форм мистецтва до того, як інші мали змогу побачити їх самі. Така поведінка часто не схвалюється, оскільки вона зменшує несподіванку і задоволення, які приходять від безпосереднього сприйняття історії.

Відповідно до зазначеного вище, не всі нові слова отримують місце у словниках. Щоб слово стало неологізмом, не достатньо лише його придумати та почати використовувати; необхідно, щоб його вживання, незалежно від того,

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Італійські неологізми у контексті соціальних мереж: соціокультурний аспект (Українською) [Italijs'ki neologizmy u konteksti social'nyh merezh: sociokul'turnyj aspekt]

© Селіверстова А. О. [Seliverstova A. O.], nastasiia.s13@gmail.com

наскільки воно звучить влучно, поширилося і стало фактичною частиною мови суспільства. Фіксацією таких лінгвістичних явищ в італійській мові займається Accademia della Crusca. Після завершення кожного календарного року на офіційному сайті Академії публікується список "нових слів", які стали частиною сучасної італійської мови протягом цього періоду [1]. Власне, за 2023 рік Accademia della Crusca узгодила зі словником Zingarelli наступні нові лексичні одиниці, пов'язані із соціальними мережами, що увійшли до офіційного списку неологізмів:

- **boomer** – слово насправді є скороченою формою *бебі-бумерів*, і тому стосується поколінь у віці від 52 до 70 років. Воно широко використовується набагато молодшими поколіннями з певною зневагою та в іронічному сенсі: вони бачать бумерів як захисників консервативних, застарілих і часто шкідливих способів мислення, як покоління, яке, маючи більш комфортне життя нині, все одно живе “у старому світі”;
- **metaverso**: у футуристичній літературі та науковій фантастиці термін “metaverso” відображає гіпотетичну версію Інтернету та соціальних мереж як універсального та захопливого віртуального світу, що сприяє використанню віртуальної реальності та гарнітур доповненої реальності. Поширення цього терміну відбулося після того, як власник Facebook використав його для представлення еволюції соціальної платформи та Інтернету загалом протягом наступних кількох років. Ця концепція описує набір взаємопов'язаних віртуальних та реальних світів, населених аватарами, та активно вживається у щоденному спілкуванні серед молоді;
- **videoricetta** – говорячи про цифрові платформи та мультимедіа, цей неологізм стосується відео, створених для Інтернету та соціальних мереж, у яких шеф-кухар або експерт з кулінарії пояснює різні етапи приготування страви. Цей термін, як і інші нові слова також є результатом різних тенденцій, які втручаються у культурні аспекти та стають все більш популярними останнім часом.

Висновки. Розвиток та поширення соціальних мереж має значний вплив на сучасний соціум та культуру. Перш за все, про це свідчить лексичний склад мови, який постійно зростає завдяки культурним, політичним, історичним та глобальним змінам. Активне використання неологічних одиниць в онлайн-комунікації, особливо серед молоді, свідчить про постійну еволюцію мови та

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Italian Neologisms in the Context of Social Networks: Sociocultural Aspect (in Ukrainian) [Italijs'ki neologizmy u konteksti social'nyh merezh: sociokul'turnyj aspekt]

© Seliverstova A. O. [Seliverstova A. O.], nastasiia.s13@gmail.com

відображає сучасні соціокультурні тенденції. Неологізми стають не лише способом вираження ідей, а й важливим елементом формування та поширення культурних норм та цінностей. Крім того, важливе значення неологізмів полягає у тому, що їхнє вживання сприяє кращій комунікації та взаємодії між різними поколіннями. Із вище зазначеного робимо висновок, що дослідження та вивчення італійських неологізмів у соціальних мережах є доволі важливими для розуміння динаміки мовної еволюції та їхнього впливу на соціальні та культурні зміни у сучасному світі.

Література:

1. Accademia della Crusca. URL: <https://accademiadellacrusca.it/it/lingua-italiana/parole-nuove/> (Дата звернення 10.03.2024).
2. Cabré, M. Teresa. La neologia: un nou camp a la cerca de la seva consolidació científica. *Caplletra* 59 (2015): 125-136.
3. *Cambridge Advanced Learner's Dictionary*, 2-nd ed. Cambridge University Press, 2007. 1572 с.
4. Merriam Webster Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/neologism>. (Дата звернення 10.03.2024).
5. Smartly, A. *Social media and society; The good, The bad and The ugly* (2013). URL: <http://www.seochat.com/c/a/social/social-media-and-society-the-good-the-bad-and-the-ugly> (Last assessed 9.03.2024).
6. Селіверстова А. Неологізми в італійській мові: соціолінгвістичний аспект. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 44 (2023): 37-45.

References:

1. Accademia della Crusca. URL: <https://accademiadellacrusca.it/it/lingua-italiana/parole-nuove/> (Дата звернення 10.03.2024).
2. Cabré, M. Teresa. La neologia: un nou camp a la cerca de la seva consolidació científica. *Caplletra* 59 (2015): 125-136.
3. *Cambridge Advanced Learner's Dictionary*, 2-nd ed. Cambridge University Press, 2007. 1572 с.
4. Merriam Webster Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/neologism>. (Дата звернення 10.03.2024).
5. Smartly, A. *Social media and society; The good, The bad and The ugly* (2013). URL: <http://www.seochat.com/c/a/social/social-media-and-society-the-good-the-bad-and-the-ugly> (Last assessed 9.03.2024).
6. Seliverstova A. Neologisms in the italian language: sociolinguistic aspect. *Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics* 44 (2023): 37-45.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Італійські неологізми у контексті соціальних мереж: соціокультурний аспект (Українською) [Italijs'ki neologizmy u konteksti social'nyh merezh: sociokul'turnyj aspekt]

© Селіверстова А. О. [Seliverstova A. O.], nastasiia.s13@gmail.com

УДК 811.133

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 13.07.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 17.07.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 100 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.45.05>

ГЕНДЕРНІ ПРОВОКАЦІЇ У СОЦІОЛІНГВІСТИЧНОМУ ТА ПСИХОЛІНГВІСТИЧНОМУ ПІДХОДІ

Наталія Дмитрівна Ткаченко (Київ, Україна)

lbyjpfddh@ukr.net

кандидат філологічних наук

Статтю присвячено тактикам вербальних та невербальних гендерних провокацій. Новизна статті пояснюється першою спробою описати та класифікувати різновиди та форми жіночих та чоловічих провокацій, їхні суспільні, прагматичні та психологічні чинники. Головним суспільним чинником гендерної різниці вважається влада чоловіків у суспільстві, з причини їхньої фізичної переваги. На прикладі гендерних провокацій *in vivo* виявлена різниця комунікації чоловіків і жінок у розумінні гендерних відношень, оцінках, виразності, виборі тем, у невербальних засобах та ін. В наш час зростає ідеологічне відношення до гендерної мови. Комунікативні внутрішньогендерні та міжгендерні відмінності найвиразніше виявляються у соціопсихологічному аспекті мовлення зумовленому суспільними та національними міжособистісними відношеннями.

Ключові слова: гендерні відмінності, провокації, суспільство, психологія, конкуренція.

GENDER PROVOCATIONS IN SOCIOLINGUISTIC AND PSYCHOLINGUISTIC APPROACH

Nataliya D. Tkachenko (Kyiv, Ukraine)

lbyjpfddh@ukr.net

PhD (Philology)

The article deals with the manipulating tactics of the verbal and nonverbal gender provocations. The article novelty may be attributed to the first attempt to describe and classify the varieties and forms of the men's and women's provocations, their social, pragmatic and psychological factors. The object of the article is the men's and women's provocation communicative

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Provocations in Sociolinguistic and Psycholinguistic Approach (in Ukrainian) [Genderni provokacii' u sociolingvistichnomu ta psycholingvistichnomu pidhodi]

© Tkachenko N. D. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

tactics. The concrete task is set to investigate the communicative verbal and nonverbal men's and women's provocation communicative tactics. Methods of gender provocations research cover sociolinguistic, psycholinguistic, cultural linguistic interpretation analysis of men's and women's communicative interaction in vivo. Power is believed the principal social factor of gender difference that can be explained by the men's physical force. Women are marked with the highest intra-gender and inter-gender competition in the struggle for their living and social needs. Women's communicative provocations to men include ambitious, soothing, encouraging sayings, and critical, insulting, depreciating, dishonoring sayings about women and with women aimed at competition and power. Men's provocations are mostly nonverbal – with eyes, actions, objects. Competition in both interpersonal and demographic women's policy influences the social and ethnic structure of the countries. In recent times the ideological attitude to gender language was increased. Gender provocations reveal men's and women's communication distinctions in understanding genders relations, evaluations, expressiveness, topics choice, nonverbal means, etc. The historical tendency of women's copying men's speech style, considerably worsened lately. The communicative intra- and inter-genders difference is observed mostly in socio-psychological communication aspect due to the social and national interpersonal relations.

Key words: gender distinctions, provocation, social, psychological, competition.

Вступ. Статтю присвячено тактикам вербальних та невербальних гендерних провокацій. Мова відтворює гендерні відмінності. Гендерна лінгвістика знаходиться на межі прикладної лінгвістики, лінгвістичної антропології, конwersаційного аналізу, культурологічних досліджень, вивчення жіночих медіа, феміністичної психології and гендерних досліджень, інтеракційної соціолінгвістики, лінгвістики, стилістики, соціолінгвістики, дослідження феміністичної реформи мови та медіа [10]. **Метою** статті є порівняльний та інтерпретаційний соціолінгвістичний, психолінгвістичний, лінгвокультурологічний аналіз провокацій чоловіків та жінок. **Об'єкт** статті становлять жіночі та чоловічі комунікативні провокації. **Конкретне завдання** полягає у спостереженні і аналізі провокацій чоловіків і жінок у живому мовленні. **Новизна** статті пояснюється першою спробою описати та класифікувати різновиди та форми жіночих та чоловічих провокацій, їхні суспільні, прагматичні та психологічні чинники.

Огляд наукової літератури. Дослідження гендеру в мові в соціолінгвістиці та працях з гендеру пов'язані з книгою Робін Лакофф Language and Woman's Place (2004) та її попередніми працями (1975, 1973). З 1970-х років проведені досить численні дослідження гендеру провідними вченими Deborah Tannen, Penelope Eckert, Janet Holmes, Mary Bucholtz, Kira Hall, Deborah Cameron, Jane Sunderland та ін.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерні провокації у соціолінгвістичному та психолінгвістичному підході (Українською) [Genderni provokacii' u sociolingvistychnomu ta psyholingvistychnomu pidhodi]

© Ткаченко Н. Д. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

Феміністський визвольний рух 1970х та 1980х років почав досліджувати зв'язок між мовою та тендером. Перші праці про гендерну мову поєднують лінгвістику, теорію фемінізму та політичну практику. Дослідники мали за мету відкрити зв'язок між використанням мови та гендерною асиметрією. З тих часів праці феміністів доводять вплив чоловіків та сексизму на мову. В 1975 році Робін Лакофф визначила “жіночий регістр”, який, на її думку, сприяв підлеглий ролі жінок в суспільстві. Робін Лакофф стверджувала, що жінки тяжіють до вживання лінгвістичних форм, які відображують та посилюють їх роль як підлеглих. До таких форм належать запитання, їхня інтонація та “слабі” директиви [6; 4]. Це дослідження ставило запитання про мову яка здавалась чоловічою та визнавало існування гендерних відмінностей у мові. Після опублікування книги Робін Лакофф праці вчених наводили протилежні думки та розширили сферу дослідження мови гендерів. Том “Особливості мови гендерів та суспільна особистість”, виданий у 1995 році вважається головною працею про гендерну мову. Існує теорія дефіциту мови жінок, моделі гендерних розбіжностей та їх дефіциту в мові (1970); гендерну мову пов'язують з етносом, заняттям та ін. Останнім часом посилюється ідеологічне відношення до гендерної мови [10].

Основний зміст. Немає провідного методологічного підходу до гендерної лінгвістики [10]. Дискурсивний, постструктуралістичний, етнометодологічний, етнографічний, феноменологічний, позитивістський та експериментальний підходи до вивчення мови та гендеру являють собою, за словами Susan Speer, конкуруючими теоретичними та політичними припущеннями щодо розуміння дискурсу, ідеології та гендеру [8]. Вважають можливим поділити гендерні дослідження на дві головних галузі: мовленнєві варіанти асоційовані з певним гендером та суспільні норми та умови, які відтворюють гендерну мову (варіант мови або соціолект певного гендеру, іноді номінований гендерлектом) (за, Attenborough).

Оскільки гендерна мова пов'язана з соціологією, психологією, філософією та іншими науками, методи її вивчення мають уключати широку парадигму підходів: соціолінгвістичний, когнітивний та психолінгвістичний прикладну лінгвістику, лінгвістичну антропологію, конверсаційний аналіз, дослідження культури, мас медіа, психологію та гендерні дослідження, інтеракціоністську соціолінгвістику, стилістику [10]. Дослідження вербальних та невербальних провокацій чоловіків і жінок має розпочинатись із визначення їхніх суспільних характеристик та міжособистісної культури. Провокації як стимул комунікації грають позитивну та негативну роль в суспільстві, отже, мають бути виокремлені різновиди провокацій та визначені їхні

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Provocations in Sociolinguistic and Psycholinguistic Approach (in Ukrainian) [Genderni provokacii u sociolingvistychnomu ta psyholingvistychnomu pidhodi]

© Tkachenko N. D. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

суспільні та психологічні чинники. Мають бути досліджені такі виміри як інтенційність (суспільна та психологічна), чинники простору і часу, рівень культури, вік провокуючих, зафіксований у провокаційних ремарках. Джанет Холмс використала інтроспективний аналіз як метод дослідження суспільних відмінностей чоловіків та жінок [4]. Методами цього дослідження слугували спостереження живого спілкування чоловіків і жінок, інтерпретаційний та порівняльний інтерактивний аналіз. Наше знання спільних мотивів людей робить порівняльний інтерпретаційний аналіз комунікації чоловіків та жінок методом виявлення гендерних когнітивних суспільних, суб'єктивних та культурних стосунків [за, Dijk]. З цією ціллю до вивчення гендерної мови був частково застосований квалітативний контент аналіз (M. Willey, S. Kingsberry, H. Hartay, A. Clarc, J. Woodward).

Багато вчених не бачить різниці в комунікації жінок та чоловіків. Інші вчені стверджують, що гендерні ознаки є результатом виховання, наприклад, що людина не народжується жінкою, а стає нею (Beauvoir) маючи на увазі виховання, догляд за собою та ін. Суспільне життя, оволодіння жінками практично усіма професіями та заняттями чоловіків поєднує погляд на спільні риси гендерної мови. Гендерна різниця пояснюється вихованням та освітою (Beauvoir). Мова є засобом утворення та існування гендерної різниці у виборі тем, слів, модальності, манери презентації подій децю різним гендерним способом [2, за, Jespersen]. Суспільний стереотип визначає використання жінкою мови для відображення почуттів та емоцій, а стереотипне використання мови чоловіками включає відображення влади та статусу серед інших осіб [9]. Психолінгвістичну відмінність комунікативного стилю чоловіків і жінок вбачають у стилі доповіді, повідомлення чоловіків та стилі рапорту жінок [9]. Вчені West, Candace; Zimmerman, Don. (1983) спостерігали патріархальність та сексизм, що підтримуються гендерною мовою. Висловлення жінки про матріархат навело мене на думку щодо провідної ролі жінок у міжгендерних контактах, у провокаціях включно, у зв'язку із бажанням більшості жінок мати сім'ю, нерідко замість роботи.

М. Карват, зокрема, вважає відсутньою різницю між провокаціями жінок та чоловіків [5]. Чоловіки й жінки природно провокують один одного фізичною різницею а також можливістю соціального статусу одруження. Гендерні провокації відтворюються вербальними та невербальними засобами: зовнішністю, відчуттями, потребами, відношенням та ін. Спостереження вживу демонструють цікавість гендерних дітей з самого раннього віку. Дівчатка дивляться на хлопчиків, посміхаються їм, намагаються розмовляти та наблизитись до них, а хлопчики

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерні провокації у соціолінгвістичному та психолінгвістичному підході (Українською) [Genderni provokacii' u sociolingvistychnomu ta psyholingvistychnomu pidhodi]

© Ткаченко Н. Д. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

поводять себе сором'язливо. Такі приклади доводять провокації гендерних дітей, спричинені різним зовнішнім виглядом та підсвідомим сприйняттям. Підлітки та молодь намагається притримуватись популярного жаргону не дуже приємних та досить непристойних слів, провокуючи один одного на негативні реакції.

Отримані результати, їх обговорення. Незважаючи на обмеженість та одноманітність висловів, більша частина уживаного словника відрізняється за гендерними ознаками у зв'язку із фізичними та побутовими відмінностями, завантаженням дівчачого словника назвами прикрас, засобів догляду, солодоців. Оскільки суспільне життя конкурентне, то дівчачі провокації уключають хизування одягом, предметами та ін. у своєму середовищі та перед хлопцями. Хлопці провокують один одного гаджетами, технікою, спортом та ін. Когнітивні тактики гендерної мови дітей уключають самопрезентацію, демонстративність, провокацію та ін. Пізніше головною метою гендерного провокування стає сумісне життя, а результатом – ранні діти. Останнім часом ця тенденція зростає, а мова як і життя дітей та дорослих втрачає моральність.

Жінки історично є найбільш адаптивною частиною суспільства за їхньою фізіологією, роллю в суспільстві та сімейними обов'язками. Вони також найбільш конкурентні в усьому між собою та у пошуку чоловіка придатного для створення сім'ї. Тому їхня мова часто відтворює їхнє бажання показати себе найкращою з усіх, негативно зображує інших жінок і демонструє дружнє та любовне відношення до чоловіків. Когнітивні тактики провокування уключають вплив на партнера, жінки прагматично маніпулюють розумом чоловіка заохочуючи його на контакти заради забезпечення стабільних відношень і матеріальної вигоди.

Жіночі провокації, спрямовані на чоловіків, охоплюють могутній арсенал невербальних засобів: зовнішність, одяг, та ін. Комунікативними засобами провокування чоловіків є погляд, посмішка, ущипливе слово, поза та ін. Провокації жінок, спрямовані на привертання уваги чоловіків, нерідко використовують непрямі натяки, міміку, погляд, психологічний вплив та ін. Отто Єсперсен у розділі "The Woman", у своїй книзі *Language: Its Nature and Development, and Origin* (1922) писав про "домінантний підхід" і приписував вирази гніву чоловікам, а вирази щастя жінкам [2, за Єсперсен]. Жінки відображають радість з чоловіками тому що чоловіки переважно цікавляться самодостатніми жінками, які радують їх, ніж нещасливими жінками, з якими їм сумно. Жінки, задоволені життям, полюбують виявляти радість перед іншими жінками згідно вислову *посмішка на пащі у тигра*. Таким способом

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Provocations in Sociolinguistic and Psycholinguistic Approach (in Ukrainian) [Genderni provokacii u sociolingvistichnomu ta psycholingvistichnomu pidhodi]

© Tkachenko N. D. [Tkachenko N. D.], lbypjpfddh@ukr.net

жінки демонструють свою перевагу над іншими жінками.

Дискурсивні тактики (Grice, 3) уключають прагматичний естетичний, суспільний, психологічний вплив, стандарти ввічливості, стилістичні засоби іронії, кооперації, інтересу [1, за, Leech], критика містить імпліцитні директиви як спонування до дії [1]. Мета жінки у дискурсі – переконати партнера у своїй виключності, дружелюбності, інформативності, співчутті (правдивій або неправдивій), сучасних поглядах, своїй важливості як одній із більшості. Конкуренція жінок уключає суспільні тактики критики інших жінок, їхнього способу життя, провокування чоловіків проти жінок.

Операція контрастування як засіб інтеракції (Ch. Osgood) виявляє тактику жінок у приниженні інших жінок, демонстрації своїх переваг у бінарних лексичних опозиціях *позитивна-негативна, адекватна-неадекватна, нормальна-ненормальна, сучасна-не сучасна, корисна-не корисна* та ін. Така порівняльна критика провокує брутальні вислови чоловіків про жінок, брутальну поведінку з ними і, навіть, злочини. Жіноча мовленнєва поведінка ґрунтується на стереотипах більшості, перекрученні фактів, копіюванні чоловічого не етикетного лексику, змішенні національного та суспільного. Отже, жінки протиставляють жінок, не протиставляють чоловіків, але провокують їх проти інших жінок.

Жінки переважно підкоряються чоловікам з прагматичних та емоційних причин але ненавидять підкорятись жінкам та використовують усяку можливість встановити або продемонструвати свою владу над ними. Наприклад, жінка кидає своє пальто біля вас на лаву для того, щоб ви його стерегли або каже, що ви комусь там повинні мити підлогу, жінка може не відповідати мені на запитання, а відповісти на нього іншій жінці. Амбіційна жінка може бабахнути дверима майже на вас або прослизнути у черзі в магазині перед вами або наштотхнути візок ззаду на вас. Жива практика переконує в існуванні суспільних та національних провокацій як різновиду агресії, яка пояснюється історичною суспільною і національною нерівністю людей. Тому ми не погоджуємось із думкою О. Єсперсена про те, що “жінки менше піклуються владою та більше створенням та підтриманням відношень” [2, за Jespersen].

Твердження О. Генрі, що саме рука жінки “картає світ”, розкриває вплив жінок на суспільство. Жінки правлять суспільством через посередництво чоловіків протиріччями, протиставленнями, звинуваченнями, висміюванням інших жінок задля завоювання уваги та послуг чоловіків. Провокації жінок, зумовлені конкуренцією, використовують засоби, наведені у казці Л. Керола “Аліса в країні чудес”: *амбіція*,

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерні провокації у соціолінгвістичному та психолінгвістичному підході (Українською) [Genderni provokacii' u sociolingvistychnomu ta psyholingvistychnomu pidhodi]

© Ткаченко Н. Д. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

відволікання, спотворення та глузування [11, р. 141]. Таким приватними тактиками жінки руйнують позитивні суспільні стереотипи патріотизму, національності, краси, любові та створюють замість них негативні та адаптивні стереотипи типу “просто жити”, відвертають увагу чоловіків від жінок, щоб забезпечити себе чоловіками, які заслуговують на їхню увагу.

Психологи MacNeil, Sheila; Byers, E. Sandra класифікували агресії, які можна вважати провокаціями, за трьома типами: прямими, міжособистісними та суспільними засобами. Непряма агресія, типова більше для жінок, здійснюється прихованими намаганнями спричинити страждання жертві, наприклад, “плітками, віддаленням або ігноруванням жертви. Міжособистісна агресія більш рішуча в намірах, наприклад, загроза закінчити дружбу або розповсюдження чуток. Третій тип агресії – суспільна агресія спрямована на підрив самооцінки, суспільного статусу у формах вербального відмежування, негативного виразу обличчя або рухів тіла та прямих форма – чуток або суспільної ізоляції” [7] Відзначено, що третій тип агресії типовий для чоловіків та жінок молодого віку. Жінки більше тяжіють до групової агресії вказаними засобами, а чоловіки надають перевагу особистому глузуванню, брутальній мові, провокаційним порадам, погрозам.

Культура неначе зникає з комунікації, жінки копіюють низьку культуру чоловіків у зв’язку з поширенням стереотипу розбещеної поведінки. Етнопсихологічна лексика спостерігається у висловленнях-послугах, де національне замінюється на суспільне, наприклад: *вона старого зразку* (реакція чоловіка на обличчя жінки). Національна специфіка зовнішності, одягу може провокувати жінок іншої національності, викликаючи їхні негативні зауваження. Схожість спілкування жінок та чоловіків виявляється у використанні популярного жаргону та брутальних слів як “норм соціальної інтеракції” (термін Куранової). Інтроективне інтерпретування жінками почуттів інших людей через свої власні або перенесення їх на інших людей буває нерідко помилковим. Жінки розглядають жінок іншої національності через “культурні окуляри” своєї культури як міри інших культур [1], применшуючи та ігноруючи інші системи цінностей та норм. Етнічні провокації жінок розрізняють народи за національністю або безпосередньою назвою *Вона українка*, або за традиціями: *Вона та, що варить борщ*, вірогідно, очікуючи негативну репліку.

Чоловіки відрізняються від жінок світоглядом, волевиявленням здійснювати владу, динамічним мисленням, нетерпінням і реактивністю “чоловіки більше турбуються про свій статус” [1, за Jespersen]. Жінки можуть провокувати чоловіків

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Provocations in Sociolinguistic and Psycholinguistic Approach (in Ukrainian) [Genderni provokacii' u sociolingvistichnomu ta psyholingvistichnomu pidhodi]

© Tkachenko N. D. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

змаганням у лінгвістиці “Чоловік більш повільний, нерішучий” [1, р. 6, за Jespersen]. Чоловіки розмовляють більш конкретно, більше лаються, а жінки намагаються бути ввічливими та виразними, вони воліють використовувати “мову клопотання” (різновид мови, зміненої для спілкування з дітьми молодшого віку) оскільки вони нерідко є першими опікунами (Hess, Adams, Kleck). “Домінування чоловіків у мовленні, пов’язане з Моделями Домінування (1980-1990s), згідно яких підхід до рівності відносить чоловіків та жінок до різних “субкультур” оскільки вони виховувались в них з дитинства. Чоловіки вважають владу більшим пріоритетом, їхні комунікативні стилі відображують їхнє бажання підтримувати свій статус у відношеннях” [9].

Жінки мають підкорятись історичним неписаним законам поведінки, встановлених чоловіками. Розглядання дружиною інших чоловіків, посмішка та розмова з іншим чоловіком може провокувати чоловіка на звинувачення та скандал. Погляд, посмішка жінки можуть спровокувати незнайомого чоловіка, і він може слідувати за нею деяку відстань. Чоловіки не полюбляють балакучих жінок, а жінки ненавидять мовчазних чоловіків та їхні розмови про дружин і нічого не розголошують про своїх чоловіків та відношення з ними. “Стереотипний стиль мовчазного спілкування чоловіка провокує жінок, а жіночий високий голос, емоційне мовлення сприймається чоловіком як агресія. Таке сприйняття створює уявлення, що жінки й чоловіки мають протилежний комунікативний стиль, таким чином утворюючи суспільний стереотип непорозуміння чоловіків і жінок” [9]. Чоловіки відрізняються удаваною стриманістю, егоїзмом та, в той же час, прагматизмом, вразливістю та негативною реактивністю. У чоловічій компанії чоловіки можуть встановлювати дружні контакти, нерідко пропонуючи сигарети або напої, а інші влаштовують суперечки, “з’ясовують відношення” комунікативними та не комунікативними методами. Чоловіки провокують жінок на спілкування оскільки сама присутність жінок провокує їх на емоційність та діяльність. Прагматичні інтенції у провокуванні жінок пояснюються історичними чинниками пошуку дружини для стабільного життя, обслуговування або й офіційної посади. Провокування жінок на ініціативу в стосунках пояснюється бажанням уникнути відповідальності, але закон історично захищає жінку як жертву чоловіка. Війна загострила почуття чоловіків та після страхіть фронту вони частіше жорстоко поводяться з жінками.

Провокування чоловіками жінок для контактування з ними є особливою пристрастю чоловіків, але, з причини їхніх амбіцій, сором’язливості або інших

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерні провокації у соціолінгвістичному та психолінгвістичному підході (Українською) [Genderni provokacii u sociolingvistychnomu ta psyholingvistychnomu pidhodi]

© Ткаченко Н. Д. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

почуттів, їхні відомі провокаційні засоби переважно невербальні: мовчазність, (напружений) погляд, об'єкти, наприклад, автомобіль, поряд якого вони чекають на охочих побалакати з ними. Мовчазність чоловіків не сприяє комунікації.

Провокація буває злочинною зброєю чоловіка у психологічному насильстві, зокрема, у сім'ї. Провокуючи дружину виявляти сильні емоції у гучному мовленні, нервуванні, суперечках він звинувачує її у психічному захворюванні задля присвоєння її житла та майна. Інша провокація – використання газлайтингу: нарікання на погіршення пам'яті дружини, занурюючи її у розпач та невпевненість у собі, і вона починає думати, що й насправді хвора. Така ж інтенція поєднує жінок мобінгом у цькуванні сусідки або співробітниці, що свідчить про історичні злочинні корені частини суспільства.

За соціалізму чоловіки дотримувались етикетних традицій і намагались не лаятись брутально у близькості жінок. Сучасні чоловіки нерідко неетичні, практикують словоблуддя поблизу жінок, люблять “виховувати”, “повчати” чому не треба. Хлопці за прикладом чоловіків поганяють жінок на вулиці брутальними словами і вибачаються лише після зауваження. Оскільки чоловіки подають приклад жінками, то й останні тяжіють до подібної мовленнєвої поведінки.

Висновки дослідження. Комунікативні гендерні провокації уособлюють міжособистісну та суспільну конкуренцію чоловіків і жінок. Мовні та немовні провокації жінок зумовлені життєвими і суспільними потребами, демонструють внутрішньогендерну й міжгендерну суспільну та національну конкуренцію за чоловіків і владу над ними та іншими жінками. Різновиди жіночих провокацій по відношенню до чоловіків уключають психофізичні тактики піклування, підкорення, критику інших жінок. Провокації чоловіків переважно немовні – очні, дійові, предметні. На прикладі гендерних провокацій виявлена когнітивна різниця комунікації чоловіків і жінок у розумінні гендерних відношень, в оцінках, виразності, виборі тем, невербальних засобів та ін. Спостерігається історична тенденція жінок копіювати чоловічий стиль мовлення, значно погіршений та обмежений в останні часи. Комунікативні внутрішньогендерні та міжгендерні відмінності найвиразніше виявляються у соціопсихологічному аспекті мовлення, зумовленому суспільними та національними міжособистісними відношеннями.

Література:

1. Куранова, С. І. *Основи психолінгвістики*: підручник (Київ: Академія, 2012). URL: [https:// evnuir.vnu.edu.ua/ bistream/123456789/ 18655/ 1/psycholingv.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bistream/123456789/18655/1/psycholingv.pdf).

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Provocations in Sociolinguistic and Psycholinguistic Approach (in Ukrainian) [Genderni provokacii u sociolingvistychnomu ta psycholingvistychnomu pidhodi]© Tkachenko N. D. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

2. Burr, E. Die vorläufer 8 p. Otto Jespersen's "The Woman", a chapter in his book.
3. Jespersen, O. *Language: Its Nature, Development and Origin* (London: Allen and Unwin, 1922): 237-254. URL: <https://home.uni-leipzig.de/burr/Gender/Material/pdf/Jespersen.pdf>
4. Dijk, T. A. Van. *Dialogue and cognition. Problems and Aims* (2022): 1-17. URL: [http://www.discourses.org/Old Articles/Dialogue%20Cognition. pdf](http://www.discourses.org/Old%20Articles/Dialogue%20Cognition.pdf) 11.03.
5. *The Handbook of Language and Gender*, ed. by Janet Holmes and Miriam Meyerhoff (Blackwell Publishing Ltd., 2003).
6. Karwat, M. Theory of Provocation. In *Light of Political Science*, transl. by Mikołaj Golubiewski. *Studies in politics, security and society* 44 (University of Warsaw, 2022).
7. Lakoff, R. Language and Woman's Place. (1973) Source: *Language in Society* 2 (1): 45-80. URL: [https:// web. stanford.edu/ class/ linguist156/ Lakoff_ 1973.pdf](https://web.stanford.edu/class/linguist156/Lakoff_1973.pdf).
8. MacNeil, Sheila, Byers, E. Sandra. Role of Sexual Self-Disclosure in the Sexual Satisfaction of Long-Term Heterosexual Couples. *Journal of Sex Research* 46 (1) (2009): 3–14.
9. [Speer, S. Introduction: feminism, discourse and conversation analysis](#). In *Gender talk: feminism, discourse and conversation analysis*, Speer, Susan A. (ed.) (London New York: Routledge. 2005): 7–8.
10. Tannen, D. [You just don't understand: women and men in conversation](#) (New York, NY, 1990).
11. Language and gender. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Language_and_gender
12. Carroll, L. Alice's Adventures in Wonderland, 1979.

References:

1. Kuranova, S. I. Osnovy psikholingvistiki [Psycholinguistics Fundamentals]. (Kyiv: Akademia. URL: [https:// evnuir.vnu.edu.ua/ bistream/123456789/ 18655/1/psycholingv.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bistream/123456789/18655/1/psycholingv.pdf)).
2. Burr, E. Die vorläufer 8 p. Otto Jespersen's "The Woman", a chapter in his book.
3. Jespersen, O. *Language: Its Nature, Development and Origin* (London: Allen and Unwin, 1922): 237-254. URL: [https://home.uni-leipzig.de/burr/ Gender/Material/pdf/Jespersen.pdf](https://home.uni-leipzig.de/burr/Gender/Material/pdf/Jespersen.pdf)
4. Dijk, T. A. Van. *Dialogue and cognition. Problems and Aims* (2022): 1-17. URL: [http:// www. discourses.org/Old Articles/Dialogue%20Cognition. pdf](http://www.discourses.org/Old%20Articles/Dialogue%20Cognition.pdf) 11.03.
5. *The Handbook of Language and Gender*, ed. by Janet Holmes and Miriam Meyerhoff (Blackwell Publishing Ltd., 2003).
6. Karwat, M. Theory of Provocation. In *Light of Political Science*, transl. by Mikołaj Golubiewski. *Studies in politics, security and society* 44 (University of Warsaw, 2022).
7. Lakoff, R. Language and Woman's Place. (1973) Source: *Language in Society* 2 (1): 45-80. URL: [https:// web. stanford.edu/ class/ linguist156/ Lakoff_ 1973.pdf](https://web.stanford.edu/class/linguist156/Lakoff_1973.pdf).
8. MacNeil, Sheila, Byers, E. Sandra. Role of Sexual Self-Disclosure in the Sexual Satisfaction of Long-Term Heterosexual Couples. *Journal of Sex Research* 46 (1) (2009): 3–14.
9. [Speer, S. Introduction: feminism, discourse and conversation analysis](#). In *Gender talk: feminism, discourse and conversation analysis*, Speer, Susan A. (ed.) (London, New York: Routledge. 2005): 7–8.
10. Tannen, D. [You just don't understand: women and men in conversation](#) (New York, N.Y, 1990).
11. Language and gender. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Language_and_gender
12. Carroll, L. Alice's Adventures in Wonderland, 1979.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерні провокації у соціолінгвістичному та психолінгвістичному підході (Українською) [Genderni provokacii u sociolingvistychnomu ta psycholingvistychnomu pidhodi]

© Ткаченко Н. Д. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ [CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC SEMANTICS]

УДК 811.134

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 19.11.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 20.11.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 94.98 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.45.06>

ТИПИ ХУДОЖНЬОЇ РЕФЕРЕНЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

Ірина Вікторівна Смушчинська (м. Київ, Україна)

valerijs@ukr.net

доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри
теорії та практики перекладу романських мов імені Миколи Зерова

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено проблемам художньої референції, способам її представлення в художньому тексті і можливостям розуміння. Аналізуються типи художньої референції, характерні для сучасного французького роману. Проведений аналіз дозволяє говорити про три основні типи – інтродуктивний, ідентифікуючий, невизначений. Крім того, акцентується увага на взаємопов'язаності категорій референції і модальності, а також на її представленості в різних частинах архітектоніки і композиції.

Ключові слова: референція, художня референція, ідентифікація, модальність, художній текст, семантика, французька мова.

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Types of Artistic Reference: Problems of Interpretation (in Ukrainian) [Typy hudozhn'oi' referencii': problemy interpretacii']

© Smushchynska I. V. [Smushhins'ka I. V.], valerijs@ukr.net,

TYPES OF ARTISTIC REFERENCE: PROBLEMS OF INTERPRETATION

Iryna V. Smushchynska (Kyiv, Ukraine)valerijs@ukr.net

Doctor of Philological Sciences, Professor, Head at Department of
Theory and Practice of Romance Language Translation by Mykola Zerov
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article is devoted to the problems of artistic reference, the ways of its presentation in the artistic text and the possibilities of understanding. The types of artistic reference characteristic of the modern French novel are analyzed. The conducted analysis allows us to talk about three main types – introductory, identifying, undefined. Besides, attention is focused on the interconnection of the categories of reference and modality, as well as on its representation in different parts of architecture and composition.

Key words: reference, artistic reference, identification, modality, artistic text, semantics, French language.

Дослідження семантики художнього тексту, художнього вимислу наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття вийшло на новий гносеологічний рівень. Продовжуючи динамічно розвиватися у наш час, воно зараз ставить у фокус філологічного пошуку особливості втілення в тексті/дискурсі художньої свідомості автора-мовця. Зміст тексту формується через пізнання об'єктивного світу художньою свідомістю, у зв'язку з когнітивними структурами свідомості мовця, і цей зв'язок вплетений в глобальну проблему інтерпретації художнього тексту [див.: 5, с. 4]. І однією з основних проблем такого напрямку досліджень виступає **художня референція**, яка і стала **об'єктом дослідження** нашої наукової розвідки.

Як колись написав Ж. Женетт [16], основними є три питання: **Хто бачить? Хто сприймає? Хто розказує?** На сьогодні проблема референції і способів репрезентації світу в художньому тексті є одним із ключових питань поетики [3, с. 14], що говорить про **актуальність** тем, які піднімаються у цій статті.

Як відомо, під **референцією** (від лат. *referens* – відношення, зіставлення), як правило, розуміють систему зв'язків між актуалізованими у мовленні іменами або іменними групами (або еквівалентними структурами) та світом, тобто об'єктами реальності, референтами [див.: 11, с. 271].

Такий взаємозв'язок цікавив ще дослідників античності, але **теорія референції** як така зародилася у логіці XIX-XX ст., коли почали досліджуватися значення конкретної лексики. Перш за все можна назвати імена Г. Фреге, Б. Рассела, Р. Карнапа, С. Крипке, П. Стросона та інших. І як результат, аналіз семантичної структури імені призвів до розмежування **логічної семантики** на **теорію значення** і **теорію референції** (У. О. Куайн).

З'явилися дейктичні (концепція Д. Каплана), номінативні (каузальна теорія С. Крипке), семантичні (теорія Г. Фреге, Б. Рассела), унітарні теорії референції тощо, зважаючи на те, що референція могла розглядатися у різних вимірах – логіко-семантичному, синтаксичному, прагматичному (згідно з трьома вимірами семіозису Ч. Морриса – семантики, синтактики, прагматики) – і ставити в основу певний тип відношень знаку. Так, наприклад, дейктична теорія абсолютизує відношення вказівки, дейксису, але власне, за абсолютизацію певного ракурсу бачення всі ці теорії одразу і почали критикувати.

В аспекті **прагматичного виміру**, референція характеризує відношення повідомлюваної інформації до фонду знань адресатів [11, с. 272]. **Концептуальний апарат** такого аналізу референції спирається на такі поняття прагматики і комунікативної лінгвістики як інтенція, комунікативна мета, фонд знань, комунікативна організація висловлювання, контекст, конситуація, пресуппозиція існування об'єкта, семантика висловлювання тощо. І тут виокремлюють перш за все **три основні типи референції**:

- ✓ **інтродуктивну** – об'єкт відомий тільки тому, хто говорить,
- ✓ **ідентифікуючу** – об'єкт відомий всім учасникам комунікації (саме цьому виду референції приділяється найбільша увага науковців),
- ✓ **невизначену** – об'єкт не входить до фонду знань комунікантів, він невідомий ні мовцю, ні реципієнту.

Власне, на цих референтних типах засноване і художнє сприйняття в тому числі, про що буде йтися далі.

Ідентифікуюча референція (identifying) (щодо неї відсилаємо перш за все до праць П. Стросона [22]) охоплює три типи відношень:

- ✓ вказівку,
- ✓ іменування,
- ✓ позначення.

Засобами референції виступають:

- ✓ дейктичні знаки, займенники,
- ✓ власні імена з номінативною функцією,
- ✓ різного роду актуалізатори (артиклі, детермінативи, числівники тощо),

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Types of Artistic Reference: Problems of Interpretation (in Ukrainian) [Типу hudozhn'oi' referencii': problemy interpretacii']

© Smushchynska I. V. [Smushhins'ka I. V.], valerijs@ukr.net,

- ✓ “**визначені дескрипції**” (термін Б. Рассела, див. його теорію дескрипцій (Russell's theory of descriptions) [21]) – вказівки на індивідуальні властивості об'єкта, які виділяють його серед інших подібних.

За К. Доннелланом [15], визначені дескрипції можуть бути:

- ✓ власне **референтними** (лише вказувати на об'єкт), “**прозорими**” (transparent) (термін Б. Рассела) і
- ✓ **атрибутивними** (такими, що входять до змісту висловлювання і виконують **характеризуючу функцію**, разом з ідентифікуючою), “**референтно непрозорими**” (термін У. О. Куайна [20]).

Але не так просто спроектувати логічні теорії на вигадані, не існуючі об'єкти, результати уяви людини. Специфіка референції вигаданих міфологічних предметів є дискусійною проблемою теорії референції, так само як і особливості референційної співвіднесеності модельних текстових світів [8, с. 514]. Щодо проблеми **текстової художньої референції**, а отже, відтворення реальної дійсності в художньому тексті, і до сьогодні не існує єдиного бачення.

На думку Р. Барта [13], художній текст не має референції, в ньому не існує “ефекту реальності”, “література — це лише мовлення”.

На цих же позиціях стоїть група μ Льежського університету [17], вважаючи, що художній текст є інтрареференційним, тобто таким, що створює свій власний референт, **референційний універсум**.

Ж. Молін'є [18] вважає, що література не відтворює світ, а дає символічний образ певної категоризації світу через мовлення; для референційного універсуму він запроваджує термін “le mondain”.

На думку інших, наприклад, Р. Якобсона [12, с. 372], переважання поетичної функції над референтною в художньому тексті не знищує саму референцію, але робить її неоднозначною, подвійною, розщепленою.

Тому почали говорити про **два види поетик** [3, с. 14]:

- ✓ **референційну** (міметичну і неміметичну), що орієнтована на а) відображення реального світу чи на б) створення уявного світу, і
- ✓ **нереференційну** (структуральну), де художня реальність формується за принципом самореференції, безвідносно до реального чи уявних світів.

Перша (референційна), а) як традиція імітації / наслідування бере свої витoki від **мімезису** Аристотеля, або б) як поетика **дісгезису**, оповіді, від ідеї Лейбніца про множинність світів, на основі якої виникає концепція художніх світів як можливих альтернатив реальному світу (див. також концепцію “малих світів” У. Еко [15]).

Сучасні дослідники по-різному розвивають цю концепцію, застосовуючи її до текстів різних жанрів. Так, Я. Ю. Сазонова [6] аналізує типи референції в текстах дискурсу жахів і виділяє шість основних типів, серед яких шизофренічна, міфологічна, референція-облуда тощо. Інша дослідниця В. Бурак [1] аналізує референцію в реалістичній прозі, ув'язуючи її з етно-лінгвістичними студіями. Л. М. Шкурашівська [10] об'єктом аналізу обирає семантико-прагматичні особливості темпоральної референції і робить це з урахуванням опозиції дейксис / анафора тощо.

Повертаючись до другої поетики, неререференційної, зазначимо, що її ключовим поняттям виступає *трансгресія*, перетин кордонів між світами, а інструментом – *парадокс* [3, с. 14].

Дослідження художнього тексту, **категорії модальності**, пов'язаної з мовцем, призводить до запровадження текстової категорії **референційності**, як логічного різновиду модальності, що ґрунтується на співвідношенні текстового світу, породженого авторською свідомістю, з фактами і ситуаціями реальної дійсності [8, с. 515].

У такому розумінні **модальність художнього тексту** можна визначити як дискурсивно-текстову прагмасемантичну категорію, що фіксує в тексті результат активності суб'єктивного пізнавального процесу автора-мовця, спрямованого на те чи інше явище дискурсивного світу, яке потрапило до його перцептивного фокусу і стало об'єктом авторської референції, рефлексії та аксіології [9, с. 7].

Зважаючи на різні позиції адресанта і адресата художнього тексту, виникає неоднозначність референції, подвійність смислу повідомлення, “розщепленість” референції, тому об'єктивно треба говорити про дві різні моделі – **когнітивно-продуцентну дискурсивну модель автора і рецептивно-інтерпретаційну дискурсивну модель читача**.

Отже, знайомство читача з художнім твором завжди починається із знайомства з новим невідомим художнім світом, що зацікавлює, і саме приведення в дію механізму референції стає відправною точкою естетичного сприйняття. Таким чином можна говорити про те, що першою дією в аспекті рецептивно-інтерпретативної дискурсивної моделі буде ствердження **онтологічної модальності референційної дійсності** (когнітивно-продуцентна дискурсивна модель, зрозуміло, має інший шлях текстотворення). Наприклад, так Г. Флобер починає “Саламбо”:

“C’était à Mégara, faubourg de Carthage, dans les jardins d’Hamilcar » [25, р. 3].

З іншого боку, існування текстів з об'ємним **паратекстовим блоком**, що властиве французькому роману XVIII-XIX ст. і більш ранніх періодів з їх численними зверненнями до читача, декількома передмовами, епіграфами, говорить про реальність іншого корпусу текстів, що починаються не ствердженням реальності вигаданого світу, а певними світоглядними авторськими позиціями, з яких висвітлюватиметься цей “світ”, основні концептуальні моменти твору. Як відомо, така тактика надзвичайно характерна для стилістики О. де Бальзака.

Але і тут може починатися вже певна гра з читачем, яку, наприклад, створює Лесаж (XVIII ст.), починаючи свій твір із звернення головного героя до читача, що повинно додати реальності оповіді, а отже, відбувається накладання онтологічної модальності на світоглядну:

“Gil Blas au lecteur.

Avant que d'entendre l'histoire de ma vie, écoute, ami lecteur, un conte que je vais te faire » [27].

Іншу гру розпочинає Жорж Сіменон у романі “*Le Bourgmestre de Furnes*”, пропонуючи на початку твору певну “*Avertissement*”, де він стверджує, що нічого не знає:

“Je ne connais pas Furnes.

Je ne connais ni son bourgmestre ni ses habitants.

Furnes n'est pour moi que comme un motif musical”,

тобто йде гра з **невизначеною референтністю**.

Певною мірою можна говорити про своєрідну **зовнішню референцію** ще у передтексті, що розпочинається з обкладинки книги – її назви, імені автора, серії, що може супроводжуватися емоційно-експресивними та суб'єктивно-оцінними характеристиками. Так, сама назва твору Сан-Антоніо “*Le standinge*” (1965), яка є авторським новотвором, акцентує *аспект знаного/незнаного, відомого/невідомого*, винесення ж у передтекст хвалебних висловлювань інших письменників про автора тексту з його приміткою “*Ils ont raison! San-Antonio*”, представлення вступу як “*Introduction (sans douleur)*” налаштовують на гумористичний лад. Тим самим твориться стилістичний ефект і уводиться *модус несподіваного в аспекті очікуване/неочікуване*.

Власне, модальність виступає невід'ємною ознакою будь-якого висловлення, притаманна кожній з таких частин, але форми і способи її представлення, функції, “**коефіцієнт модальності**” (термін І. Р. Гальперіна) будуть різними, в залежності, в тому числі, і від обраної моделі референції.

Першим завданням автора в плані **власне текстової референції** можна вважати створення *враження реальності існування віртуальних об'єктів*, і таким

чином, перетворення суб'єктивності авторського сприйняття та бачення в об'єктивну онтологію оповіді.

Так, початок ще одного роману Ж. Сименона:

“Joseph Leborgne compulsa quelques dossiers, choisit presque au hasard une chemise qu’il me tendit » [31, р. 7],

де у першій фразі уводиться ім'я головного героя, який ніби веде діалог з автором твору.

Своєрідний характер художньої референції визначається перш за все тим, що поетичне мовлення проектується на *особливий художній всесвіт*, створений уявою і фантазією автора, який, моделюючи квазіреальність, намагається певним чином поєднати і співвіднести об'єктивну реальність із власною вигадкою. З іншого боку, читач повинен весь час знаходитися одночасно у двох світах – реальному та художньому, в чому і полягає суть естетичного сприйняття.

За Р. Мюллер-Фрайенфельсом [19, с. 207-208], художній твір пробуджує два типи афектів – соафекти (коли переживаємо разом з діючими особами) і афекти глядача (переживання з приводу діючих осіб).

На думку Ю. М. Лотмана [4, с. 438], постійно функціонує гра у *ракурсі реально/ірреально* через знакову природу самого тексту, двоїсту у своїй основі: “З одного боку, текст удає саму реальність, видає себе як такий, що має самостійне буття, незалежне від автора, як річ серед речей реального світу. З іншого, він постійно нагадує, що він – чийсь витвір і щось означає”.

Часто перша фраза роману **просторово і хронологічно локалізує оповідь**, читач розташовується у просторово-часових координатах, запропонованих йому оповіддю, однак при цьому його не цікавить, чи дійсно існує це місце, про яке говорить автор. Так, перша фраза А. Ерно:

«Depuis vingt ans, j’habite dans une ville nouvelle, à quarante kilomètres de Paris, Cergy-Pontoise » [24, р. 7].

Текст завжди описує ситуацію реальну з погляду вигаданої художньої квазіреальності, творить віртуально-умовну модальність реальності, яка й актуалізує в тексті вигадану реальність подій і характеризує ці події як такі, що дійсно відбулися. Це часто досягається шляхом поєднання елементів ірреального, вигаданого, і реального в одному контексті, найчастіше показниками останнього виступає *прецизійна лексика* – назви країн, міст, пори року, місяці, реальні люди, що діють поруч з вигаданими персонажами, або які згадуються. Наприклад, в романі “За склом” Р. Мерль [28, р. 12-15] разом із студентами-бунтівниками, головними персонажами оповіді, ставить постать студента-анархіста Даніеля Кон-Бендита, який дійсно керував захопленням

приміщення філологічного факультету у Нантері, і головні герої згадують ті події і виступають на його захист.

Таким чином, *прагматичний фактор референції* полягає в тому, що в основі художнього повідомлення і його сприйняття зазвичай знаходиться певна **презумпція незнаного**, що й викликає саму необхідність естетичного спілкування, ініціальним же художнім модусом можна вважати **пресупозицію існування об'єкта**, що став предметом опису, і першою дією – прийняття *модальності реальності існування об'єкта* (факту, події, суб'єкта), що розпочинається процесом референції.

Як раніше вже зазначалося, художня референція, як будь-яка інша, має три основні види: *інтродуктивну, ідентифікуючу, невизначену*.

Інтродуктивна референція, що творить модальність реальності і передбачає існування презумпції незнаного у читача, базується на *концепті знаного* у адресанта, а отже, його *епістемічній модальності*. Більшість проаналізованих нами текстів показує прямий показ авторського знання в інтродуктивній частині, що досягається використанням власних імен, означених артиклів при імені, особових займенників. Численними є приклади початку твору з імені головного героя, наприклад, у Стендаля:

“Lucien Leuwen avait été chassé de l'Ecole polytechnique...”.

Таким чином автор показує свою близькість з ним, а отже, і контамінацію авторської і персональної модальностей в майбутньому, хоч така форма може і порушуватися. Така інтродуктивна референція стає *темою висловлювання* в аспекті його комунікативного розгортання, на яку починає накладатися інформація *рематичного характеру*, яку можна вважати інформацією сигніфікативного типу, що є пов'язаною із суб'єктивним модусом мовця і має показати щось нове для читача. Просторовий фокус простого спостерігача починає розвиватися його **епістемічно-аксіологічною координатою**. Зазначимо, що майже не існує виключень в плані того, що тут зароджується *основна експресивно-модальна тональність твору*, яка й відчувається читачем. Додамо, що усезнаючий оповідач може дозволити собі оцінювати навіть свій власний дискурс, через який відбувається референція, поєднуючи аксіологію з перспективою оповіді, що часто спостерігаємо, наприклад, в творах Віктора Гюго.

Якщо для обізнаного читача певні події історії Франції, на які спирається французький роман XIX ст., в принципі, є відомими, то новою інформацією, що викликає читацький інтерес, стає **нове авторське бачення і оцінка відомих подій**, що формуються перш за все через *механізми кваліфікації й емоційного означення*. Такий механізм і створює те, що називається *тональністю* та *пафосом* твору: у Мопассана в романі “Любий друг” – іронія, у Стендаля в

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Типи художньої референції: проблеми інтерпретації (Українською) [Typy hudozhn'oi' referencii': problemy interpretacii']

© Смуциньська І. В. [Smushhins'ka I. V.], valerijs@ukr.net,

“Пармський оселі” чи у Гюго в “Дев’яносто третьому” – піднесена романтична пафосність, у П. Гюта в романах про простака чи у Ексбрайя і Сан-Антоніо – гумор тощо.

Основними засобами їх творення можна вважати *систему тропеїчних засобів*, оскільки саме вони здатні найяскравіше передати авторські емоції і найсильніше впливати на перебудову читацької картини світу. Іноді для референції об’єкта автор використовує знайомий візуальний образ (напр., візуалізація літери у В. Гюго в “Дев’яносто-третьому”, де “Е” – гільйотина).

Такий тип референції часто спирається на логіко-реляційні процеси, що передбачають певний умовисновок. Так, роман Е. Золя “Здобич” починається описом прогулянки Булонським лісом, звідки повертаються Рене і Максим. Інтродуктивна референція першого рівня визначає їх в аспекті знаного, оскільки вони одразу називаються власними іменами. З іншого боку, залишається незрозумілим, в яких стосунках вони є. Нарешті із звернення Рене і далі:

“*A propos, tu n’as pas vu la rivière et l’aigrette que ton père m’as achetées à cette vente ?* » [34, р. 41],

стає зрозумілим, що йдеться про молоду мачуху і пасинка.

Особливий випадок представляє собою **референція неіснуючих об’єктів**, в основі чого знаходиться, як правило, *метафоричне перетворення*. Саме метафора може поєднати гетерогенні сутності, утворені на основі асоціативних зв’язків людського досвіду, і створити новий гносеологічний образ, належний іншому віртуальному світу. Однак і в цьому випадку повинна бути експліцитно/імпліцитно представлена певна “внутрішня” форма, основа зіставлення об’єктів, на які може спертися інтерпретація читача. Так, розуміння хронології у Б. Віана в романі “Вирви-серце” – “39 *juinet*” (juin і juillet) [33], спирається на мовну компетенцію читача.

Така референція пов’язана з певним “*концептуальним стрибком*” (З. Я. Тураєва) в свідомості читача, який завдяки такому тропу має вступити в іншу систему цінностей, що несе текст. Ще один шлях його створення – “*метафора навпаки*”, метафора, інтерпретована в буквальному значенні, розуміння якої вимагає певних зусиль інтерпретаційного характеру. Так, в іншому романі Б. Віана “Шумовиння днів” рецептом лікування героїні виявляються квіти, запах яких повинен лікувати хвору, і головний герой на останні гроші купує для коханої безліч букетів, алегорія очевидна.

Ідентифікуюча референція базується на модусі знання об’єкта з обох комунікативних боків – відправника й отримувача. Цей вид референції передбачає з боку адресанта триетапний процес:

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Types of Artistic Reference: Problems of Interpretation (in Ukrainian) [Typy hudozhn'oi' referencii': problemy interpretacii']

© Smushchynska I. V. [Smushhins'ka I. V.], valerijs@ukr.net,

1. **вказівку** на певний об'єкт, відомий обом комунікантам,
2. **його найменування**, що й визначає той факт, що об'єкт відомий обом,
3. **його означення**, що забезпечує референцію до того об'єкта, про який йде мова (тобто безпосередньо того, що є відомим мовцю, але не адресату).

Процес ідентифікації у читача включає різні механізми, серед них – вирізнання, упізнавання, зіставлення, ототожнення тощо [2, с. 100].

Референція заснована на наявності ідентифікуючого знання у читача (чи припущення про його наявність), на основі якого мовець і намагається повідомити про певний факт. Наявність спільного фонду знань, який твориться контекстом попередньої оповіді, дозволяє читачу вірно ідентифікувати об'єкт, правильно зрозуміти прочитане, при цьому нові об'єкти стають з ходом оповіді відомими і визначеними для читача і забезпечують їх подальше впізнання. Хоч іноді особливість авторського бачення творить певний антифразис при визначенні ознаки відомого об'єкта, напр., в описі Золя з'являється блакитна трава: *“l'herbe était toute bleue”* [34, р. 43].

Такий тип референції, по-перше, працює на економію мовних засобів, дозволяючи автору не пояснювати ті об'єкти, які повинні бути відомими, значне навантаження припадає на пресупозицію. Саме така модель лежить в основі численних алюзій, символів, порівнянь тощо. Так, використання героями Бальзака імені *Smarra* [23, р. 69] передбачає знайомство з творчістю Ш. Нодьє і т. інш.

З іншого боку, саме цей процес може виступити фактором, на якому твориться стилістичний ефект: автор може по-своєму трактувати відомі поняття, вкладаючи в них особливий смисл і по-своєму їх інтерпретуючи. В такому випадку йдеться про поєднання в одній номінації референції об'єкта з епістемічною модальністю автора. Як правило, в таких випадках йдеться про **безсумнівне авторське знання, яке повинно сприйматися читачем на віру**. Напр., у Бальзака:

“Chaque suicide est un poème sublime de mélancolie” [23, р. 23].

Сказані персонажем (такими формами рясніє, наприклад, “Шагренева шкіра”), такі висловлювання передбачають критичне ставлення до них з боку автора, що підказується ситуативним контекстом. Так, досить гумористично сприймаються висловлення закоханого студента у романі Р. Мерля “*За склом*”, які є певними ідеологічними лозунгами анархістів:

“C'est ça, la démocratie, Brigitte : respecter la spontanéité des mecs » [28, р. 16].

Отже, така ідентифікація до процесу введення реального об'єкту додає прагматично-модального значення.

Невизначена референція стосується об'єкта, незнаного як адресантом, так і адресатом, однак така її характеристика вже говорить про продуцентну двоїстість: якщо для оповідача певний об'єкт дійсно може бути незраним, то це неможливо з точки зору автора. Такий модус невизначеності часто виступає показником переключення власне авторських сегментів на розповідь оповідача. Отже, про *модус невизначеності* можна говорити лише в аспекті авторської “три” з читачем: автор, об'єднуючи свій погляд з читачем, стає на позиції незнання, чим заохочує читача до співпраці, збуджує його зацікавленість тощо. На таких позиціях часто стоять романтики, експлуатуючи тим самим *прийом інтригуючої таємниці*. Результатом такого процесу, як правило, є ідентифікація і номінація об'єкта референції. Однак невизначеність референції може зберігатися, що працює на образність, поетизацію оповіді. Як правило, в таких випадках йдеться про **розщеплену перцепцію предмета**, напр.:

“Ce bloc est un trépied, puis c'est un lion, puis c'est un ange et il ouvre les ailes, puis c'est une figure assise qui lit dans un livre” [26, p. 22].

Багатогранність образу, численність варіацій образного сприйняття підкреслюють евристичний характер художнього дискурсу. Такий прийом таємниці з невизначеністю референції характерний не тільки для інтродуктивної частини романтичної оповіді, але й для всього твору. Подібна ідентифікація і номінація скоріше працюють на суб'єктивну експресію тексту, своєрідне **нагнітання модальної тональності**, для якої важливим є не результат – визначення об'єкта, а сам процес його представлення.

Нарешті, автор має право залишити референцію невизначеною, без з'ясування чіткої номінації предмета/процесу/події, а визначаючи їх через порівняння з іншим. Таким чином твориться образ:

“Ce fut comme un réveil” [34, p. 41].

Подібне визначення одного процесу через інший значною мірою характерно для імпресіонізму, для якого важливим є не чітке визначення об'єкта опису, а створення враження від нього, напр.:

“Et le défilé alla, dans les mêmes bruits, dans les mêmes lueurs, sans cesse et d'un seul jet, comme si les premières voitures eussent tiré toutes les autres après elles” [34, p. 41].

Також референція об'єкта може залишитись невизначеною, якщо йдеться, по-перше, про певне об'єднання поглядів автора-читача з поглядом персонажа, а по-друге, якщо вона стосується об'єктів ментальних, психічних, мрій персонажа

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Types of Artistic Reference: Problems of Interpretation (in Ukrainian) [Typy hudozhn'oi' referencii': problemy interpretacii']

© Smushchynska I. V. [Smushhins'ka I. V.], valerij@ukr.net,

тощо. У таких випадках і сам персонаж не може усвідомити об'єкт своїх мрій, напр.:

*“Je le disais bien, il faudrait **autre chose**; tu comprends, moi, je ne devine pas; mais **autre chose, quelque chose** qui n'arrivât à personne, qu'on ne rencontrât pas tous les jours, qui fût une jouissance rare, inconnue”* [34, p. 47].

Як зазначалося на початку, показниками референції зазвичай виступають власні імена, іменники, іменні словосполучення, займенники, артиклі, квантифікатори (кількісні прикметники, числівники), якісні прикметники, останні часто є актуалізаторами, що оформлюють іменні вирази. Уведення текстового референта відбувається, як правило, за допомогою неозначеного артикля, числівника чи неозначеного займенника. Пізніше іменник повториться з означеним артиклем, вказівним займенником або заміщаючись синонімом чи займенником. Наведемо ще раз приклад з оповіді Ж. Сіменона:

*“Joseph Leborgne compulsa quelques dossiers, choisit presque au hasard **une chemise** qu'il me tendit. Sur **cette chemise**, il s'était contenté de coller des mots découpés dans un journal... »* [31, p. 7].

В механізмах референції беруть участь лексичні значення слів (які її й детермінують), означення, контекст, зокрема анафоричні зв'язки, що встановлюють **коререферентність**. Єднає всі ці різні типи референції, їх функції, різнохарактерні засоби творення той факт, що акт референції завжди являє собою, за визначенням Дж. Р. Серля, відношення між наміром мовця і впізнаванням цього наміру адресатом, що й визначає референцію як одну з можливостей представлення в тексті авторської модальності.

Таким чином, в основі референційної модальності лежить механізм вибору об'єкта опису, який завжди є суб'єктивно зумовленим, що супроводжується процесами: **ідентифікації, номінації, означення**. Визначення того, про кого (про що) говориться (йдеться про **парадигматичний аспект**), обов'язково супроводжується предикативним процесом приписування йому певної ознаки (**синтагматичний аспект**), що може відбуватися шляхом: класифікації, опису, характеристичної, образотворення, що базується на релативному модусі нового і невідомого. Однак основним джерелом творення художнього образу виступає, як правило, чуттєве сприйняття, зорове враження, яке намагається відтворити перед читачем оповідач-спостерігач. Отже, функцію спостерігача можна вважати вихідною для художньої оповіді, що підпорядковується дії суб'єктного фокусу. Саме на такий фокус накладається інший, що змінює просторову координату на епістемічно-оцінну, а роль мовця змінюється на оцінно-інтерпретативну. Завдяки референції як співвіднесенню висловлювання та його частин з дійсністю, що здійснюється мовцем у мовленнєвому акті, з'являється семантика висловлення, а

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Типи художньої референції: проблеми інтерпретації (Українською) [Typy hudozhn'oi' referencii': problemy interpretacii']

© Смуциньська І. В. [Smushhins'ka I. V.], valerijs@ukr.net,

отже, референційна модальність виступає основою сюжетно-фабульної побудови художнього тексту.

Література:

1. Буряк В. Референція в реалістичній прозі: етнолінгвістичний аспект. *Лінгвістичні студії* 35 (2018): 93-99.
2. Бурбело В. Б. Художній дискурс в історії французької мови та культури 9-18 ст.: дис. ... докт. філол. наук. Київ: КУ ім. Тараса Шевченка, 1999. 455 с.
3. Воробйова О. П. Когнітивна поетика: спектр проблематики і напрями досліджень. *Філологічні студії* 14 (2020): 11-22.
4. Лотман Ю. М. Текст у тексті. *Антологія світової літературно-критичної думки XX ст.* (Львів: Літопис, 1996): 430-441.
5. *Романські студії початку XXI століття: текстові концепти, наратив, можливі світи*: колективна монографія, О. М. Кагановська та інш. (Київ: ВЦ КНЛУ, 2012), 223 с.
6. Сазонова Я. Ю. Типи референції в текстах дискурсу жахів. *Лінгвістичні дослідження* 43 (2016): 208-216.
7. Селіванова О. *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія* (Полтава: Довкілля-К, 2006), 716 с.
8. Селіванова О. Референт. В *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія* (Полтава: Довкілля-К, 2006): 514-515.
9. Смуцинська І. В. Модальність французького художнього тексту: типи та засоби вираження: автореф. ... докт. філол. наук. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2003. 39 с.
10. Шкурашівська Л. М. Семантико-прагматичні особливості темпоральної референції (на матеріалі французької мови). *Вісник ХНУ* 1124 (2014): 104-109.
11. Штерн І. Б. *Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики*: енциклопедичний словник (Київ: АртЕк, 1998), 336 с.
12. Якобсон Р. Лінгвістика і поетика. *Антологія світової літературно-критичної думки XX ст.* (Львів: Літопис, 1996): 359-377.
13. Barthes R. *Le degré zéro de l'écriture suivi de Eléments de sémiologie* (P. : éd. Du Seuil, 1972), 182 p.
14. Donnellan Keith S. Reference and definite descriptions. *The Philosophical Review* 75 (3) (1966): 281-304.
15. Eco U. *Les limites de l'interprétation* (P. : Grasset, 1992), 406 p.
16. Genette G. *Figures III* (P. : Editions du Seuil, 1972), 286 p.
17. Groupe μ. *Rhétorique générale* (P. : Editions du Seuil, 1982), 232 p.
18. Molinié G. *Eléments de stylistique française* (P.: PUF, 1997), 213 p.

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Types of Artistic Reference: Problems of Interpretation (in Ukrainian) [Типи художн'ої референції: проблеми інтерпретації]

© Smushchynska I. V. [Smushhins'ka I. V.], valerijs@ukr.net,

19. Müller-Freienfels R. *Psychologie der Kunst* (Leipzig, Berlin, 1922, 1923). Bd. 1: *Allgemeine Grundlegung und Psychologie des Kunstgenießens*. Zweite, vollständig umgearbeitete und vermehrte Auflage (1922); Bd. 2: *Psychologie des Kunstschaffens und der Ästhetischen Wertung* (1923).
20. Quine W. Van O. From a logical point of view. 9 *Logico-Philosophical Essays* (Cambridge: Harvard University Press, 1953).
21. Russell B. *Introduction to Mathematical Philosophy*, 2 ed. Ch. XVI: *Descriptions* (London, 1920): 167-180.
22. Strawson P. F. Identifying reference and truth-values. *Theoria* XXX (1964): 86-99.

Джерела ілюстративного матеріалу:

23. Balzac O. de. *La peau de chagrin* (M. : Ed. en langues étrangères, 1958), 308 p.
24. Ernaux A. *Journal du dehors* (P. : Gallimard, 2000), 107 p.
25. Flaubert G. *Salammbô* (M. : Progrès, 1978), 453 p.
26. Hugo V. *Les travailleurs de la mer* (M. : Ed. en langues étrangères, 1952), 358 p.
27. Lesage. *Histoire de Gil Blas de Santillane* (Amsterdam : Meulenhoff), 148 p.
28. Merle R. *Derrière la vitre* (M. : Vyssaya skola, 1982), 159 p.
29. San-Antonio. *Le standinge ou le savoir-vivre de Bérurier* (P. : Editions Fleuve noir, 1965), 442 p.
30. Simenon G. *Le Bourgmestre de Furnes* (Bruxelles : Editions Labor, 1983), 203 p.
31. Simenon G. *Les 13 mystères* (P. : Presses Pocket, 1978), 185 p.
32. Stendhal. *Lucien Leuwen* (M. : Radouga, 1984), 679 p.
33. Vian B. *L'arrache-cœur* (P. : Ed. J.-J. Pauvert, 1974), 256 p.
34. Zola E. *La Curée* (P. : Garnier-Flammarion, 1970), 315 p.

References:

1. Burak, V. Reference in Realistic Prose: An Ethnolinguistic Aspect. *Linguistic Studies* 35 (2018): 93-99.
2. Burbelo, V. B. Artistic Discourse in the History of French Language and Culture of the 9th-18th Centuries. Doctoral dissertation in Philological Sciences, Kyiv University, 1999. 455 p.
3. Vorobyova, O. P. Cognitive Poetics: Spectrum of Issues and Research Directions. *Philological Studies* 14 (2020): 11-22.
4. Lotman, Y. M. Text within the Text. *Anthology of World Literary and Critical Thought of the 20th Century* (Lviv: Litopys, 1996): 430-441.
5. *Romance Studies of the Early 21st Century: Textual Concepts, Narratives, Possible Worlds*. Collective Monograph, O. M. Kaganovska et al. (Kyiv: VTC KSLU, 2012), 223 p.
6. Sazonova, Y. Y. Types of Reference in Horror Discourse Texts. *Linguistic Studies* 43 (2016): 208-216.
7. Selivanova, O. *Contemporary Linguistics: Terminological Encyclopedia* (Poltava: Dovkillya-K, 2006), 716 p.
8. Selivanova, O. Referent. In *Contemporary Linguistics: Terminological Encyclopedia*

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Типи художньої референції: проблеми інтерпретації (Українською) [Typy hudozhn'oi' referencii': problemy interpretacii']

© Смуциньська І. В. [Smushhins'ka I. V.], valerijs@ukr.net,

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

- (Poltava: Dovkilya-K, 2006), 514-515.
9. Smushchynska, I. V. Modality of French Artistic Text: Types and Means of Expression: Abstract of DSc thesis, Kyiv University, 2003. 39 p.
 10. Shkurashivska, L. M. Semantic-Pragmatic Features of Temporal Reference (Based on French Language Material). *Bulletin of KhNU* 1124 (2014): 104-109.
 11. Shtern, I. B. *Selected Topics and Lexicon of Contemporary Linguistics: Encyclopedic Dictionary* (Kyiv: ArtEk, 1998), 336 p.
 12. Jakobson, R. Linguistics and Poetics. *Anthology of World Literary and Critical Thought of the 20th Century* (Lviv: Litopys, 1996): 359-377.
 13. Barthes R. *Le degré zéro de l'écriture suivi de Eléments de sémiologie* (P. : éd. Du Seuil, 1972), 182 p.
 14. Donnellan Keith S. Reference and definite descriptions. *The Philosophical Review* 75 (3) (1966): 281-304.
 15. Eco U. *Les limites de l'interprétation* (P. : Grasset, 1992), 406 p.
 16. Genette G. *Figures III* (P. : Editions du Seuil, 1972), 286 p.
 17. Groupe µ. *Rhétorique générale* (P. : Editions du Seuil, 1982), 232 p.
 18. Molinié G. *Eléments de stylistique française* (P.: PUF, 1997), 213 p.
 19. Müller-Freienfels R. *Psychologie der Kunst* (Leipzig, Berlin, 1922, 1923). Bd. 1: *Allgemeine Grundlegung und Psychologie des Kunstgeniessens*. Zweite, vollständig umgearbeitete und vermehrte Auflage (1922); Bd. 2: *Psychologie des Kunstschaffens und der Ästhetischen Wertung* (1923).
 20. Quine W. Van O. From a logical point of view. *9 Logico-Philosophical Essays* (Cambridge: Harvard University Press, 1953).
 21. Russell B. *Introduction to Mathematical Philosophy*, 2 ed. Ch. XVI: *Descriptions* (London, 1920): 167-180.
 22. Strawson P. F. Identifying reference and truth-values. *Theoria* XXX (1964): 86-99.
 23. Balzac O. de. *La peau de chagrin* (M. : Ed. en langues étrangères, 1958), 308 p.
 24. Ernaux A. *Journal du dehors* (P. : Gallimard, 2000), 107 p.
 25. Flaubert G. *Salammbô* (M. : Progrès, 1978), 453 p.
 26. Hugo V. *Les travailleurs de la mer* (M. : Ed. en langues étrangères, 1952), 358 p.
 27. Lesage. *Histoire de Gil Blas de Santillane* (Amsterdam : Meulenhoff), 148 p.
 28. Merle R. *Derrière la vitre* (M. : Vyssaya skola, 1982), 159 p.
 29. San-Antonio. *Le standinge ou le savoir-vivre de Bérurier* (P. : Editions Fleuve noir, 1965), 442 p.
 30. Simenon G. *Le Bourgmestre de Furnes* (Bruxelles : Editions Labor, 1983), 203 p.
 31. Simenon G. *Les 13 mystères* (P. : Presses Pocket, 1978), 185 p.
 32. Stendhal. *Lucien Leuwen* (M. : Radouga, 1984), 679 p.
 33. Vian B. *L'arrache-cœur* (P. : Ed. J.-J. Pauvert, 1974), 256 p.
 34. Zola E. *La Curée* (P. : Garnier-Flammarion, 1970), 315 p.

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Types of Artistic Reference: Problems of Interpretation (in Ukrainian) [Typy hudozhn'oi' referencii': problemy interpretacii']

© Smushchynska I. V. [Smushhins'ka I. V.], valerijs@ukr.net,

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS]

УДК 811.134.2'38

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 18.11.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 20.11.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 96.43 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.45.07>

LAS PECULIARIDADES DEL LENGUAJE DE VINO y SU TRADUCCIÓN
DEL ESPAÑOL AL UCRANIANO

Liudmyla V.Artemova (Kyiv, Ucraina)

l.artemoval@knu.ua

Candidato en Filología, Profesora Asociada del Departamento de la Filología Románica
de la Universidad Nacional de Kyiv Tarás Shevchenko
(Ministerio de Educación y de Ciencia de Ucrania)
Ave. de Tarás Shevchenko 14, Kyiv, Ucrania, 01601

Esta investigación presenta los resultados del análisis de las traducciones de diferentes materiales informativos (del español al ucraniano) realizadas por los estudiantes de la Facultad de Traducción e Interpretación de la Universidad de Granada (España) bajo la supervisión docente para la II Conferencia sobre la Interpretación del Lenguaje del Vino (24-25 de abril de 2023). En este artículo nos gustaría presentar los resultados de esa enriquecedora experiencia en muchos aspectos, ya que nos ofreció una oportunidad perfecta para abordar el estudio de las peculiaridades del lenguaje del vino. Se trata de un lenguaje especializado caracterizado por una serie de rasgos únicos y singulares que hacen que sus textos sean heterogéneos e híbridos. Estos textos cumplen múltiples funciones (informativas, apelativas, estéticas, por nombrar algunas) y, como consecuencia, reúnen las peculiaridades de diferentes registros (legal y artístico, entre otros). Desde una perspectiva translatólogica, estas mismas características relevantes hacen que la traducción de esta tipología de textos especializados sea un desafío, ya que su singularidad se basa en el hecho de que combinan un alto porcentaje de términos específicos del ámbito del vino con la compleja sintaxis y metaforización del texto.

Palabras clave: *el lenguaje del vino, lenguaje especializado, terminología, texto híbrido, traducción*

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalinyistyky])

Особливості мови вина та його перекладу з іспанської мови на українську (Іспанською) [Las peculiaridades del lenguaje de vino y su traducción del español al ucraniano]

© Артемова Л. В. [Artemova L. V.], l.artemoval@knu.ua

ОСОБЛИВОСТІ МОВИ ВИНА ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ З ІСПАНСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

Людмила Василівна Артемова (м. Київ, Україна)

l.artemoval@knu.ua

кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У цьому дослідженні представлено результати аналізу перекладів різних інформаційних матеріалів (з іспанської мови на українську), виконаних студентами факультету письмового та усного перекладу Університету Гранади (Іспанія) під керівництвом викладача для II Конференції з інтерпретації мови вина (24-25 квітня 2023 року). У цій статті ми хотіли б представити результати цього багато в чому збагачуючого досвіду, оскільки він надав нам чудову можливість підійти до вивчення особливостей цього роду текстів. Мова вина, що характеризується низкою унікальних і неповторних рис, які роблять її тексти гетерогенними і гібридними. Ці тексти виконують численні функції (інформативну, апелятивну, естетичну тощо) і, як наслідок, поєднують у собі особливості різних реєстрів (зокрема, юридичного та художнього). З перекладознавчої точки зору, ті ж самі особливості роблять переклад цієї типології спеціалізованих текстів складним завданням, оскільки їхня унікальність полягає в тому, що вони поєднують значну кількість термінів, специфічних для сфери виноробства, зі складним синтаксисом, а також метафоризацією тексту.

Ключові слова: мова вина, спеціалізована мова, термінологія, гібридний текст, переклад.

THE LANGUAGE OF WINE: THE PECULIARITY OF TRANSLATION FROM SPANISH INTO UCRANIAN

Lyudmila V. Artemova (Kyiv, Ukraine)

l.artemoval@knu.ua

PhD (Philology), Associate Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

This research presents the results of the analysis of the translations of different information materials (from Spanish into Ukrainian) carried out by the students of the

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

The Language of Wine: the Peculiarity of Translation from Spanish into Ucranian (in Spanish)

[Las peculiaridades del lenguaje de vino y su traducción del español al ucraniano]

© Artemova L. V., [Artemova L. V.], l.artemoval@knu.ua

Faculty of Translation and Interpreting of the University of Granada (Spain) under the teaching supervision for the II Conference on the Interpretation of the Language of Wine (24-25 April, 2023). In this article we would like to present the results of that enriching experience in many ways, since it offered us a perfect opportunity to approach the study of the peculiarities of the language of wine. It is a specialized language characterized by a series of unique and singular features that make its texts heterogeneous and hybrid. These texts fulfil multiple functions (informative, appellative, aesthetic, to name but a few) and, as a consequence, they bring together the peculiarities of different registers (legal and artistic, among others). Seen from a translational perspective, the same relevant features make the translation of this typology of specialized texts a challenge, since their uniqueness is based on the fact that they combine a high percentage of terms specific to the field of wine with the complicated syntax and metaphorization of the text.

Keywords: *the language of wine, specialized language, terminology, hybrid text, translation.*

Introducción

La viña y el vino forman parte de un patrimonio cultural unido a la historia de Europa, en particular, al de España, un país vinícola por excelencia donde a lo largo de muchos siglos de historia el vino ha sido elemento esencial para el desarrollo económico, social y cultural de las distintas zonas vitivinícolas. Al tener en cuenta la historia millonaria de la cultura del vino en España tiene sentido afirmar que forma todo un mundo particular, rico y multifacético. Ya que cuando hablamos del dominio vitivinícola nos referimos al conocimiento y estudio de la vid y su cultivo pero también abarca el conocimiento y estudio del vino y su elaboración. Por ejemplo, hablando de vid son sus variedades, en lo que toca al cultivo, las propiedades de las tierras; en caso de referirse a las características del vino, bien estructurado o de su cuerpo; si es la elaboración, la crianza sobre lías. Se entiende que detrás de estos conceptos hay dos ciencias, la *ampelografía* y la *enología*, donde la segunda es mucho más conocida incluso en los ámbitos no tan profesionales por ser ampliamente utilizada y con frecuencia parece comprender no solo lo relativo al conocimiento del vino sino también lo propio a la vid y su cultivo [3, p. 62-63].

Teniendo en cuenta las peculiaridades antes mencionadas consideramos apropiado estudiar su lengua especializada en su naturaleza diacrónica, dinámica, donde las unidades léxicas, en no pocas ocasiones, carecen de significados perfectamente delimitados y estables, donde predomina la multidisciplinariedad sin superposición de significado [5, p. 39-40].

Sin embargo, es poco apropiado pretender que el traductor sea enólogo o viticultor ya que a veces damos por supuesto que un buen traductor debería ser un buen conocedor de la materia que traduce, debería ser un experto en esta materia. O sea, obligarlo a

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Особливості мови вина та його перекладу з іспанської мови на українську (Іспанською) [Las peculiaridades del lenguaje de vino y su traducción del español al ucraniano]

© Артемова Л. В. [Artemova L. V.], l.artemova@knu.ua

especializarse en el dominio vitivinícola que es una amplia gama de conocimientos: tipo de vino y sus características, determinados tipos de uva, la forma de elaboración, el proceso de vinificación, las notas de cata, el maridaje de los vinos y la gastronomía, incluida la normativa vigente [5, p. 80]. Queda claro, en cualquier caso, que la traducción de esta tipología de textos representa todo un reto a los traductores e intérpretes por plantear exigencias en cuanto al conocimiento sobre su terminología y estilo, necesidad de estar familiarizados con este tema, adquirir cierto conocimiento enciclopédico y lingüístico, acceder a glosarios y vocabularios especializados.

Vemos el **objetivo** de este trabajo en investigar y presentar algunas pero relevantes peculiaridades de la traducción de esta tipología de textos especializados en el mundo de vino que representan determinadas dificultades acondicionadas por la singularidad a este tipo de escritos que compaginan alto porcentaje de términos propios del ámbito vitivinícola, sintaxis complicada así como la metaforización del texto. El objetivo planteado tiene una clara correspondencia con su **novedad**.

En abril de 2023 la Facultad de Traducción e Interpretación de la Universidad de Granada (España) organizó las II Jornadas de la Interpretación del Lenguaje del Vino (24-25 de abril, 2023) en la participaron los estudiantes de esta facultad encargados de la traducción de folletos y otros materiales informativos vinculados con el vino al portugués, alemán y ucraniano. El grupo de estudiantes del ucraniano llevó a cabo la traducción de varios folletos informativos que representaban diferentes bodegas locales (vinos de Málaga, Xolair) que después fueron revisados y, en adelante, estos textos originales y sus traducciones nos sirvieron de **material** tanto para la ponencia presentada en las Jornadas como para esta investigación.

La exposición del material

En la tipología de los textos con los que hemos trabajado el papel primordial lo desempeñaban diferentes condicionantes, estrategias y la intencionalidad del texto, es decir, su función, sus receptores, tiempo, lugar y forma para su producción, asimismo el receptor de la traducción. Lo que se ve reflejado en estilo, registro y tipo de léxico utilizado para cumplir con las expectativas o el perfil del receptor [5, p. 32].

Si nos referimos a los géneros y tipos textuales relacionados con la vid y el vino podemos distinguir siete grupos textuales:

- a) textos de carácter humanístico (la crítica, el reportaje, la noticia enológica), administrativo y financiero, jurídico, biosanitario, híbridos;
- b) de entre textos de carácter científico-técnico: la ficha de cata, la nota de cata;
- c) textos turísticos: el folleto enoturístico [7, p. 27-96]

La mayor parte de los textos que hemos trabajado son textos híbridos, o sea son textos multidisciplinarios que engloban textos literarios, periodísticos, y otros relacionados

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

The Language of Wine: the Peculiarity of Translation from Spanish into Ukrainian (in Spanish)

[Las peculiaridades del lenguaje de vino y su traducción del español al ucraniano]

© Artemova L. V., l.artemova@knu.ua

con la historia, la geografía, la arqueología o la filosofía, etc. Además,

los folletos traducidos incluyen la crítica enológica por contener las siguientes partes: titular, subtítulo, ficha técnica, la presentación, el análisis del producto.

Otro género traducido es el reportaje del turismo enológico ya que la temática suele ser una ruta enológica o bien un reportaje sobre un viñedo o una zona.

El folleto enoturístico es un género peculiar cuya función principal es apelativa, para captar la atención del consumidor y crear la necesidad de realizar un viaje, experimentar sensaciones con las imágenes relativas a los viñedos, las bodegas, con referencia a los sentidos ligados al consumo o la degustación del vino [7, p. 93]:

Si aplicamos la clasificación de Montero según la tipología de discursos es el discurso divulgativo puesto que está enfocado hacia el público general, pero por sus peculiaridades absorbe también algunos rasgos del discurso especializado y didáctico [5, p. 95].

Y a veces el texto adquiere rasgos del texto de carácter jurídico:

El **Consejo Regulador** es el **órgano de gestión** de las **denominaciones de origen** “Málaga”, “Sierras de Málaga” y “Pasas de Málaga”, y cuyos fines principales son la *representación, defensa, garantía, formación, investigación, desarrollo e innovación de mercados y promoción* tanto de los vinos como de las pasas **amparadas**. - **Регулююча рада** є **керівним органом по захисту найменувань за походженням** “Малага” (“Málaga”), “Сьеррас-де -Малага” (“Sierras de Málaga”) и “Пасас де Малага” “Pasas de Málaga”. Основною метою діяльності цього органу є *представництво, захист, гарантування, навчання, дослідження, розвиток та інновації на ринку та просування* вин та родзинок, якими він **опікується**.

Entre la terminología propia de regulación encontramos: *DO Denominación de Origen* – найменування за походженням; *DOP Denominación de Origen Protegida* – захищене найменування місця походження; *El consejo regulador* – Регулююча рада з питань ...

La definición de la lengua de la vid es expresión y portadora del saber vitivinícola e instrumento básico de comunicación entre los especialistas del sector (viticultores, enólogos, catadores, sumillers, etc) y entre estos y el público no especializado.

M. Cabré define el lenguaje de especialidad como “subconjuntos del lenguaje general caracterizados pragmáticamente por tres variables: la temática, los usuarios y las situaciones de comunicación” [2, p. 139]. La lengua de la vid y el vino, según M. Ibáñez, es “expresión y portadora del saber vitivinícola e instrumento básico de comunicación entre los especialistas del sector (viticultores, enólogos, ingenieros agrónomos, catadores, sumillers, etc.)” y entre estos y el público no especializado [3, p. 4]. Si entrelazamos estas dos definiciones obtenemos tales conclusiones:

- ✓ la temática es el saber vinícola;
- ✓ los usuarios son tanto los especialistas, los expertos como el público no especializado;

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Особливості мови вина та його перекладу з іспанської мови на українську (Іспанською) [Las peculiaridades del lenguaje de vino y su traducción del español al ucraniano]

© Артемова Л. В. [Artemova L. V.], l.artemova@knu.ua

✓ una infinidad de situaciones comunicativas relacionadas con este tema.

Un papel relevante en el funcionamiento del lenguaje especializado y multidisciplinar desempeñan los términos. Según M. Cabré, los últimos se distinguen por:

a) tienen el carácter monorreferencial que ayuda a aportar un carácter preciso y unívoco a los términos, además de eso permite diferenciar la terminología propia de un área frente a la de otro campo;

b) tienen una forma concisa en la que están presentes formantes cultos que les aportan cierto grado de internacionalidad;

c) presentan variedad, esto hace que en ocasiones sea difícil distinguir la terminología propia de una disciplina frente a otra afín [1, p. 82].

Por lo tanto, en su totalidad componen “el vocabulario de un área de especialidad como el conjunto de términos utilizados en un dominio (conceptos y designaciones; símbolos, términos, construcciones fraseológicas, etc)” [5, p. 21-22]: *Dependiendo de cuando se añade el alcohol al **mosto** y de si este procede de **uva fresca o sobremadura** así se obtienen distintos tipos de **vinos dulces**. Залежно від кількості алкоголю, який додається до **виноградного сусла**, і від його складу (**свіжі ягоди чи переспілі**), отримуються різні сорти **десертних вин**.*

Dentro del léxico general y especializado podemos destacar dos grupos:

- 1) en el que la terminología puede considerarse el elemento diferenciador entre la lengua general y el lenguaje de especialidad;
- 2) En mayor o menor medida, los lenguajes de especialidad hacen uso de la lengua general, existen diferentes grados de especialidad, relacionados con los distintos niveles de categorización [5, p. 91-93].

Podemos observar la combinación de estos grupos en este fragmento:

VARIEDAD MOSCATEL DE GRANO MENUDO / COPT МУСКАТ БІЛИЙ

*Variedad de uva blanca mediterránea y una de las más antiguas que existen. Está catalogada por la ampelografía como la uva **Anathelicon moscathon** cultivada por los griegos o la de las cepas **Apiane** de los romanos. Los vinos de la uva Moscatel de grano menudo son muy aromáticos, con un buen grado alcohólico y de un color amarillo-ámbar. – Це середземноморський сорт білого винограду й один з найстаріших з існуючих. За каталогом ампелографії його відносять до сорту **Anathelicon moscathon**, який вирощують у Греції, або у Італії або як різновид римського сорту Апіане. Вина, виготовлені з цього сорту винограду Москатель, дуже ароматні, з високим вмістом алкоголю, жовто-бурштинового кольору.*

En general, es léxico especializado suele seguir tales modelos de trasvase: (donde LPS es lenguaje especializado, y LG es lengua general):

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

The Language of Wine: the Peculiarity of Translation from Spanish into Ukrainian (in Spanish)

[Las peculiaridades del lenguaje de vino y su traducción del español al ucraniano]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.], l.artemova@knu.ua

- ✓ Del LPS – LG (cuando el término del lenguaje especializado sale de su ámbito y se usa en la lengua general). Así tiene menos precisión, un grupo de usuarios más amplio, quizá mayor flexibilidad. (ej.: moscatel)
- ✓ De LG – LPS (la palabra de la lengua general de adopta en el lenguaje especializado) obteniendo más precisión, la especificidad temática, el grupo reducido de usuarios. (ej.: un color amarillo-ámbar)
- ✓ De LPS 1 – LPS 2 (un lenguaje especializado adopta un término procedente de otro lenguaje especializado) manteniendo la precisión, pero distinta especificidad temática, usuarios diferentes (ej.: con un buen grado alcohólico) [5, p. 94].

En lo tocante la sintaxis de esta tipología de textos es variada. Por un lado, puede regirse por la regla, indicada por M. Cabré, o sea, el lenguaje de especialidad la sintaxis tiene que ser sencilla, con frases cortas y una subordinación no excesivamente compleja [1, p. 151-156].

Ejemplo: *Se obtiene a partir de mostos de uva fresca. La fermentación se para con adición de alcohol vínico.* – *Його отримують зі свіжого виноградного сусла. Бродіння зупиняється додаванням винного спирту.*

Pero a veces, y es frecuente ver los periodos extensos, con la sintaxis complicada: *El proyecto presente trata de buscar parcelas de viñedos que por sus características únicas del **terroir** nos den unos vinos de producción pequeña, singulares y con su propia personalidad que nos muestran de la parcela de la que proceden.* – Мета проекту – пошук виноградників, які за своїми біологічними характеристиками дають можливість виробляти у невеликих обсягах оригінальні вина з підкреслено індивідуальними властивостями, які передають колорит їхнього рідного ареалу.

De la misma manera podemos ofrecer otro ejemplo igual de amplio: *Suelos adecuados a estas viñas y con una altitud de unos 1.200 metros con lo cual en la maduración de las uvas durante los meses de agosto a octubre la diferencia de temperatura entre día y noche llega a ser de más de 20° siendo la máxima de solo 35 °, esto hace que la maduración se pare durante la noche y hasta bastante avanzado el día no comienza a activarse con lo cual las maduraciones son más lentas y a la vez más complejas dando unos vinos únicos con unas características excepcionales de maduración.* – Сприятливі для цього виду ґрунтів сорти, а також висота 1 200 метрів над рівнем моря, на якій у період дозрівання винограду з серпня по жовтень контраст між денною та нічною температурами складає 20°C (а іноді сягає 35°C) формують особливий мікроклімат, у якому дозрівання ніби завмирає на ніч, відновлюється лише у розпал дня; все це уповільнює і ускладнює процес, створюючи неповторні умови для дозрівання ягід, завдяки чому вино набуває унікальних якостей.

En los ejemplos anteriores hemos visto diferentes términos que nos interesantes para

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Особливості мови вина та його перекладу з іспанської мови на українську (Іспанською) [Las peculiaridades del lenguaje de vino y su traducción del español al ucraniano]

© Артемова Л. В. [Artemova L. V.], l.artemova@knu.ua

clasificarlos: préstamos (*terroir*), calcos, perífrasis (*el moscatel de grano menudo*), cultismos, tecnicismos o términos científicos y términos vinícolas de carácter general (*la fermentación, el alcohol vínico, la maduración, cepas*) [6, p. 11]. Así, traduciendo el folleto de los vinos de la bodega *Xolair* encontramos el término prestado del francés **terroir** que tiene su equivalencia en español: vino de parcela.

Terroir es un término francés que equivale al término español “terruño”. Ambos provienen del latín *terra*. Su uso se ha extendido a otras lenguas para designar a una extensión geográfica bien delimitada y homogénea que presenta alguna particularidad llamativa en su producción agrícola. En su artículo la investigadora americana del lenguaje de vino A. Lehrer presenta este vocablo como novedoso y importante que no tiene equivalente exacto en inglés por diferentes razones: “it is used to denote a vineyard’s complete growing environment – soil, drainage, altitude, climate, slope of the terrain, and exposure to the sun.” Pero añade que para algunos autores llega a significar “el alma del vino”, algo con más sentido místico, exaltado, “lo perteneciente a cierto lugar”, lo que está formado por aire, agua, horas del sol, temperatura, precipitaciones, pero que abarca además otra dimensión que no puede ser medida, a no ser que por sensaciones [4, p. 40].

En ucraniano, hemos encontrado la equivalencia de *теруарне вино*:

Теруарне вино – вино впізнаване та властиве певній території (землі, ґрунті), традиціям виготовлення! Так, наше вино **теруарне**, тільки ми не прив’язані до землі Слобожанщини, але стоїмо біля витоків **теруарних** вин Херсона та Одеси. <https://ukranews.com/ua/news/778378-teruami-vyna-chym-vidriznyayutsya-i-yak-vyrobyayutsya-v-ukrayini>. Y en la legislación ucraniana reciente este término está presente: Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку виробництва **теруарних** вин та натуральних медових напоїв (2018 рік) <https://ips.ligazakon.net/document/T182360>

Otro grupo forman los términos propios: *el mosto* – сусло; *el alcohol vínico* – винний спирт; *características organolépticas* – органолептичні якості, показники; *azúcar residual* – залишковий цукор; *la acidez* – кислотність; *una crianza sobre lías* – витримка на осаді; *el largo postgusto* – тривалий післясмак; *la epidemia de filoxera* – епідемія філоксери; *la ampelografía* – ампліографія.

Otro grupo aparte está constituido por nombres geográficos y variedad de la vid: *Estas parcelas se sitúan en la Alpujarra de Granada en la Sierra de la Contraviesa a 1.200 metros de altura con viñas de las variedades Vigiriega, Tempranillo y Garnacha. Las viñas de la variedad Romé se encuentran en Alhama de Granada a 1.200 metros de altitud a las faldas de la Sierra de la Almijara y Tejeda límite con la Axarquía de Málaga.* – Ці виноградники розташовані в Альпухаррі (Гранада) в Сьєрра-де-ла-Контрав’єса, на висоті 1 200 метрів, де культивуються сорти Вігір’єга, Темпранільо та Гарнача.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

The Language of Wine: the Peculiarity of Translation from Spanish into Ukrainian (in Spanish)

[Las peculiaridades del lenguaje de vino y su traducción del español al ucraniano]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.], l.artemova@knu.ua

Виноградники сорту **Роме** розташовані в **Альхамі-де-Гранада**, на висоті 1 200 метрів у підніжжя **Сьєрри-де-ла-Альміхара** та **Техеди**, які межують з **Аксаркією** (Малага).

En otro fragmento también vemos la fusión de ambos grupos: *La uva **vigiriega común** es una variedad de vid muy poco extendida que se cultiva en las Islas Canarias (El Hierro, Tenerife) y en Granada (Sierra de la Contraviesa – La Alpujarra)*. Сорт **vigir' ega** звичайний – дуже рідкісний сорт винограду, який вирощується на **Канарських островах (Ель Ієрро, Тенеріфе)** і в Гранаді (**С'єрра-де-ла-Контрав'єса – Ла-Альпужарра**).

Otro de los rasgos propios del léxico terminológico es la sinonimia en la lengua meta. Así, la *maduración* puede ser entendida en ucraniano como: визрівання, дозрівання, досягання, поспівання; la *fermentación* puede ser traducida como ферментація, бродіння; **vino dulce** – солодке, десертне вино.

Las agrupaciones de palabras con la palabra clave tipo *uva*: *uva fresca o sobremadura* – свіжі плоди чи переспілі; *uvas pasificadas* – сушеного винограду; *uvas asoleadas* – висушені на сонці ягоди; *uvas de grano menudo* – дрібні ягоди; *uvas autóctonas* – автохтонні сорти винограду.

N. Gallardo ofrece la división del léxico terminológico y destaca según su semántica en metáfora, metonimia (y sinécdoque), elipsis [6, p. 11]. Vale la pena mencionar que el lado expresivo del lenguaje de vino lo forman metáforas antropológicas: *el cuerpo del vino* – тіло або тількисть вина, *la nariz* (metafórico y metonímico) – *аромат*. A continuación, encontramos diferentes cualidades humanas aplicadas al vino: *con su propia personalidad, elegante, singular* – з своєю власною індивідуальністю, елегантно, неповторно; *la crianza y el envejecimiento del vino* – витримка і старіння вина.

Incluso más nutrido es el grupo de metáforas sinestésicas:

- ✓ del tacto al sentido de gusto: *seco /falto de azúcar, que se aprecia en el paladar* – сухий, з недостатнім вмістом цукру, яке відчувається на смак.
- ✓ sentido del olfato y el gusto: *tierno* – м'яке на смак [6, p. 50-67].

Por último, es imprescindible citar algunos epítetos que aparecen en la descripción del vino: *pálido, brillante* – бліде, прозоре; *fresco y sabroso en boca* – свіже і приємне на смак; *Ámbar oscuro* – темний бурштин; *muy potente en nariz* дуже насичений аромат; *tiene un final largo y muy agradable* – довгий і дуже приємний післясмак; *elegante en su madurez, estructurado* – елегантно витримане і гарно структуроване вино; *agradables notas* – приємні ноти.

En este artículo hemos realizado la primera aproximación al estudio del lenguaje de vino con el enfoque en algunas de las peculiaridades de la traducción de este tipo del texto especializado que engloba diferentes rasgos específicos que representan dificultades de diferentes grados a la hora de traducirlos al ucraniano.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Особливості мови вина та його перекладу з іспанської мови на українську (Іспанською) [Las peculiaridades del lenguaje de vino y su traducción del español al ucraniano]

© Артемова Л. В. [Artemova L. V.], l.artemova@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**Literatura:**

1. Cabré, M. T. *La terminología. Teoría, metodología, aplicaciones* (Barcelona, Editorial Antártida/Empúries, 1993), 529 p.
2. Cabré, M. T. *La terminología: representación y comunicación. Elementos para una teoría de base comunicativa y otros artículos* (Barcelona, Universitat Pompeu Fabra, 1999), 349 p.
3. Ibáñez M. Aproximación al estudio del lenguaje de la vid y el vino en el ámbito francés y español. En *El lenguaje de la vid y el vino y su traducción*, Sánchez Nieto, María Teresa (ed.) (Valladolid, Universidad de Valladolid, Secretariado de Publicaciones e intercambio Editorial, 2006): 101-116.
4. Lehrer A. What's new in wine language? En *Proceedings of the first international workshop on linguistic approaches to food and wine description (Actas del primer congreso internacional sobre aproximaciones lingüísticas a la descripción de la comida y del vino)*: (ed.), Goded Rambaud, M. (Madrid, 2013): 34-51. URL: <https://elibro.net/es/ereader/ugr/48686?page=40>.
5. Montero Martínez S., Faber Benítez P., Buendía Castro M. *Terminología para traductores e intérpretes?* 2ª ed. (Granada: Ediciones Tragacanto 2011), 264 p.
6. Noya Gallardo C. *La terminología vinícola jerezana en inglés* (Cádiz, Servicio de Publicaciones Universidad de Cádiz, 1993), 384 p.
7. Ramírez Almansa I. *El mundo del vino. Textos, terminología y traducción (Alemán-Español)* (Granada: Editorial Comares, 2021), 147 p.

References:

8. Cabré, M. T. *La terminología. Teoría, metodología, aplicaciones* (Barcelona, Editorial Antártida/Empúries, 1993), 529 p.
9. Cabré, M. T. *La terminología: representación y comunicación. Elementos para una teoría de base comunicativa y otros artículos* (Barcelona, Universitat Pompeu Fabra, 1999), 349 p.
10. Ibáñez M. Aproximación al estudio del lenguaje de la vid y el vino en el ámbito francés y español. En *El lenguaje de la vid y el vino y su traducción*, Sánchez Nieto, María Teresa (ed.) (Valladolid, Universidad de Valladolid, Secretariado de Publicaciones e intercambio Editorial, 2006): 101-116.
11. Lehrer A. What's new in wine language? En *Proceedings of the first international workshop on linguistic approaches to food and wine description (Actas del primer congreso internacional sobre aproximaciones lingüísticas a la descripción de la comida y del vino)*: (ed.), Goded Rambaud, M. (Madrid, 2013): 34-51. URL: <https://elibro.net/es/ereader/ugr/48686?page=40>.
12. Montero Martínez S., Faber Benítez P., Buendía Castro M. *Terminología para traductores e intérpretes?* 2ª ed. (Granada: Ediciones Tragacanto 2011), 264 p.
13. Noya Gallardo C. *La terminología vinícola jerezana en inglés* (Cádiz, Servicio de Publicaciones Universidad de Cádiz, 1993), 384 p.
14. Ramírez Almansa I. *El mundo del vino. Textos, terminología y traducción (Alemán-Español)* (Granada: Editorial Comares, 2021), 147 p.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalinyistyky])

The Language of Wine: the Peculiarity of Translation from Spanish into Ukrainian (in Spanish)**[La peculiaridades del lenguaje de vino y su traducción del español al ucraniano]**© Artemova L. V. [Artemova L. V.], l.artemova@knu.ua

УДК 821.131.1-311.6.09:316.624.4

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 12.11.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 14.11.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 90.14 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.45.08>

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СМИСЛОВОГО ПОЛЯ ДЕСКРИПТИВНИХ ТЕКСТІВ (НА МАТЕРІАЛІ ДЕСКРИПЦІЇ ОБРАЗУ БЕЗІМЕННОГО У РОМАНІ А. МАНДЗОНІ «ЗАРУЧЕНІ»)

*Валерія Ігорівна Охріменко (м. Київ, Україна)**valeriaisabella@ukr.net*

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті проаналізовано лінгвопрагматичні особливості дескриптивних текстів, присвячених опису негативного персонажа Безіменного у романі А. Мандзоні «Заручені». Було встановлено, що закономірності квантування інформації у смисловому полі дескриптивних текстів можна схематично представити у такий спосіб: референт-суб'єкт – якість референта (оцінка) – локативні маркери (особливості перцепції) – темпоральні маркери (послідовність потенційних дій, повторюваність), розгортання каузальних структур. Було встановлено, що організація смислотворення дескриптивного тексту визначається модальним значенням внутрішньої можливості, в основі якого знаходиться зв'язок «узагальнена якість – потенційна здатність». Зв'язок суб'єкта та його імманентних характеристик визначає квантування інформації і протидіє відкритості каналів інформаційного розгортання. Часові відношення виражаються за допомогою Imperfetto (повторюваність, узагальненість), Modo Condizionale (оцінність), Periodo Ipotetico (розгортання каузальних структур). У смисловому просторі роману А. Мандзоні «Заручені» денотативні лексичні одиниці (оцінно нейтральна лексика, локативні маркери) можуть набувати оцінного значення під впливом дії поля. У дескриптивних текстах вербалізуються системоформотворчі смисли «імманентна властивість», «потенційна здатність», «оцінність», «зумовленість», «узагальненість». До різнорівневих мовних засобів їх вербалізації належать Imperfetto, Modo Condizionale, лексичні одиниці оцінної семантики, Periodo Ipotetico, екзистенційний предикат essere, дієслова семантики руху у складі стилістичного прийому персоніфікації, дієслова

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості смислового поля дескриптивних текстів (на матеріалі дескрипції образу безіменного у романі А. Мандзоні «Заручені») (Українською) [Lingvopragsmatychni osoblyvosti smyslovogo polja deskryptyvnyh tekstiv (na materiali deskrypcii) obrazu bezimennogo u romani A. Mandzoni «Zarucheni»]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

каузальної семантики, модальні одиниці внутрішньої можливості *potere, ardire*. Дієслова семантики руху вживаються у складі персоніфікацій при описі природних явищ (*saliva, si spiegava, scorreva*). Дієслова на позначення дій суб'єкта як потенційно можливих при розгортанні каузальних структур вводяться не безпосередньо, а через модальні дієслова внутрішньої можливості *potere, ardire*; при цьому темпоральні маркери фіксують послідовність типових дій. Для дескрипції образу Безіменного у романі «Заручені» А. Мандзоні обирає тропи, що є організованими за принципом релевантної виділеності. Синонімічний ряд лексичних одиниць з оцінною конотацією задає негативну оцінку у смислового полі. Дескриптивний текст моделює перцепцію «зверху донизу», що узгоджується з рисами характеру персонажу. Персоніфікація виконує функцію акцентування (*sporge in fuori*), метонімія – узагальнення (квантори всезагальності: *tutto, nessuno*), уподібнення та епітети – оцінки. За допомогою антитези та градації вербалізується перцепція у напрямку «згори донизу». Ключовим тропом є антитеза, що відображає протистояння між негативним персонажем і оточенням. Метонімія та синекдоха утворюють антитезу, що акцентує контраст між всесильністю Безіменного і безсиллям його ворогів.

Ключові слова: лінгвопрагматика, модальність внутрішньої можливості, смислове поле, дескриптивні тексти, італійська мова.

LINGUOPRAGMATIC FEATURES OF THE MEANING FIELD OF DESCRIPTIVE TEXTS (ON THE MATERIAL OF DESCRIPTION OF THE CHARACTER OF UNKNOWN IN THE NOVEL OF A. MANZONI "BETROTHED")

Okhrimenko Valeriia Igorivna (Kyiv, Ukraine)

valeriaisabella@ukr.net

Advanced PhD (Philology), Professor at Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The linguopragmatic features of descriptive texts devoted to the description of the negative character Nameless in A. Manzoni's novel "Betrothed" are analyzed. It has been established that the regularities of information quantization in the semantic field of descriptive texts can be schematically presented in the following way: referent-subject – quality of the

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Meaning Field of Descriptive Texts (on the Material of Description of the Character of Unknown in the Novel of A. Manzoni "Betrothed") (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti smyslovogo polja deskryptyvnyh tekstiv (na materiali deskrypcii) obrazu bezimennogo u romani A. Mandzoni «Zarucheni»]

© Okhrimenko V. I. [Okhrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

referent (evaluation) – locative markers (peculiarities of perception) – temporal markers (sequence of referent-subject's potential actions, repetition), unfolding of causal structures.

It has been established that the organization of meaning-making of a descriptive text is determined by the modal meaning of intrinsic possibility that implies a connection between a subject and its immanent quality. Such connection determines subject's typical behavior and is related to generalization and evaluability. The modal meaning of intrinsic possibility is based on the connection "generalized quality – potential ability". The connection between subject and its immanent characteristics determines the quantization of information in a microtext and counteracts the openness of channels of information deployment. Temporal relations in descriptive texts are usually expressed through Imperfetto (repeatability, generalization), Modo Condizionale (evaluation), Periodo Ipotetico (unfolding of causal structures). In the semantic space of A. Manzoni's novel "Betrothed" denotative lexical units (evaluatively neutral vocabulary, locative markers) can acquire an evaluative meaning under the influence of sense field of descriptive texts.

Descriptive texts verbalize system-forming meanings "immanent property", "potential ability", "evaluation", "conditionality", "generalization". The various linguistic means that verbalize the specified system-forming meanings include Imperfetto (repeatability, generalization), Modo Condizionale, lexical units of evaluative semantics (immanent property, evaluability), Periodo Ipotetico (potential ability, conditionality), existential predicate "essere", verbs of semantics of movement being part of stylistic device of personification, verbs of causal semantics, modal units of intrinsic possibility "potere", "ardire". The dominance of statics over dynamics in descriptive text determines the peculiarities of the functioning of verbs of movement being part of stylistic device of personifications when describing natural phenomena ("saliva", "si spiegava", "scorreva"). Verbs to indicate actions of referent-subject as potentially possible in the unfolding of causal structures are introduced not directly but through the modal verbs of intrinsic possibility "potere", "ardire". Temporal markers are used to show the sequence of referent-subject's typical actions.

To describe the image of the Nameless in the novel "Betrothed", A. Manzoni chooses stylistic devices that are organized according to the principle of relevant salience. Synonymous series of lexical units with evaluative connotation creates a negative evaluation in the semantic field of descriptive texts. Descriptive text models top-down perception that is determined by subject's immanent quality. Personification performs the function of emphasis ("sporge in fuori"), metonymy – generalization (quantifiers of totality: "tutto", "nessuno"), simile and epithet – evaluation. Perception is verbalized in the direction "from top to bottom" through antithesis and gradation. The main stylistic device is antithesis reflecting the opposition between the negative character and the environment. Metonymy and synecdoche form an

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості смислового поля дескриптивних текстів (на матеріалі дескрипції образу безіменного у романі А. Мандзоні «Заручені» (Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti smyslovogo polja deskryptyvnih tekstiv (na materiali deskryptcii' obrazu bezimennogo u romani A. Mandzoni «Zarucheni»)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

antithesis that accentuates the contrast between the omnipotence of the Nameless and the powerlessness of his enemies.

Key words: *linguopragmatics, modality of intrinsic possibility, mening field, descriptive texts, Italian language.*

У контексті зміни лінгвістичних парадигм відбулася переорієнтація аспекту аналізу художнього тексту від лінгвостилістичного до лінгвопрагматичного. Поліпарадигмальність, що притаманна сучасній лінгвістиці, дозволяє уніфікувати обидва підходи, що уможлиблює здійснення поглибленого аналізу стилістичних явищ із застосуванням засад лінгвопрагматики, зокрема, при дослідженні квантування інформації у смисловому полі художнього тексту. З огляду на зазначене, дослідження є **актуальним**.

Наукова новизна роботи полягає у першій спробі визначити лінгвопрагматичні особливості квантування інформації у дескриптивних текстах в аспекті смислотворення.

Об'єктом дослідження є тропеїчні засоби у дескриптивних текстах.

Предметом дослідження є лінгвопрагматичний потенціал тропеїчних засобів у дескриптивних текстах в аспекті квантування інформації.

Матеріалом дослідження є роман А. Мандзоні «Заручені» літературного напрямку романтизму.

Мета роботи полягає у визначенні закономірностей дискретизації смислового поля дескриптивних текстів в романі А. Мандзоні «Заручені», що відображає особливості вживання тропеїчних засобів, які корелюють з авторською інтенцією.

Реалізація мети передбачає виконання таких **завдань**:

1. визначення категорій лінгвопрагматики, релевантних для дослідження квантування інформації у смисловому полі дескриптивних текстів;
2. встановлення закономірностей квантування інформації у смисловому полі дескриптивних текстів;
3. визначення смислових зв'язків між компонентами смислового поля дескриптивних текстів, що корелюють з авторською інтенцією А. Мандзоні.

Вихідною гіпотезою дослідження є смислове поле, що діє в романі А. Мандзоні «Заручені» і характеризується закономірностями його організації, які

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Meaning Field of Descriptive Texts (on the Material of Description of the Character of Unknown in the Novel of A. Manzoni "Betrothed") (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti smyslovogo polja deskryptyvnyh tekstiv (na materiali deskrypcii) obrazu bezimennogo u romani A. Mandzoni «Zarucheni»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

втілюють авторську інтенцію характеристики персонажів у дескриптивних текстах.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Розгляд дескриптивних текстів у лінгвопрагматичному аспекті передбачає залучення до аналізу категорій лінгвопрагматики, пов'язаних з прагматичною концепцією значення. До лінгвопрагматичних категорій, релевантних для виявлення закономірностей квантування інформації у смисловому полі дескриптивних текстів художнього твору, ми відносимо *референцію* та *дейксис* (темпоральні та локативні маркери). При цьому *референція* співвідноситься з ідентифікацією персонажа. Дейксис ми розглядаємо як вказування на просторово-часову локалізацію сутностей, що відносяться до персонажа (пейзаж, помешкання тощо).

Згідно з нашою гіпотезою, у дескриптивному тексті існує зв'язок між мовними засобами, що вербалізують референцію та дейксис, які є пов'язаними з характеристиками персонажа, що визначають загальні особливості його поведінки. Референція та дейксис співвідносяться з категорією оцінки, що виражається не тільки експліцитно, але і через смислові асоціації, що утворюються в межах смислового поля. При цьому при вербалізації зазначених категорій вживання тропеїчних засобів є закономірним і виражає авторську інтенцію – дескрипцію персонажа.

Для визначення дискретизації смислового простору в мікротексті (уривком художнього тексту, що є дескриптивним), особливої значимості набувають поняття значення та смислу. Ми поділяємо точку зору Г. Альтмана та Р. Келлера, що визначають смисл у синергетиці як «сітку значень у певних позиціях й оперативний алгоритм для вирішення проблем» [цит за: 2, с. 86-87]. Незважаючи на відкритість каналів інформаційного розгортання слова та наявність у його структурі компонентів, що мають імпліцитний характер, аналіз смислового поля художнього тексту в лінгвопрагматичному аспекті уможливорює визначення основних закономірностей квантування інформації в аспекті ідентифікації смислового наповнення сегментів мікротексту та встановлення зв'язків між ними.

Для визначення чинників, що впливають на дискретизацію смислового простору тексту, особливою значимістю набуває категорія оцінки, причому йдеться як про експліцитні засоби вираження оцінки (оцінна лексика, афіксальні деривати з оцінною конотацією, смислові асоціації), так й імпліцитні. Можна припустити,

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості смислового поля дескриптивних текстів (на матеріалі дескрипції образу безіменного у романі А. Мандзоні «Заручені» (Українською) [Lingvopragsmatychni osoblyvosti smyslovogo polja deskryptyvnyh tekstiv (na materiali deskryptcii' obrazu bezimennogo u romani A. Mandzoni «Zarucheni»)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

що саме у смисловому просторі художнього тексту денотативні лексичні одиниці можуть набувати оцінного значення саме під впливом дії поля.

Питання смислотворення стосується співвідношення значення та смислу, що відображає баланс між суб'єктивністю і об'єктивністю, онтологією і гносеологією. Лексичне значення слова має полікомпонентну структуру. *Предметно-логічний* компонент значення співвідноситься не тільки з об'єктом, але і з комунікативною ситуацією та способом її осмислення й вербальної репрезентації [1, с. 159], який може містити контамінацію оцінкою. *Граматичний компонент* значення, що включається у структуру слова, поєднується з предметно-логічним [3, с. 23]. *Комбінаторний компонент* визначає потенційну сполучуваність слова. До зазначених компонентів лексичного значення Ч. Філлмор додавав і *пресупозиційний компонент*, що включає елементи ситуативних та енциклопедичних знань, які не належать безпосередньо семантиці слова [4].

При дослідженні смислотворення в дескриптивних текстах потрібно не обмежуватися рівнем висловлювання, а здійснювати аналіз трансфрастичних і, ширше, текстономічних зв'язків. У нашому дослідженні ми сфокусуємо увагу на уривках роману А. Мандзоні, що містять дескрипцію негативного персонажа Безіменного, в аспекті встановлення відношень між сегментами мікротексту, що вербалізують суб'єкта-референта (персонажа), простір та особливості його сприйняття, а також часові відношення, якості та типову поведінку персонажа. Також визначимо чинники, задіяні в організації смислотворення, тобто такі, що утримують єдність смислової структури мікротексту, із залученням до аналізу категорії модальності.

У нашій концепції ми розглядали смислову структуру модальних одиниць в аспекті взаємозалежності між їхньою семантикою як згорнутою структурою та параметрами мікротексту їх функціонування. Було встановлено закономірності між семантикою модальної лексеми та вербалізацією системоформотворчих смислів у мікротексті, що виражаються різнорівневими мовними засобами. Дані було отримано в результаті аналізу різностильових текстів і представлено у системному вигляді; у конкретному мікротексті можуть актуалізуватися мовні засоби, властиві певній модальній лексемі, тобто між ними існують відношення «система vs реалізація». Аналіз було здійснено з опорою на кореферентну дійсності ситуацію, що описувалася за допомогою набору параметрів [2]. Екстраполяція

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Meaning Field of Descriptive Texts (on the Material of Description of the Character of Unknown in the Novel of A. Manzoni "Betrothed") (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti smyslovogo polja deskryptyvnyh tekstiv (na materiali deskrypcii) obrazu bezimennogo u romani A. Mandzoni «Zaruchenii»]

© Okhrimenko V. I. [Okhrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

даних про смислову структуру модальних одиниць на дескриптивний текст, присвячений опису певного пресонажа, дозволить визначити закономірності квантування інформації та напрям типізації умов смислотворення, що визначаються суб'єктом-референтом.

Ми вважаємо, що у дескриптивних текстах домінує *модальне значення внутрішньої можливості*, що впливає на квантування інформації. В основі цього модального значення «міститься потенційно задана детермінованість зв'язку між об'єктом і проявом властивостей; істотою і проявом якості; суб'єктом і проявом здатності; суб'єктом з узагальненим статусом референта і проявом здатності» [2, с. 384]; при цьому сутності, що з'єднуються внутрішнім зв'язком, визначають специфіку смислової структури модальних засобів внутрішньої можливості. Розпредметнення їхньої смислової структури здійснюється через специфіку квантування інформації та особливості вживання різнорівневих мовних засобів у мікротексті функціонування модальних засобів вираження внутрішньої можливості. До засобів вираження цього модального значення в італійській мові належать модальні дієслова, семантика яких містить вказування на *потенційну можливість, уміння, здатність*, які сполучаються з лексичними одиницями-класифікаторами, лексичними одиницями на позначення диспозиції до дії, екзистенційним предикатом *essere*, дієсловами каузальної семантики. У мікротексті функціонування модальних засобів вираження внутрішньої можливості (*sapere* + інфінітив, *essere capace di* + інфінітив, *potere (poter provocare)* + інфінітив, *si è capaci di* + інфінітив) вживаються каузальні структури на позначення прояву потенційних можливостей, маркери ситуативної узагальненості. Квантування інформації в мікротексті здійснюється здебільшого через констатацію, пояснення, що може супроводжуватися розгортанням каузальних зв'язків [2, с. 384-385].

Якщо внутрішня можливість містить інформацію про властивості / здатність суб'єкта, ця інформація є *суб'єктивно детермінованою*. На відміну від інформації про зв'язок між об'єктом і проявом властивостей (наприклад, природних), що належить до *common knowledge*, інформація про здатність суб'єкта, що його характеризує певним чином, потребує обґрунтування, перш ніж отримати статус *shared knowledge*. Саме необхідність експлікації умов прояву потенційної здатності суб'єкта пояснює частотність розгортання в мікротексті каузальних структур. Суб'єкт такий, тому що його характеризує властива йому поведінка, що регулярно

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості смислового поля дескриптивних текстів (на матеріалі дескрипції образу безіменного у романі А. Мандзоні «Заручені» (Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti smyslovogo polja deskryptyvnyh tekstiv (na materiali deskrypcii' obrazu bezimennogo u romani A. Mandzoni «Zarucheni»)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

повторюється у певній ситуації. Тому для мікротексту з домінуючою модальністю внутрішньої можливості характерною є спрямованість не на акціональність і подієвість, а на «експлікацію умов прояву потенційної здатності, що визначає розгортання каузальних структур» [2, с. 385].

Як відомо, дескриптивний текст (згідно класифікації Е. Верліха) є макроактом дескрипції, що вербалізує фрагмент об'єктивної дійсності, який розглядається з позицій статичності та позачасовості. Предметом опису дескриптивного тексту є суб'єкти, об'єкти, природа, артефакти, а власне опис моделює когнітивний процес просторового сприйняття: «при продукуванні дескриптивного тексту здійснюється вибір сутностей, що є об'єктом аналізу, та властивостей, що їх характеризують, після чого здійснюється їхнє впорядкування у макроакті дескрипції. Дескрипція може відтворювати перцепцію від найбільш наближеного до найбільш віддаленого елемента, справа наліво, від конкретного до абстрактного або навпаки» [5].

Ми вважаємо за доцільне розглянути смислове поле дескриптивного тексту та пояснити характеристики, що є властивими такому типу текстів, в аспекті встановлення взаємозв'язку між референтом-суб'єктом та вербалізацією різнорівневими мовними засобами системоформотворчих смислів. Під **смисловим полем дескриптивного тексту** художнього твору ми розуміємо макроакт дескрипції – організовану у певний спосіб знакову єдність, що характеризується системним характером зв'язків його складових, їхньою взаємозалежністю і взаємодетермінованістю. При цьому точкою відліку в організації смислотворення є референт-суб'єкт та його імманентна властивість, що визначають дискретизацію смислового простору. Втілення авторської інтенції опису персонажа визначається референтом-суб'єктом, характеристика якого впливає на вибір тропів та відтворення мовними засобами когнітивного механізму перцепції.

У романі А. Мандзоні «Заручені», що належить до літературного напрямку романтизму, автор є гетеродієгетичним типом наратора з нульовою фокалізацією. Наратор, що є всеобізнаним, описує ментальну та психоемоційну сферу свідомості персонажів з позицій відстороненого спостерігача [6, р. 142-143]. З огляду на зазначене неабиякий інтерес викликає дослідження смислотворення у дескриптивних текстах, що розкривають лінгвопрагматичний потенціал тропічних засобів, пов'язаних з характеристиками персонажа.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Meaning Field of Descriptive Texts (on the Material of Description of the Character of Unknown in the Novel of A. Manzoni "Betrothed") (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti smyslovogo polja deskryptyvnyh tekstiv (na materiali deskrypcii) obrazu bezimennogo u romani A. Mandzoni «Zarucheni»]

© Okhrimenko V. I. [Okhrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

У своєму романі А. Мандзоні описує негативного персонажа – Безіменного (який мав реального прототипа, Франческо Бернардіно Вісконті), що є уособленням зла і належить до антагоністів. Дескрипція починається з опису помешкання Безіменного та місцевості:

«Il castello dell'innominato era a cavaliere a una valle angusta e uggiosa, sulla cima d'un poggio che sporge in fuori da un'aspra giogaia di monti, ed è, non si saprebbe dir bene, se congiunto ad essa o separatone, da un mucchio di massi e di dirupi, e da un andirivieni di tane e di precipizi, che si prolungano anche dalle due parti. Quella che guarda la valle è la sola praticabile; un pendio piuttosto erto, ma uguale e continuato; a prati in alto; nelle falde a campi, sparsi qua e là di casucce. Il fondo è un letto di ciottoloni, dove scorre un rigagnolo o torrentaccio, secondo la stagione: allora serviva di confine ai due stati. I gioghi opposti, che formano, per dir così, l'altra parete della valle, hanno anch'essi un po' di falda coltivata; il resto è schegge e macigni, erte ripide, senza strada e nude, meno qualche cespuglio ne' fessi e sui ciglioni» [7, p. 396].

Референтом дескрипції є постать Безіменного та замок, у якому він проживає. При описі негативного персонажа автор використовує систему тропів, організовану за принципом *релевантної виділеності*. У центрі опису є постать відомого своїми звірствами Безіменного. Замок, як і його господар, виділяється з оточення, здіймаючись на вершині, яка вирізняється на тлі пасма крутих гір: *«sulla cima d'un poggio che sporge in fuori da un'aspra giogaia di monti»*. Імманентні якості референта-суб'єкта, а саме зверхність та відлюдькуватість, корелюють з відтворенням когнітивного механізму перцепції «згори донизу». Читач ніби опиняється на верхівці пагорба і оглядає місцевість, що спускається донизу, разом з негативним персонажем, що порвав зв'язки з суспільством і проживає в замку у відлюдному, неприступному місці. Референт поміщується в систему просторових координат, вибір яких не є випадковим. Вживаються **локативні маркери** на позначення сприйняття зверху донизу *«sulla cima d'un poggio»* *«Il fondo è un letto di ciottoloni»*, що утворюють **антитезу**, яка корелює з духовним падінням Безіменного. Інша антитеза, що вживається для опису струмка у прірві, яка вимощена камінням *«dove scorre un rigagnolo o torrentaccio»*, віддзеркалює характер персонажа: струмок може перетворитися на бурхливий потік, що все зносить на своєму шляху. Відлюдькуватість Безіменного корелює з неприступністю замку, до якого вела лише одна дорога *«Quella che guarda la valle è la sola praticabile»*, а жорстокість – зі скелястим пейзажем: *«un'aspra giogaia di*

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості смислового поля дескриптивних текстів (на матеріалі дескрипції образу безіменного у романі А. Мандзоні «Заручені» (Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti smyslovogo polja deskryptyvnyh tekstiv (na materialy deskrypcii) obrazu bezimennogo u romani A. Mandzoni «Zarucheni»])

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

monti», «*mucchio di massi e di dirupi*», «*ciottoloni*», «*scegge e macigni*», «*erte ripide, senza strada e nude*». Все навколо замку закам'яніло, як і все людяне в душі його господаря. У мікротексті разом з екзистенційним предикатом *essere* та дієсловом перцептивної семантики *guardare* вживаються дієслова на позначення положення в просторі: *sporgere in fuori, prolungarsi, scorrere*.

У наступному абзаці здійснюється конкретизація характеристики негативного персонажа, пов'язана з його поведінкою: «*Dall'alto del castellaccio, come l'aquila dal suo nido insanguinato, il selvaggio signore dominava all'intorno tutto lo spazio dove piede d'uomo potesse posarsi, e non vedeva mai nessuno al di sopra di sé, né più in alto. Dando un'occhiata in giro, scorreva tutto quel recinto, i pendii, il fondo, le strade praticate là dentro. Quella che, a gomiti e a giravolte, saliva al terribile domicilio, si spiegava davanti a chi guardasse di lassù, come un nastro serpeggiante: dalle finestre, dalle feritoie, poteva il signore contare a suo bell'agio i passi di chi veniva, e spianargli l'arme contro, cento volte. E anche d'una grossa compagnia, avrebbe potuto, con quella guarnigione di bravi che teneva lassù, stenderne sul sentiero, o farne ruzzolare al fondo parecchi, prima che uno arrivasse a toccar la cima. Del resto, non che lassù, ma neppure nella valle, e neppur di passaggio, non ardiva metter piede nessuno che non fosse ben visto dal padrone del castello. Il birro poi che vi si fosse lasciato vedere, sarebbe stato trattato come una spia nemica che venga colta in un accampamento. Si raccontavano le storie tragiche degli ultimi che avevano voluto tentar l'impresa; ma eran già storie antiche; e nessuno de' giovani si rammentava d'aver veduto nella valle uno di quella razza, né vivo, né morto*» [7, p. 396-397].

У цьому мікротексті розгортання інформації відбувається за смисловими лініями: *референт* – узагальнена якість, негативно-оцінна конотація – *локативні маркери* (моделювання перцепції зверху донизу) – *темпоральні маркери* фіксування послідовності потенційно можливих дій – *вербалізація потенційної здатності* (розгортання каузальних структур, розпредметнення). На позначення замку Безіменного Мандзоні вживає лексичну одиницю *castellaccio*, що є афіксальним дериватом зі збільшувально-згрубілим суфіксом і містить негативно-оцінну конотацію. Мандзоні вживає *уподібнення* на позначення замку та його господаря «*come l'aquila dal suo nido insanguinato*», порівнюючи замок із закривавленим гніздом, а господаря – з орлом. Використання уподібнення корелює зі звірствами, вчиненими в замку господарем та його головорізами, руки якого

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Meaning Field of Descriptive Texts (on the Material of Description of the Character of Unknown in the Novel of A. Manzoni "Betrothed") (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti smyslovogo polja deskryptyvnyh tekstiv (na materialy deskryptcii) obrazu bezimennogo u romani A. Mandzoni «Zaruchenii»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

буквально заплямовані кров'ю. У наступному висловлюванні Мандзоні використовує *enimem* на позначення помешкання персонажа «*terribile domicilio*». В мікротексті лексичні одиниці на позначення замку складають *синонімічний ряд* з негативною конотацією: «*castellaccio – nido insanguinato – terribile domicilio*». Під впливом смислового поля лексична одиниця нейтральної семантики «*il signore*» набуває негативної оцінки.

При дескрипції замку, що моделює процес зорового сприйняття «зверху донизу» і посилює асоціації зі зверхністю його господаря, на перший план висувається негативний персонаж. Відмітимо смислові відношення контрадикторності між локативними маркерами. У цьому випадку утворюється *антитеза*: «*Dall'alto del castellaccio – davanti a chi guardasse di lassù*», що уособлює протистояння між господарем замку та непроханими гостями. Інші *локативні маркери* утворюють *градацію*: «*tutto quel recinto, i pendii, il fondo, le strade praticate là dentro*». Назва місцевостей подається у напрямку руху від замку зверху донизу, що ще раз акцентує увагу на зверхності негативного персонажа. Всеобізнаний наратор описує замок і його околиці у такий спосіб, в який він постає перед Безіменним, який з верхівки спостерігає за тим, що відбувається внизу. Вживання *асиндетону* «*Dando un'occhiata in giro, scorreva tutto quel recinto, i pendii, il fondo, le strade praticate là dentro*» корелює із швидкістю, з якою Безіменний міг би покінчити зі своїми ворогами. Поєднання локативного маркера з квантором всезагальності «*all'intorno tutto lo spazio*» у складі *метонімії* уособлює безмежну владу Безіменного в тій місцевості, що підсилюється *синекдохою* «*dove piede d'uomo potesse posarsi*».

Дієслова семантики руху в дескриптивному тексті входять до складу персоніфікації. У романі А. Мандзоні персоніфікація з дієсловами семантики руху вживається на позначення руху погляду «*Dando un'occhiata in giro, scorreva*» (описується з позицій модального значення внутрішньої можливості здатність Безіменного контролювати підступ до власного замку), а також на позначення дороги, яка веде до страшного замку «*Quella che (...) saliva al terribile domicilio*» та вигиналася як стрічка, що зміїлася «*si spiegava davanti a chi guardasse di lassù, come un nastro serpeggiante*». Поєднання *персоніфікації* та *уподібнення*, що містить вказування на змію як біблійний символ підступності, увиразнює опис негативного персонажа.

Розглянемо *модальність внутрішньої можливості* та її роль у

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості смислового поля дескриптивних текстів (на матеріалі дескрипції образу безіменного у романі А. Мандзоні «Заручені» (Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti smyslovogo polja deskryptyvnyh tekstiv (na materiali deskrypcii' obrazu bezimennogo u romani A. Mandzoni «Zarucheni»)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

сміслотворенні при дескрипції. У модальному висловлюванні внутрішньої можливості на позначення всемогутності синьйора А. Мандзоні вживає *zinerbolu*: «*poteva il signore contare a suo bell'agio i passi di chi veniva, e spianargli l'arme contro, cento volte*». Модальне висловлювання внутрішньої можливості на позначення неспроможності ворогів наблизитися до Безіменного містить *синекдоху*: «*non ardiva metter piede nessuno che non fosse ben visto dal padrone del castello*». Обидва модальні висловлювання утворюють *антитезу*: «*poteva il signore contare (...) i passi di chi veniva, e spianargli l'arme contro*» – «*non ardiva metter piede nessuno*». Автор описує нерівність сил синьйора, безмежне панування якого абсолютизується, та його ворогів.

Дії персонажа описуються в дескриптивному тексті не в аспекті подієвості, а в аспекті його *характеристики*. Йдеться про потенційно можливі дії Безіменного, що зумовлюються його якостями. Наприклад: «*avrebbe potuto, con quella guarnigione di bravi che teneva lassù, stenderne sul sentiero, o farne ruzzolare al fondo parecchi, prima che uno arrivasse a toccar la cima*» [7, p. 396-397]. У висловлюванні з *Modo Condizionale* здійснюється моделювання потенційно можливої поведінки Безіменного, який здатен разом із головорізами, що знаходяться у нього на службі, покласти за метр або скинути у прірву тих, хто намагатиметься бодай наблизитися до його неприступного замку. *Темпоральний маркер prima che* вживається у висловлюванні з модальним значенням внутрішньої можливості і вводить інформацію про послідовність потенційних дій суб'єкта-референта. Вживання у складі висловлювання *антитези* «*stenderne sul sentiero, o farne ruzzolare al fondo parecchi*» у черговий раз підкреслює всемогутність синьйора. Як бачимо, здійснюється вербалізація *системоформотворчих смислів*, властивих *модальному значенню внутрішньої можливості*: «імманентна властивість», «потенційна здатність», «узагальненість», «оцінність», «зумовленість».

Оскільки дескриптивний текст характеризується статикою, а не динамікою, дієслова семантики руху вживаються у складі персоніфікацій при описі природних явищ (*saliva, si spiegava, scorreva*), а дієслова на позначення дій суб'єкта-референта як потенційно можливих вводяться не безпосередньо, а через модальні дієслова внутрішньої можливості *potere* («*avrebbe potuto*» → «*stenderne sul sentiero*», «*avrebbe potuto*» → «*farne ruzzolare*») та *ardire* («*non ardiva* → *metter piede*»).

Отже, у *дескриптивних текстах* художньої прози домінуючою є

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Meaning Field of Descriptive Texts (on the Material of Description of the Character of Unknown in the Novel of A. Manzoni "Betrothed") (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti smyslovogo polja deskryptyvnyh tekstiv (na materialy deskrypcii) obrazu bezimennogo u romani A. Mandzoni «Zaruchenii»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

внутрішня модальність, що пов'язує суб'єкта та його імманентні характеристики, які визначають організацію смислотворення і протидіють відкритості каналів інформаційного розгортання. Оскільки така інформація не входить до *common knowledge*, а залежить від конкретного суб'єкта-референта, виникає необхідність експлікації автором художнього тексту умов прояву потенційної здатності, що пояснює частотність вживання у дескриптивному мікротексті оцінної лексики та *Modo Condizionale* (для здійснення розгортання каузальних структур). *Темпоральні маркери* вказують на *узагальненість*, *повторюваність*, що узгоджується з власне характеристикою імперфекту, який вживається на позначення повторюваних дій (у цьому випадку вони зазвичай не вербалізуються), або на послідовність дій, типових для суб'єкта-референта.

Тропи, що вживаються в аналізованому романі, є організованими за принципом **релевантної виділеності**, який відображає когнітивний механізм протиставлення фону і фігури. **Синонімічний ряд** лексичних одиниць з оцінною конотацією задає негативну оцінку у смисловому полі. Дескриптивний текст моделює перцепцію «зверху донизу», що узгоджується з такими рисами характеру персонажу, як зверхність та відлюдькуватість. **Персоніфікація** виконує функцію акцентування (*sporge in fuori*), **метонімія** – *узагальнення* (квантори всезагальності: *tutto, nessuno*), за допомогою *уподібнення* та **епітетів** здійснюється негативна оцінка, за допомогою *градації* вербалізується перцепція у напрямку «згори донизу», **антитеза** вживається для вербалізації перцепції у напрямку «згори донизу», що включається у контекст протистояння між негативним персонажем і оточенням. **Метонімія** та **синеكدоха** утворюють **антитезу**, що акцентує контраст між всесильністю Безіменного і безсиллям його ворогів.

Висновки.

Смислове поле дескриптивних текстів, що описують персонажа художнього твору, схематично можна представити у такий спосіб: *референт-суб'єкт* – *якість референта (оцінка)* – *локативні маркери (особливості перцепції)* – *темпоральні маркери (послідовність потенційних дій, повторюваність)*, *розгортання каузальних структур*. Організація смислотворення дескриптивного тексту визначається модальним значенням *внутрішньої можливості*, що імплікує зв'язок між суб'єктом та його імманентною якістю, що визначає типову поведінку, і пов'язане з узагальненістю й оцінністю. В основі модального значення внутрішньої можливості знаходиться зв'язок «узагальнена якість – потенційна здатність»:

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості смислового поля дескриптивних текстів (на матеріалі дескрипції образу безіменного у романі А. Мандзоні «Заручені» (Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti smyslovogo polja deskryptyvnyh tekstiv (na materiali deskrypcii' obrazu bezimennogo u romani A. Mandzoni «Zarucheni»)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

зв'язок суб'єкта та його імманентних характеристик визначає квантування інформації і протидіє відкритості каналів інформаційного розгортання. Часові відношення виражаються звичай за допомогою *Imperfetto* (повторюваність, узагальненість), *Modo Condizionale* (оцінність), *Periodo Ipotetico* (розгортання каузальних структур). У смисловому просторі роману А. Мандзоні «Заручені» денотативні лексичні одиниці (оцінно нейтральна лексика, локативні маркери) можуть набувати оцінного значення саме під впливом дії поля.

У дескриптивних текстах вербалізуються системоформотворчі смисли «імманентна властивість», «потенційна здатність», «оцінність», «зумовленість», «узагальненість». До різнорівневих мовних засобів, що вербалізують зазначені системоформотворчі смисли, належать *Imperfetto* (повторюваність, узагальненість), *Modo Condizionale*, лексичні одиниці оцінної семантики (імманентна властивість, оцінність), *Periodo Ipotetico* (потенційна здатність, зумовленість), екзистенційний предикат *essere*, дієслова семантики руху у складі стилістичного прийому персоніфікації, дієслова каузальної семантики, модальні одиниці внутрішньої можливості *potere*, *ardire*. Домінування статичності над динамікою у дескриптивному тексті визначає особливості функціонування дієслів семантики руху, що вживаються у складі персоніфікацій при описі природних явищ (*saliva, si spiegava, scorreva*). Дієслова на позначення дій суб'єкта як потенційно можливих при розгортанні каузальних структур вводяться не безпосередньо, а через модальні дієслова внутрішньої можливості *potere*, *ardire*; при цьому темпоральні маркери фіксують послідовність типових дій.

Для дескрипції образу Безіменного у романі «Заручені» А. Мандзоні обирає тропи, що є організованими за принципом **релевантної виділеності**. **Синонімічний ряд** лексичних одиниць з оцінною конотацією задає негативну оцінку у смисловому полі. Дескриптивний текст моделює перцепцію «зверху донизу», що узгоджується з рисами характеру персонажу. **Персоніфікація** виконує функцію акцентування (*sporge in fuori*), **метонімія** – узагальнення (квантори всезагальності: *tutto, nessuno*), **уподібнення та епітети** – оцінки. За допомогою **антитези** та **градації** вербалізується перцепція у напрямку «згори донизу». Ключовим тропом є **антитеза**, що відображає протистояння між негативним персонажем і оточенням. **Метонімія** та **синекдоха** утворюють **антитезу**, що акцентує контраст між всесильністю Безіменного і безсиллям його ворогів.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Meaning Field of Descriptive Texts (on the Material of Description of the Character of Unknown in the Novel of A. Manzoni "Betrothed") (in Ukrainian) [Lingvopragmatychni osoblyvosti smyslovogo polja deskryptyvnyh tekstiv (na materiali deskrypcii) obrazu bezimennogo u romani A. Mandzoni «Zarucheni»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

Перспективи подальших досліджень. У подальшому можна дослідити лінгвопрагматичні особливості дескриптивних текстів у художній прозі інших італійських письменників, а також лінгвопрагматичні особливості наративних текстів і уточнити критерії диференціації дескриптивних і наративних текстів.

Література:

1. Манакин, В. М. *Зіставна лексикологія* (Київ: Знання, 2004), 326.
2. Охріменко, В. І. «Онтологія та гносеологія категорії модальності в італійській мові» (дис. д-ра філол. наук, Київ, 2012), 612.
3. Слово. Знак. Дискурс. *Антологія світової літературно-критичної думки XX ст.*, за ред. Марії Зубрицької (Львів: Літопис, 1996), 633.
4. Fillmore, Ch. Frame semantics and the nature of language «*Annals of the New York Academy of Sciences: Conference on the Origin and Development of Language and Speech*» 280 (1976): 20-32.
5. Lala L. *Tipi e generi testuali*. URL: [https://www.treccani.it/enciclopedia/tipi-di-testo_\(Enciclopedia-dell'Italiano\)/](https://www.treccani.it/enciclopedia/tipi-di-testo_(Enciclopedia-dell'Italiano)/) (accessed 27.02.24).
6. Samir, A., Salama, R. «Struttura e narratore ne I Promessi Sposi di Alessandro Manzoni» *Romanica Silesiana*, 17 (1) (2020): 138-150. URL: <https://doi.org/10.31261/RS.2020.17.11> (accessed 25.01.24).

Джерела ілюстративного матеріалу:

7. Manzoni A. *I promessi sposi* (Milano: Mondadori, 1985), 816.

References:

1. Manakin, V. M. *Zistavna leksykolojiya* (Kjiv: Znannya, 2004), 326.
2. Okhkimenko, V. I. «Ontolojiya ta hnoseolojiya katehoriyi modal'nosti v italiys'kij movi» (dis. d-ra filol nauk, Kjiv, 2012), 612.
3. Slovo. Znak. Dyskurs. *Antolojiya svitovoyi literaturno-krytychnoyi dumky XX st. za red. mariyi Zubryts'koyi* (Lviv: Litopys, 1996), 633.
4. Fillmore, Ch. Frame semantics and the nature of language «*Annals of the New York Academy of Sciences: Conference on the Origin and Development of Language and Speech*» 280 (1976): 20-32.
5. Lala L. *Tipi e generi testuali*. URL: [https://www.treccani.it/enciclopedia/tipi-di-testo_\(Enciclopedia-dell'Italiano\)/](https://www.treccani.it/enciclopedia/tipi-di-testo_(Enciclopedia-dell'Italiano)/) (accessed 27.02.24).
6. Samir, A., Salama, R. «Struttura e narratore ne I Promessi Sposi di Alessandro Manzoni» *Romanica Silesiana*, 17 (1) (2020): 138-150. URL: <https://doi.org/10.31261/RS.2020.17.11> (accessed 25.01.24).
7. Manzoni A. *I promessi sposi* (Milano: Mondadori, 1985), 816.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості смислового поля дескриптивних текстів (на матеріалі дескрипції образу безіменного у романі А. Мандзоні «Заручені» (Українською) [Lingvopragmatychni osoblyvosti smyslovogo polja deskryptyvnyh tekstiv (na materiali deskrypcii' obrazu bezimennogo u romani A. Mandzoni «Zarucheni»)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ [CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS]

УДК 811.134.2'42

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 20.11.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 21.11.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.26 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.45.09>

ОБРАЗНИЙ КОМПОНЕНТ КОНЦЕПТУ «ALGARROBO» В АРГЕНТИНСЬКОМУ ФОЛЬКЛОРІ

Ірина Анатоліївна Ломакіна (м. Київ, Україна)

lomakinairi@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов

Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка

(Міністерство оборони України)

04119, м. Київ, вул. Мельникова, 81

Концепт **algarrobo** в аргентинському фольклорі – це ментальна структура, що відображає розуміння реальності. Він впливає на спосіб, яким сприймається навколишній світ і сприяє взаємодії з цим навколишнім світом. В статті з'ясовується роль образного компоненту концепту **algarrobo** у формуванні мовної картини світу аргентинців через фольклор, вивчається, за допомогою яких інтерпретацій відбувається цей вплив, досліджено, як мова і концепт **algarrobo** взаємопов'язані.

У когнітивному просторі кожної країни є рослини – символи батьківщини. Вони символізують її красу, слугують оберегами в негараздах, захищають, дають здоров'я, сили і натхнення, тішать у розлуці. Таким є ріжкове дерево (**algarrobo**) в аргентинському фольклорі. Концепт **algarrobo** посідає чільне місце в аргентинській когнітивно-мовній картині світу, бо він є універсальною національною і духовною когнітивною одиницею.

Вживання концепту **algarrobo** надає дискурсу певної когнітивної забарвленості, а саме передає такі образи як: сум за батьківщиною, символ рідної місцевості, «мій дім», «моє подвір'я», «моя мала батьківщина», «моя місцевість, де ростуть ці дерева», означення національної ідентифікації. Як символ рідної місцини **algarrobo** викликає образи щастя, радості, задоволення, внутрішнього тепла. Крім того **algarrobo** є позначкою певних подій на батьківщині. Також у мовній картині світу

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Figurative Component of the "Algarrobo" Concept in Argentine Folklore (in Ukrainian) [Obraznyj komponent konceptu «algarrobo» v argentyns'komu fol'klori]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

аргентинського фольклору концепту *algarrobo* притаманні антропоморфні риси. «Дерево – людина». Дерево може відчувати все, що відчуває людина, робити людські рухи. Використання епітетів пов'язаних з віком *añoso*, *añejo*, *viejo* свідчить про те, що образ концепту *algarrobo* має стійкий символічний відповідник: асоціативно з людиною можна говорити про старість, мудрість, досвідченість і пам'ять.

Ключові слова: концепт, образний компонент, когнітивний образ, когнітивний простір, мовна картина світу, символи батьківщини, аргентинський фольклор.

FIGURATIVE COMPONENT OF THE "ALGARROBO" CONCEPT IN ARGENTINE FOLKLORE

Irina A. Lomakina (Kyiv, Ukraine)

lomakinairi@gmail.com

PhD (Philology), associate professor Department of Foreign Languages
Evgeniy Bereznyak Military-Diplomatic Academy
(Ministry of Defence of Ukraine)
81 Melnikova str., Kyiv, Ukraine, 04119

The concept of *algarrobo* in Argentine folklore is a mental structure that reflects an understanding of reality. It affects the way in which the surrounding world is perceived and facilitates interaction with this surrounding world. The article clarifies the role of the figurative component of the concept of *algarrobo* in the formation of the linguistic picture of the world of Argentines through folklore, studies the interpretations through which this influence takes place, investigates how language and the concept of *algarrobo* interact and are interconnected.

In the cognitive space of every country there are plants which are symbols of the homeland. They symbolize her beauty, serve as talismans in times of trouble, protect, give health, strength and inspiration, comfort during being in other lands. Such is the carob tree (*algarrobo*) in Argentine folklore. The *algarrobo* concept occupies a prominent place in the Argentine cognitive-linguistic picture of the world, because it is a universal national and spiritual cognitive unit.

The use of the *algarrobo* concept gives the discourse a certain cognitive coloring, namely, it conveys such images as: homesickness, a symbol of the native area, "my home", "my yard", "my little homeland", "my area where these trees grow", definition of national identification. As a symbol of the native place, *algarrobo* evokes images of happiness, joy, satisfaction, inner warmth. In addition, *algarrobo* is a sign of certain events in the homeland. Also, in the language picture of the world of Argentine folklore, the *algarrobo* concept has inherent anthropomorphic features. "A tree is a person." A tree can feel everything that a person feels, make human movements. The use of age-related epithets *añoso*, *añejo*, *viejo* indicates that the image of the *algarrobo* concept has a stable symbolic counterpart: associatively with a person, one can talk about old age, wisdom, experience and memory.

Key words: concept, figurative component, cognitive image, cognitive space, language picture of the world, symbols of the homeland, Argentine folklore.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Образний компонент концепту «*algarrobo*» в аргентинському фольклорі (Українською) [Obraznyj komponent konceptu «*algarrobo*» v argentyns'komu fol'klori]

© Ломакіна І. А. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

На початку третього тисячоліття **актуальним** є вивчення концептів у когнітивній лінгвістиці. Концепт – це ключова ідея, яка виражає спосіб, яким мова відображає та структурує наше розуміння світу. Когнітивна лінгвістика вивчає, як мовні компоненти, такі як слова, фрази та синтаксис, пов'язані з когнітивними процесами, такими як сприйняття, мислення, пам'ять і концептуалізація.

В свою чергу концепти в когнітивній лінгвістиці визначаються як ментальні структури, які відображають наше розуміння реальності. Вони можуть бути абстрактними (наприклад, концепт "простір") або конкретними (наприклад, концепт "верба"). Вивчення концептів допомагає розуміти, як мова впливає на спосіб, яким ми сприймаємо навколишній світ і взаємодіємо з ним. **Наукова новизна** дослідження полягає в з'ясуванні ролі образного компонента концепту *algarrobo* у формуванні мовної картини світу аргентинців через фольклор.

Один із важливих аспектів когнітивної лінгвістики – це ідея, що мова і концепти взаємодіють і взаємопов'язані. Концепти визначають, як ми сприймаємо світ, і впливають на те, як ми виражаємо свої думки та ідеї мовою. Мова створює можливість виразити і передати наші концепти, і в той же час мовна структура може впливати на формування і розвиток концептів в нашому розумінні світу.

Метою дослідження є визначення, як саме образний компонент концепту *algarrobo* впливає на розуміння світу носіями мови, і зокрема, за допомогою яких інтерпретацій відбувається цей вплив. **Об'єктом** дослідження обрано концепт *algarrobo*, тому що він посідає чільне місце в аргентинській когнітивно-мовній картині світу, бо він є універсальною національною і духовною когнітивною одиницею. **Предметом** дослідження є когнітивна забарвленість, яку надає дискурсу вживання концепту *algarrobo*, виходячи з його характеристик, а також природа генерування нових значень під час формування мовної картини світу.

Будь-який концепт містить у собі базові компоненти, а саме образ, інформаційний зміст та інтерпретаційне поле, яке, в свою чергу поділяється на кілька зон: енциклопедична, утилітарна, регулятивна, соціально-культура пареміологічна та інші [1, с. 61].

Лінгвокультурна цінність концепту – знання, образи й асоціації, що нашаровуються на поняття через знаковий код мови і є глибоко інтеріоризованими в кожної мовленнєвої особистості. Концепт входить в оцінний кодекс тієї чи іншої лінгвістичної культури на відміну від поняття, яке стає лише тоді концептом, коли воно валоризується [2].

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Figurative Component of the "Algarrobo" Concept in Argentine Folklore (in Ukrainian) [Obraznyj komponent konceptu «algarrobo» v argentyns'komu fol'klori]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

У когнітивному просторі кожної країни є рослини – символи батьківщини. Вони символізують її красу, слугують оберегами в негараздах, захищають, дають здоров'я, сили і натхнення, тішать у розлуці. Такими для України є калина, верба, дуб, тополя, барвінок, чорнобrivці. В аргентинській народній творчості зустрічаємо такі рослини, як *algarrobo*, *tuna*, *mistol*, *tala*, *chalchal*. *Algarrobo* зустрічаємо у чисельних фольклорних творах. Це ріжкове дерево, цареградський стручок, солодкий ріжок – рослина з родини бобові з великим ареалом розповсюдженості на Європейському і Американському континентах. Дерево має висоту до 10 метрів і широку крону, вічнозелене перисте щільне листя і дрібні квітки, зібрані в суцвіття. Боби коричневого кольору мають довжину близько 10-25 см. Крім насіння, вони містять соковитий, солодкий м'якуш, який містить близько 50 % цукру. Порошок зі засушеного стручка ріжкового дерева називається *кероб*. В Україні продають чай з керобу. Для давніх цивілізацій ця рослина символізувала поживність та колективну пам'ять [3, р. 190].

В аргентинському фольклорі когнітивним образом в структурі концепту *algarrobo*, тісно пов'язаним з історією рослини, є сум за батьківщиною. Коли людина на чужині, вона уявляє собі ці дерева, їх свіжість:

Frescor de algarrobales

Sombrita de los aleros

Si habré escuchado de siesta

Esos viejos vidaleros “Añorando” [4].

Образ концепту *algarrobo* охоплює інформаційне поле «батьківщина», «символ рідної місцевості», стає означенням національної ідентифікації:

Sureño en el norte

norteño en el sur

pa' mi el algarrobo

es igual que el ombú. “Del algarrobo al ombú” / “Chacarera de algarrobo” [4]

Якщо в попередньому прикладі бачимо ідентифікацію на рівні країни, в наступному інформаційне поле втілює значення «мій дім», «моя оселя», «моє подвір'я», «моя мала батьківщина», «моя місцевість, де ростуть ці дерева»:

Dentro de mi rancho, colgao a un horcón,

tengo un violín, tengo un violín...

Es de algarrobo, también de mistol,

hecho por mi, hecho por mi “Chacarera del rancho” [4].

De los montes de algarrobo,

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Образний компонент концепту «algarrobo» в аргентинському фольклорі (Українською) [Obraznyj komponent

konceptu «algarrobo» v argentyns'komu fol'klori]

© Ломакіна І. А. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

*Me cohíba hasta las fiestas,
Cantando coplas que adoro,
Del palo hasta la caleta. “Vengo de los montes” [4].*

У мовній картині світу аргентинського фольклору концепту *algarrobo* притаманні антропоморфні риси. «Дерево – людина». Дерево може плакати, коли йому боляче, обіймати гілками-руками, сумувати і радіти:

*Las vainas del algarrobo
doradas lo están llorando
y se humedece de sal
el polvo del viento blanco. “Vidala para don Sanca” [4]*

На глибинну концептуалізацію *algarrobo* на аргентинському фольклорному ґрунті вказують чисельні епітети. Часте використання епітетів пов'язаних з віком *añoso*, *añejo*, *viejo* свідчить про те, що образ концепту *algarrobo* має стійкий символічний відповідник: асоціативно з людиною можна говорити про старість, мудрість, досвідченість і пам'ять:

*Bajo un añoso algarrobo
Cortaba el aire un pañuelo,
Bailando una vieja zamba
Yo le entregaba mis sueños. “Perfume de carnaval” [4].
Añejo algarrobo blanco
Hoy ya te quieres marchar
Tus ramas se han vuelto piedra
Tus gajos no aguantan mas “Mi viejo algarrobo blanco” [4].
Chinita, mi algarrobera
Quiero cubrirtе como la sombra
Añosa de un algarrobo
Patay y aloja carnavalera. “Sin algarrobo y sin zamba” [5].
No me dejes partir, viejo algarrobo...
Levanta un cerco con tu sombra buena,
Átame a la raíz de tu silencio
Donde se torna pájaro la pena. “No me dejes partir, algarrobo” [5].*

Символізуючи рідну місцину *algarrobo* викликає образи щастя, радості, задоволення, внутрішнього тепла:

*Algarrobo algarrobal
Que gusto me dan tus ramas*

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Figurative Component of the "Algarrobo" Concept in Argentine Folklore (in Ukrainian) [Obraznyj komponent konceptu «algarrobo» v argentyns'komu fol'klori]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

Cuando empiezan a brotar.

Cuando empiezan a brotar

Señal que viene llegando

el tiempo del carnaval. “*Algarrobo algarrobal*” [5].

Дерево стає позначкою певних подій на батьківщині: коли з’являється листя, це означає, що наближається час карнавалу. Також інформативне поле концепту може включати значення «дерево – місце щасливої зустрічі»:

En la isla te hallaré

zamba junto al fogón

cerca del algarrobo que le hace sombra

a mi corazón. “*La marrupeña*” [5].

З картиною світу багатьох інших мов співпадає сприйняття «відпочивати під деревом», «насолоджуватися тінню в спеку»:

Bajo de un algarrobo

y sobre un catre de tiento

miro panza pa’riba

meta chupar vino fresco. “*A Santa María esta zamba*” [5].

Певні властивості світу рослини відкрили можливості використовувати схему «я – algarrobo», щоб асоціювати себе з батьківщиною, ідентифікуватися як частина цілого:

Soy un pedazo de arcilla

De algarrobo sanjuanino

Traigo tierra de caminos

Salpicada con arcilla “*Tonada de algarrobo*” [5].

«Дерево – матір» – цей приклад відображає всі попередні аспекти мовної картини світу, пов’язаної з концептом *algarrobo*. Гілки дерева порівнюються з ніжними руками матері:

Cuando te nombro dulce madre mia

Veo tus brazos manitos de algarrobo

Acariciando mi infancia tiempo de oro

Y dios se agranda en toda su ternura

Al recordarte mama tierna dulzura “*Mi vieja rosa*” [5].

Розлука з батьківщиною образно передається у фольклорі віддаленням від дерева, часто прощання відбувається під ним:

Mañana cuando me vaya pa’l cañaveral

juntito a aquel algarrobo

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Образний компонент концепту «algarrobo» в аргентинському фольклорі (Українською) [Obraznyj komponent

konceptu «algarrobo» v argentyns'komu fol'klori]

© Ломакіна І. А. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

mi triste adiós t'hei de dar.

Llorando. "Vidala del cañaveral" [5].

Ya el jilguero se alejó

de aquel frondoso algarrobo

y hasta la mata de jobo

nos da muestras de dolor "La Sitiera" [5].

В аргентинському фольклорі зустрічаємо похідні концепти від *algarrobo*, що належать до того ж самого інформаційного поля. *Algarroba* – керб, харчовий продукт, що виготовляється з ріжкового дерева.

Tienen sus coplas doradas

la algarroba y el Chañar

hagamos para la chaya

arrope aloja y patay. "Vidala carnavalera" [5].

Algarroba mi alma,

tu recuerdo llenito de añapa.

Resplandor de zamba,

vuelve con la tarde. "Resplandor de zamba" [5].

Якщо саме дерево – це образ батьківщини, то його продукт – це образ того шматочка батьківщини, що можна взяти з собою:

Cuando me vine del norte 'traiba' alforjas todas llenas

De algarroba y alfeñique, peperina y yerba buena "La ene ene" [5].

¡Ahijuna con mi Santiago:

no hay tierra como la mía!

Arrope de algarroba,

patay, mistol y quesito 'i cabra

y una tinaja llena de aloja

para la paisanada. "La algarrobera" [5].

Son mil referencias

la miel y la arena

un patio y una algarroba

y vidala de luna llena "Borrando fronteras" [5].

Algarrobal – гай де ростуть ріжкові дерева *algarrobo*. Зазвичай викликає асоціації, що пов'язані з Великою Батьківщиною, і висловлює сильні і глибокі почуття до Матері-Землі:

La tierra madre pinta el alma

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Figurative Component of the "Algarrobo" Concept in Argentine Folklore (in Ukrainian) [Obraznyj komponent konceptu «algarrobo» v argentyns'komu fol'klori]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

De suave color,

Y con los años va dejando

Paisajes de amor.

Soy santiagueño quemadito

Por ese calor

Algarrobal y sentimiento

En mi corazón. “*Algarrobal y sentimiento*” [5].

Chango engrillao de coplas

Algarrobal de sueños

Misterio de los montes

Corazón santiagueño. “*Corazón santiagueño*” [5].

Se balancean las ramas que están en el algarrobal

Vuelan las vainas doradas el árbol se vuelve pan

Se está acunando la infancia se va endulzando el cantar

Con la armonía sagrada de la canción maternal

El árbol guarda la esencia del movimiento inicial. “*Soy santiagueño, soy chacarera*” [5].

Останній приклад допомагає уявити мовну картину світу аргентинця для концепту *algarrobo*:

Колишуться гілки в гаю з альгаробо.

Злітають золоті стручки, і дерево стає хлібом.

Воно заколисує дитинство і робить ніжнішим голос.

Священною гармонією материнської пісні

Дерево зберігає сутність першого руху.

Висновки. Концепти відображають національно-культурну специфіку народів та представляють собою одиниці пізнання та інформаційної структури, яка відображає людський досвід. Концепт *algarrobo* посідає чільне місце в аргентинській когнітивно-мовній картині світу. Уявлення, що містяться в ньому, мають екзистенційне значення для окремої людини і для нації загалом. Концепт *algarrobo* – національна, духовна, універсальна когнітивна одиниця.

Когнітивні образи в структурі концепту: сум за батьківщиною, символ рідної місцевості, «мій дім», «моя оселя», «моє подвір'я», «моя мала батьківщина», «моя місцевість, де ростуть ці дерева», означення національної ідентифікації. Як символ рідної місцини *algarrobo* викликає образи щастя, радості, задоволення, внутрішнього тепла. Часто *algarrobo* є позначкою певних подій на батьківщині.

У мовній картині світу аргентинського фольклору концепту *algarrobo*

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Образний компонент концепту «algarrobo» в аргентинському фольклорі (Українською) [Obraznyj komponent

konceptu «algarrobo» v argentyns'komu fol'klori]

© Ломакіна І. А. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

притаманні антропоморфні риси. «Дерево – людина». Дерево може відчувати все, що відчуває людина, робити людські рухи: обіймати і танцювати. Використання епітетів пов'язаних з віком *añoso*, *añejo*, *viejo* свідчить про те, що образ концепту *algarrobo* має стійкий символічний відповідник: асоціативно з людиною можна говорити про старість, мудрість, досвідченість і пам'ять.

Певні властивості світу рослини відкрили можливості використовувати схему «я – *algarrobo*», щоб асоціювати себе з батьківщиною, ідентифікуватися як частина цілого. Образ «дерево – матір» відображає всі звзначені аспекти мовної картини світу, пов'язаної з концептом *algarrobo*.

В аргентинському фольклорі зустрічаємо похідні концепти від *algarrobo*, що належать до того ж самого інформаційного поля – це *algarroba* і *algarrobal*.

Перспективним вважаємо подальше вивчення образного компоненту концепту ДЕРЕВО в межах фольклору з метою виявити відображення мовною моделлю світу аргентинців цього фрагмента дійсності. Треба відмітити, що фольклор не тільки відображає когнітивну картину світу носіїв мови, але й генерує нові значення. Тому перелік когнітивних образів окремих концептів, зокрема *algarrobo* завжди буде неповним.

Література:

1. Джеріх О. С. «Концепт» у сучасній когнітивній лінгвістиці та лінгвокультурології: поняття та структура *Типологія мовних значень у діяхронічному та зіставному аспектах* 35–36 (Вінниця, 2018): 61-69.
2. Приходько, А. М. *Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики* (Запоріжжя: Прем'єр, 2008), 332.
3. Cairati E. Historia cultural del algarrobo, desde la cuenca del Mediterráneo hasta la Costa Norte de Perú. *Otras Modernidades* 10–11 (Universidad de Milano, 2013): 186-204.
4. <https://acordes.lacuerda.net/busca.php?exp=algarrobo&canc=0&ord=0&ini=0>
5. <https://www.cancioneros.com/letras/buscar.php?CT=algarrobo&x=11&y=16>

References:

1. Dzherih O. S. «Koncept» u suchasnij kognitivnij lingvistici ta lingvokul'turologii: ponjattja ta struktura *Tipologija movnih znachen' u diahronichnomu ta zistavnomu aspektah* 35–36 (Vinnicja, 2018): 61-69.
2. Prihod'ko, A. M. *Koncepti i konceptosistemi v kognitivno-diskursivnij paradigmi lingvistiki* (Zaporizhzhja: Prem'er, 2008), 332.
3. Cairati E. Historia cultural del algarrobo, desde la cuenca del Mediterráneo hasta la Costa Norte de Perú. *Otras Modernidades* 10–11 (Universidad de Milano, 2013): 186-204.
4. <https://acordes.lacuerda.net/busca.php?exp=algarrobo&canc=0&ord=0&ini=0>
5. <https://www.cancioneros.com/letras/buscar.php?CT=algarrobo&x=11&y=16>

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Figurative Component of the "Algarrobo" Concept in Argentine Folklore (in Ukrainian) [Образний компонент концепту «algarrobo» в аргентинському фольклорі]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ**
[CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC COMMUNICATIONS]

УДК 811.133.1: 316.346.2: 070-055.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 08.11.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 10.11.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 81.34 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.45.10>

**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНО-КУЛЬТУРНИХ
СТЕРЕОТИПІВ У ФРАНЦУЗЬКИХ ЖІНОЧИХ ЖУРНАЛАХ**

Олена Володимирівна Соболева (м. Київ, Україна)

alionkasoboleva@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Серед друкованих інформаційно-розважальних ЗМІ найбільшою популярністю користуються у сучасному світі видання для жінок. З появою міжнародних глянцевих видань в історії існування жіночого журналу відкрились нові перспективи та підходи до вивчення мовлення ЗМІ. Інтенсивний розвиток гендерології викликає останнім часом закономірний інтерес до дослідження образу жінки в різних сферах комунікації, не виключенням стає і медіапростір. Гендерно-орієнтовані жіночі журнали виступають не лише трансляторами гендерної культури, репрезентуючи образи жіночості, стратегії поведінки та моделі взаємовідносин, але й створювачами «нового образу» сучасної жінки. Мета жіночих журналів – це формування гендерних стереотипів властивих певному суспільству. У статті розглядаються особливості формування гендерних стереотипів у сучасних глянцевих виданнях для жінок, які вибудовуються на основі певних норм асоціювання та соціальних ролей, а самі жіночі видання набувають статусу особливого когнітивно-комунікативного феномену з фемінним акцентом.

Ключові слова: когнітивний феномен, концепт, фемінітиви, андроцентричність, гендерна асиметрія.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Особливості формування гендерно-культурних стереотипів у французьких жіночих журналах (Українською)

[Osoblyvosti formuvannja genderno-kul'turnyh stereotypiv u francuz'kyh zhinochyh zhurnalakh]

© Соболева О. В. [Soboleva O. V.], alionkasoboleva@gmail.com

FORMATION FEATURES OF GENDER-CULTURAL STEREOTYPES IN FRENCH WOMEN'S MAGAZINES

Olena V. Soboleva (Kyiv, Ukraine)

alionkasoboleva@gmail.com

PhD (Philology), Associate Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

Among the printed information and entertainment media, publications for women are the most popular in the modern world. With the appearance of international glossy editions, new perspectives and approaches to the study of media broadcasting have opened up in the history of women's magazines. The intensive development of gender studies has recently caused a natural interest in the study of the image of a woman in various spheres of communication, and the media space is no exception. Gender-oriented women's magazines act not only as translators of gender culture, representing images of femininity, behavior strategies and models of relationships, but also as creators of a "new image" of a modern woman. The purpose of women's magazines is the formation of gender stereotypes specific to a certain society. The article examines the peculiarities of the formation of gender stereotypes in modern glossy publications for women, which are built on the basis of certain norms of association and social roles, and women's magazines themselves acquire the status of a special cognitive-communicative phenomenon with a feminine accent.

Key words: cognitive phenomenon, concept, androcentrism, femininity, gender asymmetry.

Вступ

Останнім часом у лінгвістичній науці інтенсивно розвиваються нові напрямки досліджень, які спираються на антропоцентричний підхід до вивчення мовних явищ. Особливе місце у цих дослідженнях займають гендерні дослідження. Мовлення ЗМІ є активним провідником мовних нововведень, лінгвістичний аналіз яких дозволяє уявити сучасні процеси, що відбиваються в мові. Публіцистичний жанр ЗМІ, а саме жіночі журнали, які відображають актуальний стан суспільства, є сприятливим комунікативним контекстом для вивчення особливостей функціонування гендерних стереотипів.

Таким чином, **актуальність** даної статті визначається однією з сучасних тенденцій до дослідження динамічного розвитку та особливостей прояву гендерних стереотипів у друкованій пресі.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Formation Features of Gender-cultural Stereotypes in French Women's Magazines (in Ukrainian)

[Osoblyvosti formuvannja genderno-kul'turnyh stereotypiv u francuz'kyh zhinochych zhurnalakh]

© Soboleva O. V. [Soboleva O. V.], alionkasoboleva@gmail.com

Метою статті є виявити особливості гендерних стереотипів глянцевого журналістики для жінок.

Об'єктом дослідження стали друковані тексти глянцевого видання, які є провідниками сучасних тенденцій суспільства.

Предметом дослідження виступили мовні кліше та певні концепти прояву гендерно-культурних стереотипів.

Гендерні дослідження є невід'ємним атрибутом у будь-якій культурі та знаходять певну об'єктивізацію на різних рівнях мови. Питанню гендерної специфіки текстів у засобах масової комунікації присвячені роботи українських дослідників: А. Волобуєвої [2], С. Кушнір [3], Н. Остапенко [5], Р. І. Федосєєвої [12]. Гендер у сучасній лінгвістичній науці розглядається як компонент індивідуальної та суспільної свідомості, що дозволяє оперувати поняттям гендерний концепт (Д. Лакофф [4], А. Архангельська [1], Н. Сидоренко [6], М. Скорик [7], Т. Сукаленко [9], J. Butler [13], Л. Ставицька [8], Л. Таран [10], О. Тараненко [11], R. Jackendoff [14]).

Наприкінці 60-х – початку 70-х рр. гендерні дослідження в лінгвістиці отримали потужний поштовх, завдяки новому жіночому руху в США та Німеччині. В результаті у мовознавстві виник напрям, який отримав назву феміністична лінгвістика або феміністична критика мови. Визначною стала праця Р. Лакоффа, у якій автор обґрунтовує андроцентричність мови та неповноцінність образу жінки у світовій картині, яка відбивається у мові [4]. Останнім часом жінки багато зробили у напрямку усунення гендерної асиметрії, завойовуючи провідні позиції у суспільстві та підкреслюючи свою фемінність, яка є комплексом рис та особливостей поведінки, можливостей та очікувань, що визначають соціальну практику певної групи, об'єднаної за ознакою жіночої статі [1].

Основна частина

Гендерні стереотипи, які існують в людській свідомості, відображають не тільки сукупність біологічних ознак та соціальних ролей, але й особливості емоційної поведінки представників двох статей в рамках певної культури та епохи. В основі уявлень у сучасному суспільстві про жінку лежить біологічний фактор (жіноча привабливість, її вік та характер) та соціальний (спосіб життя, домашні обов'язки та соціальний статус). Останнім часом у зв'язку із продовженням процесу зростання участі жінок у політиці та бізнесі, проблема стереотипних концептів «жіночого» надзвичайно активізувалася. Успішна жінка має бути привабливою, доглянутою, справляти враження справжньої бізнес-леді. Жінки усе більше уваги

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Особливості формування гендерно-культурних стереотипів у французьких жіночих журналах (Українською)

[Osoblyvosti formuvannja genderno-kul'turnyh stereotypiv u francuz'kyh zhinochyh zhurnalakh]

© Соболева О. В. [Soboleva O. V.], alionsasoboleva@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

звертають на динамічний розвиток «індустрії вроди» з її новими видами послуг, активно займаються спортом та є повноправними учасниками сучасного суспільства на усіх щаблях його розвитку нарівні з чоловіками. Знайомство з сучасними франкомовними глянцевиими журналами для жінок та їх рубриками дає підстави стверджувати що, відбиваючи тенденції суспільства, вони орієнтуються на такі основні концепти, як-от:

1. *догляд за собою (краса, здоров'я, спорт, косметика)*. Формування цього образу жіночності відбувається завдяки статтям та текстам інтерв'ю, присвяченим останнім досягненням у сфері краси, рекомендаціям дієтологів щодо здорового харчування та відпочинку, заняттям спортом. Сфера косметики, візажу та догляду є активною сферою неологічного росту: *all-in-one, la folie Botox, expert lift, beach body* [15; 17; 21; 23]. На лексичному рівні у глянцевиих журналах виникають назви нових, суто жіночих видів спорту та оздоровчих практик: *sensory pilates, equithérapie, outboxe, yoga vinyasa, aquafitness, Zumba* [18; 19; 21].
2. *мода (модні новинки зі світових подіумів)*. Образ сучасної модної жінки вибудовується на основі інтерв'ю з відомими кутюр'є та манекенницями. Візуальна частина подається у вигляді фото різноманітних речей, завдяки яким можна скласти цілісний образ сучасної модної жінки. Ці рубрики майоріють незвичними поєднаннями та утвореннями: *se cocooner, la rayure banquier, la French touch, l'esprit boudoir si frenchy* [16-21]. Окрім того, автори грають графічними формами слів, застосовуючи фонетико-графічний принцип для надання емоційної забарвленості повідомленню, вибудовуючи таким чином привабливий жіночий образ: *fétiche seau chic* (про сумку-відерце, гра слів «so – seau»), *fétiche anneaux amour* (замість «à nos amours» до модних купальних костюмів з кільцями), *baroque n'roll* (замість «baroque et rock n'roll», про новітні поєднання стилів у моді) [17; 19; 22].
3. *успіх (кар'єра, професійне зростання)*. Формування образу успішної ділової жінки відбувається завдяки інтерв'ю з відомими бізнес-леді, які досягли успіху у тій чи іншій галузі. Останнім часом усе більше уваги присвячується жінкам, які активно проникають у суто чоловічу сферу діяльності та успішно себе реалізують, що вербально підкріплюється вживанням фемінітивів: *cheffe multi-étoilée, chancelière cofondatrice, entrepreneuse, autrice, lieutenant-colonelle, écrivaine, profileuse, bâtisseuse, ambassadrice, historienne, masseuse, patronne*,

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Formation Features of Gender-cultural Stereotypes in French Women's Magazines (in Ukrainian)

[Osoblyvosti formuvannja genderno-kul'turnyh stereotypiv u francuz'kyh zhinochyh zhurnalakh]

© Soboleva O. V. [Soboleva O. V.], alionsasoboleva@gmail.com

présidente, vigneronne, officière, policière [15; 16; 17]. Фемінітиви сприяють більшій візуалізації наявності жінок у суспільстві та підкреслюють їх зростаючу роль.

Глянцеві видання намагаються відкрито пропагувати свою феміністичну спрямованість, що є свідченням нівелювання гендерної асиметрії: «*une femme est aussi capable qu'un homme de travailler dans ce milieu, de conduire un tracteur ou de faire des assemblage*» [23].

ЗМІ намагаються порушувати гендерно чутливі теми, такі як моральне, фізичне або сексуальне насильство над жінками з боку чоловіків, найчастіше їх безпосередніх керівників. На вербальному рівні відбитком цього феномену став вираз, який отримав широке розповсюдження не тільки у медіа, а й в сучасних піснях багатьох молодих виконавців: «*balancer son porc*» (викрити свого начальника) [15]. Обговорення гендерно чутливих тем призводить до позитивної тенденції, коли суспільство починає звертати увагу та реагувати на проблему гендерної нерівності у професійному житті слабкої статі.

4. *дім (облаштування помешкання, кулінарія, дизайн)*. Цей концепт передається у глянцеvih журналах через такі аспекти, як оздоблення домівки та приготування їжі. У зв'язку з посиленням зайнятості жінок в професійній діяльності, їх заклопотаність домашнім господарством відступає на задній план. Це в першу чергу стосується харчування, тому виникають назви альтернативних засобів приготування їжі. Наприклад, «*batch cooking*», новітній феномен заготовки необхідних продуктів для приготування певних страв на весь тиждень [24].
5. *родина та кохання*. У цій рубриці гендерні репрезентації пов'язані з родиною, вихованням дітей, піклуванням про домашній затишок. З одного боку, цей концепт представлений статтями про гармонійні родинні відносини, про проблеми виховання дітей та секрети створення ідеальних родин. З іншого боку, і у цій рубриці також порушуються гендерно-чутливі теми, а саме прояви насильства до жінок з боку їх партнерів чоловіків у подружньому житті. Відбитком цього феномену стало виникнення неологізму «*fémicide*» (*femme + homicide*) [20].

На стилістичному рівні у глянцеvih виданнях використовуються різноманітні засоби, які мають фемінний акцент. Наприклад, на вербальному рівні частотним є вживання гіперболізованих прикметників, які надають мовленню підвищеної

експресивності та є характерними для жіночої комунікації з їх природним почуттям усе перебільшувати. Для підсилення популярності відомих жінок було використано таку графічну форму: *les wondermégasuperwomen* [16]. У друкованих текстах спостерігається частотне вживання префіксів при утворенні емотивних епітетів, найвищого ступеня порівняння прикметників або неологізмів, що дозволяє автору краще відтворити та донести до реципієнта образ сучасної жінки: *archi-splendide, ultrasensible, superangoissée, une mère ultra-conventionnelle, hyperfashion, l'hyper-blonde, l'ultra-brune, la plus hitchcockienne des actrices, l'idole insubmersible, les glamazones* [14-19; 25].

Як відомо, тексти у друкованих виданнях є гетерогенними та складаються з вербальних та паравербальних компонентів. Одним з паралінгвістичних засобів актуалізації стереотипів фемінності у глянцевих виданнях для жінок виступає колір. Враховуючи психосемантику кольору, автори використовують саме теплу кольорову гаму. Кольорове зображення візуальних повідомлень емоційно та сугестивно впливає на свідомість і психіку реципієнта, що свідчить про його символічність. Превалюють такі кольори, як жовтий, білий, зелений, блакитний. Жовтий колір асоціюється з легкістю, сяйвом, теплом, полум'ям. Ахроматичний білий колір є уособленням усього позитивного: світла, чистоти, відкритості, радості, здоров'я. Зелений колір символізує новітню тенденцію до збереження навколишнього середовища, переробки відходів, а також асоціюється з природою, чистотою, оточуючим довкіллям. Блакитний колір є символом духовного піднесення, чистоти. Він знімає збудження та агресію, налаштовує на спокій та доброзичливість. Виявлено тенденцію до поширення червоного кольору, який асоціюється з активністю, виступає провідником життєвої сили, ініціативності, бажання та усіх форм апетиту.

Висновки

Таким чином, у франкомовних виданнях жіноча точка зору, її потреби та досвід є призмою, через яку актуалізуються різні соціальні явища та проблеми, шукаються рішення щоб досягти балансу та усунути гендерну асиметрію. Тобто, вони виступають особливим когнітивно-комунікативним феноменом, особливістю якого є актуалізація гендерної культурно-символічної диференціації на усіх рівнях. Засоби масової комунікації формують якісно нові норми спілкування, порушуючи гендерно чутливі теми, вживаючи англо-американізми, інновації, які стають неологізмами, емоційно-забарвлену лексику, незвичні графічні форми, фемінітиви.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Formation Features of Gender-cultural Stereotypes in French Women's Magazines (in Ukrainian)

[Osoblyvosti formuvannja genderno-kul'turnyh stereotypiv u francuz'kyh zhinochych zhurnalah]

© Soboleva O. V. [Soboleva O. V.], alionkasoboleva@gmail.com

Крім того, частотне вживання гіперболізованих прикметників, префіксів при утворенні емотивних епітетів або найвищого ступеня порівняння прикметників дозволяє краще передати образ сучасної жінки. Колір виступає ще одним засобом актуалізації стереотипів фемінності у глянцевих виданнях. Отже, сучасні жіночі журнали є без сумніву створювачами «нового образу» сучасної жінки, візуальними та вербальними провідниками наявності жінок у суспільстві.

Література:

1. Архангельська А. М. *Чоловік у слов'янських мовах*: монографія (Рівне: РІС КСУ, 2007), 448 с.
2. Волобуєва А. М. Гендерна політика у дзеркалі преси (моніторинг газет "День", "Дзеркало тижня", "Столиця", "Хрещатик"). *Наукові записки Інституту журналістики* 6 (2002): 66–69.
3. Кушнір С. Чоловіки та чоловіча тема – чи домінують вони у ЗМІ. *Наукові записки Інституту журналістики* 6 (2002): 71.
4. Лакофф Д. *Жінки, вогонь і інші небезпечні речі*: монографія, пер. з англ [=Lakoff D. *Women, Fire, and Dangerous Things*] (Chicago: The University of Chicago press, 1990), 631 с.
5. Остапенко Н. Ф. Гендерна домінанта суспільства і практика діяльності українських ЗМІ. *Актуальні проблеми міжнародних відносин* 37 (2002): 243–244.
6. Сидоренко Н. Гендерні детермінанти в інформаційній площині України. *Філософсько-антропологічні студії*: спецвипуск (2001): 197–209.
7. Скорик М. Українські мас-медіа: гендерний аспект. *Проблеми освіти* 36 (2003): 134–153.
8. Ставицька Л. Мова і стать. *Критика* 6 (2003): 29–34.
9. Сукаленко Т. М. Метафоричне вираження концепту ЖІНКА в українській мові: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук. Київ, 2009.
10. Таран Л. Гендерні проблеми і засоби масової інформації. *Гендер і культура* (2001): 151–160.
11. Тараненко О. *Андроцентризм у системі мовних координат і сучасний гендерний рух*: монографія (Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021), 112 с.
12. Федосєєва Р. І. ЗМІ в Україні: шляхи до гармонізації стосунків. *Наукові записки Інституту журналістики* 6 (2002): 73–76.
13. Butler J. *Gender trouble: Feminism and the Subversion of Identity* (New York: Routledge, Routledge, Chapman & Hall, Inc. New York-London, 1990), 172 p.
14. Jackendoff R. *Foundation of language: brain, meaning, grammar, evolution* (New York Oxford University Press, 2003), 498 p.

Джерела ілюстративного матеріалу

15. *Biba* № 515, juillet, 2023.
16. *Biba* № 516, aout, 2023.
17. *Cosmopolite* № 592, aout 2023.
18. *Elle* № 4042, 8 juin 2023.
19. *Elle*, № 4043, 15 juin 2023.
20. *Elle* № 4052, 17 août 2023.
21. *Elle* № 4058, septembre, 2023.
22. *Femina*, septembre 2023.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Особливості формування гендерно-культурних стереотипів у французьких жіночих журналах (Українською)

[Osoblyvosti formuvannja genderno-kul'turnyh stereotypiv u francuz'kyh zhinochyh zhurnalakh]

© Соболева О. В. [Soboleva O. V.], alionkasoboleva@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

23. *Madame Figaro* №2035, 2023.
24. *Marie-Claire* № 852, septembre 2023.
25. *Regal* № 115, septembre-octobre 2023.
26. *Vanity Fair* N115, octobre 2023.

References:

1. Arkhangel'ska A. M. *Man in Slavic Languages: A Monograph* (Rivne: RIS KSU, 2007), 448 p.
2. Volobuyeva A. M. Gender Policy Reflected in the Mirror of the Press (Monitoring of "Den", "Mirror Weekly", "Capital", "Khreshchatyk" Newspapers). *Scientific Notes of the Institute of Journalism* 6 (2002): 66–69.
3. Kushnir S. Men and the Male Theme – Do They Dominate in the Media. *Scientific Notes of the Institute of Journalism* 6 (2002): 71.
4. Lakoff D. *Women, Fire, and Dangerous Things: A Monograph*, transl. from English (Chicago: The University of Chicago Press, 1990), 631 p.
5. Ostapenko N. F. Gender Dominant of Society and Practice of Activities in Ukrainian Media. *Current Problems of International Relations* 37 (2002): 243–244.
6. Sidorenko N. Gender Determinants in the Information Field of Ukraine. *Philosophical-Anthropological Studies: Special Issue* (2001): 197–209.
7. Skoryk M. Ukrainian Mass Media: Gender Aspect. *Problems of Education* 36 (2003): 134–153.
8. Stavyt'ska L. Language and Gender. *Critique* 6 (2003): 29–34.
9. Sukalenko T. M. Metaphorical Expression of the Concept WOMAN in the Ukrainian Language: Abstract of Thesis for the Degree of Candidate of Philological Sciences. Kyiv, 2009.
10. Taran L. Gender Issues and Means of Mass Information. *Gender and Culture* (2001): 151–160.
11. Taranenko O. Androcentrism in the System of Linguistic Coordinates and Contemporary Gender Movement: A Monograph (Kyiv: Publishing House of Dmytro Burago, 2021), 112 p.
12. Fedosieieva R. I. Media in Ukraine: Ways to Harmonize Relations. *Scientific Notes of the Institute of Journalism* 6 (2002): 73–76.
13. Butler J. *Gender trouble: Feminism and the Subversion of Identity* (New York: Routledge, Routledge, Chapman & Hall, Inc. New York-London, 1990), 172 p.
14. Jackendoff R. *Foundation of language: brain, meaning, grammar, evolution* (New York Oxford University Press, 2003), 498 p.
15. *Biba* № 515, juillet, 2023.
16. *Biba* № 516, aout, 2023.
17. *Cosmopolite* № 592, aout 2023.
18. *Elle* № 4042, 8 juin 2023.
19. *Elle*, № 4043, 15 juin 2023.
20. *Elle* № 4052, 17 août 2023.
21. *Elle* № 4058, septembre, 2023.
22. *Femina*, septembre 2023.
23. *Madame Figaro* №2035, 2023.
24. *Marie-Claire* № 852, septembre 2023.
25. *Regal* № 115, septembre-octobre 2023.
26. *Vanity Fair* N115, octobre 2023.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Formation Features of Gender-cultural Stereotypes in French Women's Magazines (in Ukrainian)**[Osoblyvosti formuvannja genderno-kul'turnyh stereotypiv u francuz'kyh zhinochyh zhurnalah]**© Soboleva O. V. [Soboleva O. V.], alionkasoboleva@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ [CURRENT ISSUES IN LINGUODIDACTICS]

УДК 378.147

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 22.11.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 25.11.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98,89 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.45.11>

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ТА ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Любов Василівна Наконечна (м. Київ, Україна)

liubov.nakonechnaya@gmail.com

асистент кафедри германської філології та перекладу

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглядаються роль цифрових інновацій в навчанні іноземних мов на різних рівнях навичок та їх вимірів у різних сферах реальної соціальної дії, де ефективним інструментом оцінювання досягнень студентів є матриця Ф. Лафлера, що базується на концепції стандартизованої шкали вимірювання рівня знань з європейських мов (CEFR), яка сприяє об'єктивності та точності процесу оцінювання, оскільки враховує різні аспекти мовного навчання, включаючи рівні грамотності, структурні компоненти та функції мови, що є ключовими вимірами викладання та вивчення мов і створюють систематизований підхід до оцінювання рівня знань та індивідуальних досягнень студентів, стаючи підґрунтям для визначення та вирішення їх індивідуальних освітніх потреб.

Наголошено, що використання таких стандартизованих методик оцінки може бути особливо корисним у міжнародному контексті, де студенти з різних країн можуть бути оцінені за однаковими критеріями, що дозволить уникнути недоліків у тлумаченні ними оцінок, оскільки створює базу для порівняння рівня знань між

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Роль інноваційних технологій у навчанні та викладанні іноземних мов (Українською) [Rol' innovacijnyh tehnologij u navchanni ta vykladanni inozemnyh mov]

© Наконечна Л. В. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com

різними групами студентів і сприяє збільшенню об'єктивності та ефективності процесу оцінювання, створюючи стійку основу для розвитку освітньої системи в цілому.

Ключові слова: навчання іноземних мов, матриця Ф. Лафлера, CEFR, функції мови, глибоке вивчення мови, цифрова грамотність, цифрове навчання, соціальна дія.

OVERCOMING CULTURAL SHOCK AMONG INTERNATIONAL STUDENTS

Lyubov V. Nakonechna (Kyiv, Ukraine)

liubov.nakonechnaya@gmail.com

lecturer at Department of Department of German Philology and Translation

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article discusses the role of digital innovations in teaching foreign languages at different skill levels and their measurements in various spheres of real social action. An effective assessment tool for students' achievements is the Lafleur matrix, based on the concept of the standardized scale for measuring language proficiency levels (CEFR). This approach enhances the objectivity and accuracy of the assessment process by considering various aspects of language learning, including literacy levels, structural components, and language functions, which are key dimensions of language instruction and learning. It provides a systematic approach to evaluating knowledge levels and individual student achievements, serving as a basis for identifying and addressing their educational needs.

Emphasis is placed on the utility of such standardized assessment methodologies, particularly in an international context, where students from different countries can be evaluated against the same criteria. This helps avoid inconsistencies in their interpretations of assessments, as it establishes a basis for comparing knowledge levels among different student groups, thereby increasing the objectivity and effectiveness of the assessment process. It creates a stable foundation for the development of the education system as a whole.

Keywords: teaching foreign languages, Lafleur matrix, CEFR, language functions, deep language learning, digital literacy, digital education, social action.

Вступ. Дослідження використання мови та цифрових технологій у процесі викладання та навчання іноземних мов у закладах вищої освіти має розглядатися з точки зору праксеологічного підходу, тобто аналізу дії та рішення, що застосовуються у цифровому навчанні мови, де її розуміння включає три основні взаємопов'язані системні аспекти: лінгвістику, психолінгвістику та нейропсихолінгвістику, остання з яких висвітлює, ідентифікує та демонструє всі біологічні та нейрофункціональні зв'язки, пов'язані із засвоєнням природної мови.

Говорячи про навчання читання та письма, усі мови, незважаючи на їхню подібність, вимагають як взаємних, так і різних підходів, пов'язаних із різними кодифікаціями, їхніх письмових слідів, зроблених чи прочитаних, а також із складністю варіацій цих кодифікацій, що потребує ідентифікації міжлінгвістичних дидактичних констант викладання-вивчення іноземних мов та їх інтеграції в цифровий освітній простір.

Отже, **актуальність** нашого дослідження полягає у вивченні впливу цифрового середовища на процес навчання та розвиток мовних навичок, розуміння яких є важливим аспектом для подальшого ефективного використання цифрових технологій у навчальних цілях.

Мета дослідження полягає в аналізі впливу цифрових технологій на процес навчання та розвиток мовних навичок у студентів.

Об'єктом дослідження є процес навчання та розвиток мовних навичок у студентів. **Предметом дослідження** є використання цифрових технологій у навчальному процесі та їх вплив на ефективність навчання та розвиток мовних компетенцій.

Виклад основного матеріалу. Розподіл ролей у процесі викладання та навчання зазнав значних змін під впливом конструктивізму та соціоконструктивізму, які спричинили реформування глобальної системи освіти у 1990-х роках, започаткувавши новий підхід, спрямований на розвиток навичок і перехід від парадигми викладання до парадигми навчання, що значно вплинуло на стратифікацію навичок та їх компонентів у навчанні.

В свою чергу, стрімкий розвиток штучного інтелекту (ШІ) та цифрових технологій, їх інтеграція до життя соціуму, також не могли не позначитися на викладанні та вивченні мов, де вони посіли чільне місце, особливо у закладах вищої освіти, ставши невід'ємними інструментами для набуття певних знань та практичних навичок. Така індустріальна революція спричинила значний прогрес

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Роль інноваційних технологій у навчанні та викладанні іноземних мов (Українською) [Rol' innovacijnyh tehnologij u navchanni ta vykladanni inozemnyh mov]

© Наконечна Л. В. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

у технологіях доступу до інформації, мовних корпусів, розпізнаванні голосу, автоматичному перекладі, а також словників, термінології тощо [Мартінез 2021, с. 109], імплементація яких в освітній процес відбулася шляхом засобів зв'язку та отримання інформації, наприклад, за допомогою мобільних телефонів, цифрових планшетів тощо, значно розширюючи можливості під час викладення та засвоєння навчального матеріалу, тим самим позитивно впливаючи на якість навчання, викладання та оцінювання, наближаючи їх до Загальноєвропейських стандартів мовної освіти [1; 2; 3].

Слід наголосити, що значний прогрес у секторі штучного інтелекту відзначився лише на початку 2023 року, в першу чергу, розвитком мовних моделей, таких як GPT-4, які володіють здатністю створювати мову "машинним" способом і відтворювати як емоційні, так і сприйнятливі її аспекти і, завдяки своїм широкому загальному знанням, у тому числі можливостям розв'язувати складні завдання, є креативним і здатним до співпраці, оскільки спроможний спільно з користувачами генерувати, редагувати та виконувати творчі та технічні письмові завдання, а також створювати все більш складні та ефективні мовні моделі на базі величезного масиву даних і їх обчислень.

Отже, використання цифрових технологій у викладанні та вивченні мов, надає значних можливостей у спільній роботі і співпраці між учасниками навчального процесу, дозволяючи їм швидко та зручно обмінюватися даними, координувати дії та спільно працювати над проєктами чи завданнями, створюючи певний соціальний і дидактичний взаємозв'язок, взаємопідтримку та гармонію між різними освітніми аспектами, методами, стратегіями або підходами, спрямованими на досягнення спільної мети у навчанні, де колаборативна система є необхідною умовою такого діяльнісного процесу і ключовим аспектом, який ілюструє динаміку цифрового навчання, забезпечуючи системно-синергетичну дію для спільного розвитку навчально-оцінювальних дій між студентами та викладачами, сприяючи у тому числі і індивідуальній підтримці студентів.

Слід наголосити, що колаборативна система навчання іноземних мов більш орієнтована на реальне використання мови і ґрунтується на взаємодії та спільному конструюванні значень, де діяльність розглядається у контексті чотирьох типів комунікації: прийом, виробництво, взаємодія та посередництво, які різняться між трансакційним і міжособистісним використанням мови, з

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

The Role of Innovative Technologies in Teaching and Learning Foreign Languages (in Ukrainian)**[Rol' innovacijnyh tehnologij u navchanni ta vykladanni inozemnyh mov]**© Nakonechna L. V. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com

одного боку, та міжособистісним і концептуальним використанням мови (розвитком ідей), з іншого.

Зазначимо, що основними компонентами класичного навчання є викладач, студент і знання [4; 5], але із розвитком віртуального середовища, на думку Р. Фасрбера [6], в свою чергу, додається і четвертий, контекстний компонент – *цифровий освітній простір*, що поєднує у собі веб-відносини, веб-викладання та веб-навчання, де провідними залишаються взаємозв'язки між викладачем і студентом, між студентом і знаннями, а також між знаннями та викладанням, які мають бути гнучкими та адаптативними до різних реалій дистанційного навчання та практик.

Основні принципи навчання іноземних мов на рівнях навичок та їх вимірів в усіх сферах реальної соціальної дії можна представити матрицею Ф. Лафлера [7, р. 36] та концепціями стандартизованої шкали вимірювання рівня знань з європейських мов CEFR (Common European Framework of Reference for Languages, далі CEFR) [1; 2; 3], метою яких є опис досягнень студентів, що вивчають мову, а також покращення їх взаємодії із викладачами, де стратифікація навичок або їх розмірів поділяються на *горизонтальну* вісь, що ідентифікує та класифікує типи навичок або спектр знань, і *вертикальну*, яка організує сфери застосування і структурує компоненти відповідно до їх відносної складності. Також CEFR розкриває широкий спектр структурних компонентів мовного навчання, ґрунтуючись на діях, і визначає три ключові виміри викладання та вивчення мов: рівні грамотності, структурні компоненти мови та функції мови, які були розроблені Радою Європи з 1960-х років для сприяння багатомовності, де регулярне створення навчальних матеріалів підтримує впровадження цих принципів у практичній діяльності, враховуючи важливість мовленнєвих та писемних мовних функцій у глибокому навчанні.

Як зазначає Р. Якобсон, функції мови – референтна, конативна, фатична, емоційна (експресивна), металінгвістична та поетична (риторична) – відповідають за спрямованість на дійсність, дію, підтримку спілкування, вираження емоцій, розуміння мовного коду та мистецьке оформлення мови, а також розподіляють можливості її використання з урахуванням різноманітності та складності усного або письмового дискурсу [8].

Отже, оволодіння мовою передбачає засвоєння мовних компонентів, які можуть не мати вирішального значення для усного мовлення, проте грають

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Роль інноваційних технологій у навчанні та викладанні іноземних мов (Українською) [Rol' innovacijnyh tehnologij u navchanni ta vykladanni inozemnyh mov]

© Наконечна Л. В. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

важливу роль у рівні грамотності, особливо у контексті метакогнітивної рефлексії, що є важливою складовою глибокого вивчення мови.

CEFR (2021) відзначає, що, відповідно до соціоконструктивістських підходів у системі навчання та вивчення мов, використання онлайн-ресурсів сприяє засвоєнню мовних компонентів і поліпшенню навичок комунікації і стратегій через розуміння, планування, виконання, контроль і оцінку комунікативних дій, створюючи теоретичні умови для використання цифрових технологій в дистанційному навчанні [3, р. 23].

Наголосимо, що цифровий освітній простір не лише специфічний для дистанційного навчання, але й загальний для всіх цифрових технологій у сучасній соціальній діяльності, де цифрові технології стали невід'ємною складовою суспільства, впливаючи у тому числі і на його грамотність. Тому, цифрові технології встановлюють не тільки очікувані навички в навчанні, але й потребують від викладачів розвитку цифрової грамотності – етичної поведінки і технологічних вмінь з використання потенціалу цифрових технологій для навчання.

Отже, у вивченні мови навички та знання повинні бути включені в глибоке навчання, оскільки вони є структурними компонентами цього процесу, де глибоке вивчення мови передбачає включення трьох типів знань: декларативних, процесуальних і умовних, які визначені у когнітивній психології. Крім того, слід класифікувати загальні навички за чотирма сферами знань, визначаючи їх розташування на різних рівнях соціальної системи дій, тому ці знання також мають бути включені до глибокого вивчення мови з використанням цифрового підходу та дистанційного навчання.

Слід наголосити, що цифрове навчання та вивчення мов у системах вищої освіти відповідає концепції соціальної дії, де актори враховують соціальні об'єкти, контекст, символи та правила, орієнтуючи свої дії і взаємодіючи з іншими акторами та культурним середовищем [9]. Тому цифрове навчання-вивчення мов має враховувати п'ять основних параметри соціальних інновацій як соціальної реальності, оскільки воно вирішує соціальну проблему на мікросоціальному або місцевому рівні, має соціальну мету та базується на цінностях, що надихають певну кількість соціальних акторів, є результатом мобілізації множини акторів, має своїх "покупців" та виходить за межі етапу експериментування для входження до процесу інституціоналізації.

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

The Role of Innovative Technologies in Teaching and Learning Foreign Languages (in Ukrainian)**[Rol' innovacijnyh tehnologij u navchanni ta vykladanni inozemnyh mov]**© Nakonechna L. V. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com

Висновки. Дослідження використання цифрових технологій у процесі викладання та навчання іноземних мов у закладах вищої освіти встановило, що глибоке навчання та його компоненти є ключовими складовими в системі дистанційного навчання мов, а використання матриці Лафлера та CEFR сприяють покращенню якості навчання та оцінювання студентів, забезпечуючи тим самим ефективне вивчення мови, у тому числі і з залученням сучасних технологій.

Також на основі проведеного праксеологічного аналізу встановлено, що *позитивними* аспектами використання цифрових інструментів є поліпшення дидактичних підходів і творчості як викладачів, так і студентів, можливість індивідуалізації навчання і ефективна координація учбової спільноти, а *негативними* – цифровий розрив, який може стати загрозою для систем освіти та суспільств, що не мають необхідних ресурсів для створення та доступу до цифрових навчальних середовищ, а також відчуття дистанційності у фізично-академічному дискурсі, який може становити загрозу для психічного здоров'я та емоційної рівноваги студентів. Тому, навіть за умови, що комунікація в режимі реального часу може сприяти у розв'язанні цієї проблеми, важливо не забувати і про можливості поліпшення відносин за допомогою цифрових технологій, зокрема індивідуалізації спілкування на комунікаційних платформах.

Отже, при використанні цифрового простору у системах освіти слід забезпечити баланс між їхнім використанням та управлінням цифровими ресурсами для досягнення позитивних результатів.

Література:

1. Conseil de l'Europe. *Cadre européen commun de référence pour les langues – Apprendre, enseigner, évaluer* (Didier, 2001).
2. Conseil de l'Europe. (2018). *Cadre européen commun de référence pour les langues – Apprendre, enseigner, évaluer. Vol.: Complémentaire avec de nouveaux descripteurs: Programme des Politiques linguistiques* (Division des Politiques éducatives. Service de l'Éducation, 2018).
3. Conseil de l'Europe. *Cadre européen commun de référence pour les langues – Apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire: Programme des Politiques linguistiques* (Division des Politiques éducatives. Service de l'Éducation, 2021).
4. Houssaye, J. *Théorie et pratiques de l'éducation scolaire (I) – Le triangle pédagogique* (Peter Lang, 1988).
5. Houssaye, J. *Théorie et pratiques de l'éducation scolaire*, 3e éd. (Peter Lang, 2000).
6. Faerber, R. Le groupe d'apprentissage en formation à distance : ses caractéristiques dans un environnement virtuel. In *La place des TIC en formation initiale et continue*, F. Larose,

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Роль інноваційних технологій у навчанні та викладанні іноземних мов (Українською) [Rol' innovacijnyh tehnologij u navchanni ta vykladanni inozemnyh mov]

© Наконечна Л. В. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- T. Karsenti (Éds.) (Éditions du CRP, 2002): 99-128. URL: https://www.researchgate.net/publication/267553983_La_place_des_TIC_en_formation_initiale_et_continue
7. Lafleur, F. (2022). *Les pratiques émergentes à privilégier en contexte d'enseignement comodal au secteur des jeunes. Rapport de recherche-action-formation préparé pour le ministère de l'Éducation du Québec (MÉQ) – Phase II.* (Gouvernement du Québec? 2022). URL: https://www.education.gouv.qc.ca/fileadmin/site_web/documents/education/PAN/Pratiques-emergentes-contexte-comodal-phase2.pdf
 8. Jakobson, R. *Les fondations du langage – Essais de linguistique générale* (N. Ruwet, trad. et préface) (1963). URL: [http://www.leseditionsdeminuit.fr/livre-Fondations_du_langage_Essais_de_linguistique_g%C3%A9n%C3%A9rale_I%C2%A0\(Les\)-2137-1-1-0-1.html](http://www.leseditionsdeminuit.fr/livre-Fondations_du_langage_Essais_de_linguistique_g%C3%A9n%C3%A9rale_I%C2%A0(Les)-2137-1-1-0-1.html)
 9. Parsons, T., Shils, E. *Toward a General Theory of Action* (Harvard University Press, 1951). URL: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.4159/harvard.9780674863507/html>

References:

1. Conseil de l'Europe. *Cadre européen commun de référence pour les langues – Apprendre, enseigner, évaluer* (Didier, 2001).
2. Conseil de l'Europe. (2018). *Cadre européen commun de référence pour les langues – Apprendre, enseigner, évaluer. Vol.: Complémentaire avec de nouveaux descripteurs: Programme des Politiques linguistiques* (Division des Politiques éducatives. Service de l'Éducation, 2018).
3. Conseil de l'Europe. *Cadre européen commun de référence pour les langues – Apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire: Programme des Politiques linguistiques* (Division des Politiques éducatives. Service de l'Éducation, 2021).
4. Houssaye, J. *Théorie et pratiques de l'éducation scolaire (I) – Le triangle pédagogique* (Peter Lang, 1988).
5. Houssaye, J. *Théorie et pratiques de l'éducation scolaire*, 3e éd. (Peter Lang, 2000).
6. Faerber, R. Le groupe d'apprentissage en formation à distance : ses caractéristiques dans un environnement virtuel. In *La place des TIC en formation initiale et continue*, F. Larose, T. Karsenti (Éds.) (Éditions du CRP, 2002): 99-128. URL: https://www.researchgate.net/publication/267553983_La_place_des_TIC_en_formation_initiale_et_continue
7. Lafleur, F. (2022). *Les pratiques émergentes à privilégier en contexte d'enseignement comodal au secteur des jeunes. Rapport de recherche-action-formation préparé pour le ministère de l'Éducation du Québec (MÉQ) – Phase II.* (Gouvernement du Québec? 2022). URL: https://www.education.gouv.qc.ca/fileadmin/site_web/documents/education/PAN/Pratiques-emergentes-contexte-comodal-phase2.pdf
8. Jakobson, R. *Les fondations du langage – Essais de linguistique générale* (N. Ruwet, trad. et préface) (1963). URL: [http://www.leseditionsdeminuit.fr/livre-Fondations_du_langage_Essais_de_linguistique_g%C3%A9n%C3%A9rale_I%C2%A0\(Les\)-2137-1-1-0-1.html](http://www.leseditionsdeminuit.fr/livre-Fondations_du_langage_Essais_de_linguistique_g%C3%A9n%C3%A9rale_I%C2%A0(Les)-2137-1-1-0-1.html)
9. Parsons, T., Shils, E. *Toward a General Theory of Action* (Harvard University Press, 1951). URL: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.4159/harvard.9780674863507/html>

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

The Role of Innovative Technologies in Teaching and Learning Foreign Languages (in Ukrainian)

[Rol' innovacijnyh tehnologij u navchanni ta vykladanni inozemnyh mov]

© Nakonechna L. V. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ [CURRENT ISSUES IN LINGUODIDACTICS]

УДК 378.147.88+81-13

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 12.11.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 15.11.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 95,96 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.45.12>

LA LECTURA EXTENSIVA COMO FORMA DE ENSEÑAR ESPAÑOL

Ganna V. Syngayivska (Kyiv, Ucraina)

a.singayivska@gmail.com

Doctora en Letras, Profesora Titular del Departamento de la Filología Románica
de la Universidad Nacional de Kyiv Tarás Shevchenko
(Ministerio de Educación y de Ciencia de Ucrania)
Ave. de Tarás Shevchenko 14, Kyiv, Ucraina, 01601

En este artículo, el autor considera la importancia de la lectura extensiva en el estudio y la enseñanza del español como lengua extranjera o de cualquier otra lengua extranjera, presenta enfoques para la enseñanza de la lectura que se pueden utilizar para leer y analizar cualquier texto, presenta actividades para ser utilizadas en un programa de lectura extensiva y analiza las prácticas lectoras en los estudiantes del 2º curso de E/LE en la Universidad Nacional de Kyiv Tarás Shevchenko. Los beneficios de la lectura extensiva incluyen el desarrollo de las habilidades de lectura y escritura, aumento del vocabulario, autoestima y motivación de los estudiantes. Leer libros puede ser una buena manera de adquirir vocabulario nuevo, ver la gramática en acción y desarrollar la comprensión de un idioma. Es importante que los libros sean de interés para los estudiantes y estén en un nivel apropiado a su capacidad de lectura.

Palabras clave: lectura; lectura extensiva; actividades para la lectura extensiva; métodos de enseñanza de la lectura; tipos de lectura.

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])
Екстенсивне читання як спосіб викладання іспанської мови (Іспанською) [La lectura extensiva como
forma de enseñar español]

© Сингаївська Г. В. [Syngayivska G. V.], a.singayivska@gmail.com

ЕКСТЕНСИВНЕ ЧИТАННЯ ЯК СПОСІБ ВИКЛАДАННЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ

Ганна Вячеславівна Сингаївська (м. Київ, Україна)

a.singayivska@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У даній статті розглядається використання методу екстенсивного читання як перспективного і сучасного способу вивчення іспанської мови у вищих навчальних закладах. Зауважено, що екстенсивне читання є інтерактивним, конструктивним і активним процесом, у якому активізуються різні мовні рівні (фонологічний, синтаксичний і семантичний). При екстенсивному читанні студенти можуть працювати з текстами індивідуально і практично без сторонньої допомоги. Автором з'ясовано, що екстенсивне читання має багато переваг, серед яких покращення навичок читання і письма, збільшення словникового запасу, а також підвищення самооцінки і мотивації студентів. Запропоновано при викладанні іспанської мови використовувати аутентичні твори іспаномовних письменників, які відповідають інтересам студентів та їхньому рівню володіння іноземною мовою.

***Ключові слова:** читання; екстенсивне читання; методи екстенсивного читання; методика навчання читання; види читання.*

THE EXTENSIVE READING AS A WAY OF TEACHING SPANISH

Ganna V. Syngayivska (Kyiv, Ukraine)

a.singayivska@gmail.com

PhD (Philology), Associate Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

At present, the promotion of reading the literary text is aimed at forming the reading habit in students and integrating them in the different socio-cultural contexts where they

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

The Role of Innovative Technologies in Teaching and Learning Foreign Languages (in Spanish) [The Extensive Reading as a Way of Teaching Spanish]

© Syngayivska G. V. [Syngayivska G. V.], a.singayivska@gmail.com

interact; motivate them to experience reading activity from pleasure, to develop reading behavior in them. Owning this type of communicative activity, a person understands everything he reads, and responds adequately to what he has read, converting his thoughts in response. Reading any text in a foreign language and answering questions about the text or expressing their opinion about the read, the student learns the skills of monologue speech. In this article, the author considers the importance of extensive reading in the study and teaching of Spanish as a Foreign Language or any other foreign language, presents approaches to teaching reading that can be used in reading and parsing any text, introduces activities to be used in an extensive reading program, and analyzes the reading practices in the students of the 2nd year of E/LE at the Taras Shevchenko National University of Kyiv. The benefits of extensive reading include gains in reading and writing competence, growth of vocabulary, and increases in self-respect and motivation of students. Reading books can be a good way to acquire new vocabulary, see grammar in action and develop understanding of a language. It is important that the books are interesting to students and at a level appropriate to their reading ability.

Keywords: *reading; extensive reading; extensive reading activities; methods of teaching reading; types of reading.*

Introducción

La meta principal de la enseñanza de una lengua extranjera en las universidades es la formación de la competencia comunicativa, la capacidad de realizar la comunicación interpersonal en lengua extranjera con hablantes nativos y entrar en un diálogo de culturas a través del aprendizaje de la lengua. El nivel de dominio de un idioma extranjero es una de las condiciones primordiales para la preparación eficaz de los estudiantes en el campo de la Filología.

Los principales enfoques para el aprendizaje de lenguas extranjeras son orientados a la persona, a la actividad comunicativo-cognitiva, teniendo en cuenta las características, capacidades y habilidades de la personalidad del alumno.

La lectura en una lengua extranjera como habilidad comunicativa y medio de comunicación es, junto con el habla oral, una actividad muy importante y la forma más extendida de comunicación en una lengua extranjera, y los estudiantes deben dominarla de acuerdo con los requisitos del programa de lengua extranjera en la universidad. En la teoría de la metodología, la lectura en voz alta y la lectura “para uno mismo” se distinguen como subtipos de actividad lingüística. La lectura “para uno mismo” destaca como factor de desarrollo intelectual en el concepto general del aprendizaje de una lengua extranjera. Sin embargo, también se presta mucha atención

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Екстенсивне читання як спосіб викладання іспанської мови (Іспанською) [La lectura extensiva como forma de enseñar español]

© Сингаївська Г. В. [Syngayivska G. V.], a.syngayivska@gmail.com

a la lectura en voz alta y sus funciones: dominar la técnica de leer “para uno mismo”, comprender el contenido de los materiales que se leen, controlar la comprensión lectora, detectar dificultades en la lectura, mejorar las habilidades de pronunciación y desarrollar el habla oral.

La lectura es una competencia lingüística fundamental que interviene en la formación del estudiante del grado en Filología Hispánica. Nos referimos a la enseñanza de lectura en LE destinada a los alumnos del 2º año de E/LE (los alumnos con un nivel B1 del español según el MCER (Marco Común Europeo)) en el Instituto Educativo y Científico de Filología de la Universidad Nacional de Kyiv Tarás Shevchenko. El objetivo general es fomentar en los estudiantes las habilidades para la lectura eficaz de una variedad de textos. A los estudiantes se les ofrece enfrentarse al material nuevo de lectura con placer, usando las estrategias apropiadas para cada tipo de texto (relatos, narraciones, leyendas, novelas, comentarios, entrevistas, entre otros). Los alumnos realizan dos tipos de lectura: intensiva y extensiva. La lectura intensiva es la que se hace en el aula. Se leen diferentes tipos de textos y se realizan tareas para desarrollar la comprensión lectora, ampliar el vocabulario y evaluar su progreso. La lectura extensiva se realiza fuera del aula. Se leen textos literarios en la lengua española y el objetivo principal es disfrutar de esta actividad para así fomentar el hábito de la lectura.

Debido a lo anteriormente señalado, el **objetivo** principal del presente estudio es proveer los argumentos teóricos de cómo es posible mejorar las habilidades comunicativas de estudiantes de español, con lengua madre ucraniana, mediante actividades de lectura extensiva y evidenciar su eficacia para motivar al alumno a leer y desarrollar una actitud lectora positiva.

Desarrollo del problema

En el contexto educativo se reconocen como tipos fundamentales de lectura: la lectura comentada, la lectura de consulta, la lectura creadora, la lectura artística o expresiva, la lectura de información, la lectura intensiva y la lectura extensiva [1]. La lectura intensiva consiste en leer cortos textos de manera profunda poniendo énfasis en el análisis léxico-gramatical y estilístico, el significado comunicativo, la ejecución de tareas de comprensión y la traducción de los textos, en cambio, la lectura extensiva consiste en leer una gran variedad de textos por puro placer, como enriquecimiento cognitivo y emocional, sin tener que realizar varios tipos de ejercicios de comprensión lectora, con el fin de entender su sentido general.

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

The Role of Innovative Technologies in Teaching and Learning Foreign Languages (in Spanish) [The Extensive Reading as a Way of Teaching Spanish]

© Syngayivska G. V. [Syngayivska G. V.], a.syngayivska@gmail.com

En el Diccionario de términos clave de ELE se distinguen cuatro objetivos de la lectura extensiva, a saber: 1) el desarrollo de hábitos de lectura apropiados, tales como el uso de estrategias; por ejemplo, deducir por el contexto el significado de palabras desconocidas; 2) la adquisición de la lengua y de sus componentes, es decir, la lectura extensiva favorece el aprendizaje de vocabulario y de estructuras sintácticas, debido a la extensión de la lectura realizada; 3) la adquisición de contenidos socioculturales de la lengua meta. Se trata de conocimientos que tiene cualquier nativo de su propio país, como por ejemplo y en el caso de ELE: qué se canta en un cumpleaños, cuándo vienen los reyes magos, qué se come en navidad o a qué hora se cena en España y en los países hispanohablantes; 4) la experiencia de disfrutar de la lectura [2].

Algunos investigadores creen que el término *lectura extensiva* se utilizó por primera vez a principios del siglo XX por los famosos lingüistas H. Palmer y M. West, quienes iniciaron la teoría y la práctica de la lectura extensiva y la consideraron un enfoque importante en el aprendizaje de idiomas [3]. También hay una opinión de que los primeros intentos de analizar el papel de la lectura extensiva en el aprendizaje de una lengua extranjera pertenecen a W. Elley y F. Mangubhai a finales del siglo XX [6].

Por otra parte, tal y como nos han mostrado Cabrera Pernia y Álvarez Cortés, “la *lectura extensiva* es denominada de diversas maneras: si se utiliza para realizar los trabajos independientes, se considera como *lectura extraclase*; según las operaciones mentales que realiza el lector para elaborar un significado, es considerada *lectura sintética*; y, si se ha alcanzado el hábito lector y, como proceso ayuda a incentivar y educar el deseo de leer, se le denomina *lectura abierta*. Otros autores la llaman lectura superficial, de textos graduados, lectura por placer, voluntaria libre” [1, p. 102].

Según el MCER, “*leer por placer* comprende, entre otros, leer diferentes variedades de textos narrativos, hasta clásicos de la literatura y obras contemporáneas de distintos géneros; desde temas cotidianos (por ejemplo, aficiones, deporte, actividades de ocio, animales) y situaciones concretas hasta todo un abanico de temas abstractos; desde un nivel de lenguaje sencillo hasta un estilo complejo; la facilidad de la lectura, desde inferir el significado con ayuda de imágenes, pasando por la lectura con gran autonomía, hasta apreciar toda la variedad de textos; el grado de comprensión, desde entender la información general o las ideas principales hasta comprender el significado tanto explícito como implícito” [10, p. 70].

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Екстенсивне читання як спосіб викладання іспанської мови (Іспанською) [La *lectura extensiva* como forma de enseñar español]

© Сингайська Г. В. [Syngayivska G. V.], a.syngayivska@gmail.com

Sin embargo, al elegir libros, conviene tener en cuenta el nivel de dominio de la lengua extranjera. Los investigadores afirman que el lector debería percibir entre el 95 % y el 98 % de la información sin utilizar un diccionario [3].

De acuerdo con Susser y Robb, la *lectura extensiva* como procedimiento de enseñanza/aprendizaje de idiomas es la lectura (a) de grandes cantidades de material o textos extensos; (b) para comprensión global o general; (c) con la intención de obtener placer de los textos. Además, debido a que (d) la lectura es individualizada y los estudiantes eligen los libros que quieren leer, (e) los libros no se discuten en clase [5, p. 165].

Varios lingüistas e investigadores de la enseñanza de segundas lenguas coinciden en que la *lectura extensiva* es una forma eficaz de desarrollar las competencias lingüísticas de los estudiantes [11].

Aunque las definiciones de la lectura extensiva varían en la literatura científica, podríamos señalar algunos rasgos comunes entre ellas, a saber: cantidad de lectura, lectura de sentido general, lectura por placer y selección de lecturas por parte del estudiante.

Se hace referencia comúnmente a los *diez principios básicos* de lectura extensiva de R. Day y J. Bamford [3, p. 7-8; 4, p. 136-141] en el aprendizaje de una segunda lengua:

1. Los estudiantes leen tanto como sea posible, tal vez dentro y definitivamente fuera del aula.
2. Debe estar disponible una variedad de materiales de lectura sobre una amplia gama de temas para fomentar el deseo de leer por diferentes motivos (entretenimiento; información; pasar el tiempo) y, en consecuencia, de diferentes maneras (hojeando; escaneando; lectura más cuidadosa).
3. Los estudiantes seleccionan lo que quieren leer y tienen la libertad de dejar de leer material que consideren demasiado difícil o que resulte no ser de su interés.
4. Los propósitos de la lectura generalmente están relacionados con el placer, la información y la comprensión general. En la lectura extensiva, el objetivo del alumno es la comprensión suficiente para cumplir un propósito particular de lectura, por ejemplo, la obtención de información, el disfrute de una historia o el paso del tiempo.
5. La lectura es su propia recompensa. La experiencia de los alumnos al leer el texto está en el centro de la experiencia de lectura extensiva, tal como lo es en la

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

The Role of Innovative Technologies in Teaching and Learning Foreign Languages (in Spanish) [The Extensive Reading as a Way of Teaching Spanish]

© Syngayivska G. V. [Syngayivska G. V.], a.syngayivska@gmail.com

lectura en la vida cotidiana. Por este motivo, la lectura extensa no suele ir seguida de preguntas de comprensión. Hay pocos o ninguna actividad de seguimiento basadas en su lectura.

6. Los materiales de lectura están dentro de la competencia lectora de los alumnos en la lengua extranjera. El material de lectura debe ser fácil y estar de acuerdo con la habilidad lingüística del estudiante en cuanto a vocabulario y gramática. Los diccionarios rara vez se usan mientras se lee porque las pausas constantes para buscar palabras dificultan la lectura fluida. Los alumnos deben conocer al menos el 98 % de las palabras de un texto de ficción para poder comprenderlo sin ayuda.

7. La lectura es individual y silenciosa, al propio ritmo del alumno y, fuera de clase, cuando y donde el alumno elija.

8. La velocidad de lectura suele ser más rápida que lenta a medida que los estudiantes leen libros y material que está dentro de sus capacidades lingüísticas, por interés personal.

9. Los profesores orientan a los estudiantes hacia las metas del programa, explican la metodología, hacen un seguimiento de lo que cada estudiante lee y orientan a los estudiantes para que saquen el máximo provecho del programa.

10. El profesor debe ser un ejemplo a seguir de un lector para los estudiantes, mostrando en todo momento su conocimiento y experiencia en la lectura del mismo material que los estudiantes para hacer comentarios sobre la lectura. Además, está preparado para recomendarles libros. De esta forma docente y estudiantes se convierten en una comunidad informal de lectores que experimentan entre ellos el placer de leer los textos literarios.

Existen muchos beneficios relacionados con la lectura extensiva. Day y Bamford [7, p. 2-3] mencionan que al leer en grandes cantidades, la persona no procesa cada palabra del texto; en vez de esto, lee para comprender las ideas principales e ignora los detalles. Además, las investigaciones [8; 3; 7] muestran que los alumnos mejoran su competencia lingüística en muchos aspectos; por ejemplo, aumentan su vocabulario, lo que facilita una comunicación efectiva.

Kembo [8] indica otras razones para desarrollar la lectura extensiva: 1. La lectura extensiva expone a las personas a diferentes registros del idioma meta que se van a encontrar en variedad de contextos. 2. Leer un texto completo ayuda a la concentración, ya que aumenta la duración del período de atención. 3. Las habilidades

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Екстенсивне читання як спосіб викладання іспанської мови (Іспанською) [La lectura extensiva como forma de enseñar español]

© Сингайська Г. В. [Syngayivska G. V.], a.syngayivska@gmail.com

aprendidas a través de la lectura se transfieren a otras áreas del lenguaje, tales como la escritura y el habla. 4. Además, abre un mundo nuevo, permitiéndole a la persona lectora aprender acerca de otras personas, sus culturas y formas de ver la vida y las razones por las que actúan de cierta manera. También mejora la forma de juzgar a la gente, porque la visión del mundo se amplía. Kembo agrega que la lectura extensiva desarrolla en el estudiante la habilidad para enfrentarse a textos largos, habilidad muy necesaria en la lectura académica.

Actividades para la Lectura Extensiva

En esta sección se presentan actividades para promover la lectura extensiva.

De acuerdo con el método de organización, se distinguen la *lectura extensiva individual* y de toda la clase. La *lectura de toda la clase* asume que todo el grupo de estudiantes lee el mismo texto y realiza las mismas tareas basadas en este texto. La lectura individual supone que los estudiantes escogen libros diferentes según sus preferencias y habilidad lingüística. Se leen aproximadamente 200 páginas durante el semestre. Los libros se cambian de un semestre a otro.

En esta sección se dan lineamientos para la implementación de un programa de lectura extensiva en la enseñanza del español como lengua extranjera. El objetivo es favorecer el hábito de la lectura por placer, con el fin de que los estudiantes lean y escriban mejor, enriquezcan su vocabulario y logren mejorar también su habilidad comunicativa. Aunque las actividades fueron diseñadas o adaptadas para los alumnos del 2º año de E/LE, estas pueden ser utilizadas por docentes interesados en implementar en sus clases de español un programa de lectura extensiva.

Según The Foundation of Extensive Reading [12] para que los estudiantes se beneficien de su lectura extensiva, estos deberán leer a un nivel de dificultad apropiado y a una buena velocidad (150-200 palabras por minuto o un poco menos para los estudiantes principiantes) con el objetivo principal de practicar la habilidad de la lectura por sí mismos. Las investigaciones indican que, si los estudiantes conocen aproximadamente el 98 % de las palabras de una página, estos podrán leerla rápidamente y con altos niveles de comprensión; mientras que, si el nivel de comprensión está por debajo del 90 % (una palabra desconocida de cada 10), la lectura se tornará frustrante, lenta y requerirá mucho uso del diccionario por lo que la comprensión se verá muy disminuida.

El verdadero reto del docente es la selección del material. En realidad, el nivel en el que se encuentre un texto dependerá más de los alumnos que del profesor, ya que

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

The Role of Innovative Technologies in Teaching and Learning Foreign Languages (in Spanish) [The Extensive Reading as a Way of Teaching Spanish]

© Syngayivska G. V. [Syngayivska G. V.], a.syngayivska@gmail.com

no todos los estudiantes de una clase leerán al mismo nivel, por lo que un texto determinado puede resultar muy frustrante para un estudiante de baja capacidad, pero muy fácil para un estudiante de alta capacidad [12].

A la hora de escoger los textos literarios para *la lectura extensiva de toda la clase* tiene mucha importancia el contenido de los materiales destinados a la lectura. La lectura como proceso receptivo del lenguaje requiere actividad mental activa de los estudiantes para obtener la información necesaria del texto. Uno de los principales problemas del aprendizaje es la selección de textos y la clara organización del trabajo con ellos. Al mismo tiempo, el contenido de los propios textos, la novedad y el significado práctico de la información contenida en ellos, no es menos importante. Es precisamente el contenido que contiene una oportunidad potencial para crear una motivación positiva y la necesidad de leer en un idioma extranjero en los estudiantes.

La idoneidad de los textos para la práctica del lenguaje puede determinarse mediante los siguientes criterios: trama brillante e interesante del texto; emocionalidad de la presentación; relevancia del material; la proximidad del tema de presentación a la experiencia de vida e intereses de los estudiantes; la posibilidad de un choque de puntos de vista y opiniones, que dan lugar a discusiones; la posibilidad de varias transformaciones situacionales del contenido del texto; el uso de textos auténticos que funcionan en las condiciones de la comunicación real.

De acuerdo con las tareas especificadas, ofrecemos los siguientes tipos de trabajo para dominar las habilidades de lectura de textos auténticos: a) trabajar con textos originales, a saber, haciendo la lectura analítica y sintética (y obligatoriamente extensiva) con un adecuado control de la comprensión lectora durante las clases presenciales; b) realización de ejercicios efectivos (sobre material especialmente seleccionado) antes y después de leer textos auténticos.

Examinemos *las principales técnicas de estudio*, que faciliten la adquisición en los estudiantes de las habilidades necesarias para comprensión de textos literarios.

Para superar las dificultades gramaticales al trabajar con los textos, es necesario formar las habilidades apropiadas en los estudiantes y llevarlos a la automaticidad. Para lograr este objetivo, es recomendable desarrollar la capacidad de reconocer y distinguir los modelos lingüísticos característicos del texto. En el proceso de aprender a leer, es importante que los estudiantes, en el conjunto de palabras individuales, vean en una oración una cierta relación entre estas palabras, una estructura definida, un modelo de lenguaje.

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Екстенсивне читання як спосіб викладання іспанської мови (Іспанською) [La lectura extensiva como forma de enseñar español]

© Сингаївська Г. В. [Syngayivska G. V.], a.syngayivska@gmail.com

Otro tipo de trabajo absolutamente necesario para la formación de las habilidades de lectura independiente es trabajar con un diccionario, una capacidad de elegir el significado de la palabra según el contexto.

Los ejercicios posteriores al texto sirven principalmente para comprobar la comprensión tanto del texto leído en su conjunto como de sus partes. En esta etapa, los siguientes tipos de ejercicios son los más efectivos: leer el texto y transmitir brevemente su contenido; dividir el texto en partes lógicas y nombrarlas; escribir preguntas hacia el texto y hacerlas en una secuencia lógica a sus amigos; hacer un plan de lectura; esbozar el contenido del texto según el plan; preparar un mensaje sobre el tema del texto utilizando literatura adicional.

Por lo tanto, hemos examinado los principales tipos de trabajo sobre textos auténticos en un idioma extranjero, cuyo propósito es desarrollar las habilidades de los estudiantes en la lectura extensiva de textos literarios. Los ejercicios propuestos no agotan toda la variedad de formas y métodos de trabajo de los estudiantes al leer textos en un idioma extranjero.

En cuanto a la evaluación para un programa de lectura extensiva, Day y Bamford [3] proponen diversos instrumentos de evaluación, por ejemplo:

- Un cuaderno de lectura donde los estudiantes informarán detalladamente los libros y materiales leídos.
- Informes de libros en los cuales los estudiantes resumirán los libros que han leído y expresarán sus opiniones sobre ellos.
- Evaluación negociada: Los estudiantes podrán compartir la responsabilidad de su evaluación, sugiriendo ideas para obtener una calificación al final del curso.

La lectura extensiva individual en la práctica

Uno de los problemas que presenta *la lectura extensiva individual* es buscar libros interesantes y fáciles de leer. Esta sección presenta una lista de libros de diferentes géneros (ciencia ficción, romance, drama, misterio, fantasía), un resumen del libro, su nivel de dificultad y comentarios de los estudiantes que los han leído. El objetivo es crear un catálogo de libros para ayudar a los alumnos a elegir los que van a leer según sus preferencias y habilidad lingüística. Es conveniente acentuar en el objetivo principal de la lectura extensiva: disfrutar de lo leído.

1. *El título del libro:* **El Príncipe de la Niebla**
2. *El nombre del autor:* **Carlos Ruiz Zafón**
3. *El número de páginas:* 230

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

The Role of Innovative Technologies in Teaching and Learning Foreign Languages (in Spanish) **[The Extensive Reading as a Way of Teaching Spanish]**

© Syngayivska G. V. [Syngayivska G. V.], a.syngayivska@gmail.com

4. *Género*: Misterio y miedo

5. *Un resumen del libro*: Son tiempos de guerra, y la familia Carver decide dejar la ciudad donde vive para instalarse en un pequeño pueblo costero donde han comprado una casa. Pero desde el momento en que cruzan el umbral de la puerta, comienzan a suceder cosas extrañas. En la misteriosa casa aún respira el espíritu de Jacob, el hijo de los antiguos propietarios, que murió ahogado. Con la ayuda de su nuevo amigo Roland, Max y Alicia Carver comienzan a desenvolver las extrañas circunstancias de esta muerte y descubren la existencia de un misterioso ser llamado El Príncipe de la Niebla.

6. *Su nivel de dificultad*: Esta novela tiene una trama muy interesante tanto para niños como para adultos. Creo que es apropiada para estudiantes de segundo curso, porque el vocabulario y las estructuras del libro no son difíciles de entender.

7. *Las críticas de las personas que los han leído*: Este libro es muy fascinante y yo lo leí con gran entusiasmo. Gracias a la trama fantástica y los personajes misteriosos, *El Príncipe de la Niebla* te hace querer seguir leyendo. Mientras hojeas las páginas del libro, te encontrarás en una atmósfera de secretos y misticismo del pueblo costero y sus habitantes. También no hay duda de que el final de la historia es muy sorprendente e inesperado.

1. *El título del libro*: **Las luces de septiembre**2. El nombre del autor: **Carlos Ruiz Zafón**3. *El número de páginas*: 2884. *Género*: Misterio y miedo

5. *Un resumen del libro*: Un misterioso fabricante de juguetes vive recluido en una mansión gigantesca poblada de seres mecánicos y sombras del pasado. Un enigma en torno a las extrañas luces que brillan entre la niebla que rodea el islote del faro. Una criatura de pesadilla que se oculta en la profundidad del bosque. Estos y otros elementos tejen la trama del misterio que unirá a Irene e Ismael para siempre durante un mágico verano en Bahía Azul.

6. *Su nivel de dificultad*: El desarrollo de los acontecimientos no es lineal, lo que le da a la trama un encanto e interés especial. En cuanto al lenguaje, es muy hermoso y poético: el libro contiene muchas metáforas, metonimias, locuciones significantes y frases hechas. A pesar de que hay una cierta cantidad de palabras desconocidas, el vocabulario es suficientemente comprensible para estudiantes de español de segundo año y el libro se lee de manera muy rápida.

7. *Las críticas de las personas que los han leído*: Personalmente, leí este libro con mucho gusto. En general, la novela reúne misterio, miedo y amor, encanta y hace que no dejes de leer gracias a su trama interesante y el estilo del autor.

1. *El título del libro*: **La vida secreta de Rebecca Paradise**

2. El nombre del autor: **Pedro Mañas Romero**

3. *El número de páginas*: 208

4. *Género*: Aventura

5. *Un resumen del libro*: Úrsula es Rebecca, una niña peculiar descontenta con todo lo que le rodea que decide construir nuevas identidades para vencer sus miedos. Gracias a una cuenta en “globspot” puede evadirse de aquello que le impide ser feliz y buscar soluciones a través de la imaginación. La sucesión de aventuras cotidianas dibujan el irónico y ameno análisis de una vida difícil con la que pueden identificarse pequeños y mayores.

6. *Las críticas de las personas que los han leído*: Es una aventura buena para estudiantes de segundo año, porque no es lectura pesada. Esta aventura es muy cómica. También hay muchas ilustraciones aquí, por lo que no es difícil imaginar a los personajes. Me gustaría ver una película basada en esta aventura. Me gustó mucho, por lo que la recomiendo a otras personas.

1. *El título del libro*: **Las alas de Sophie**

2. El nombre del autor: **Alice Kellen**

3. *El número de páginas*: 400

4. *Género*: Romántica (Historia de amor)

5. *Un resumen del libro*: Cuando Sophie se enamoró de Simon, supo que juntos tejerían una inolvidable historia llena de vivencias y canciones, pero todo acabó una noche de enero y sus sueños se quedaron congelados en aquel invierno eterno, el más largo y frío que nunca pudo imaginar.

6. *Su nivel de dificultad*: intermedio - avanzado (B1-B2)

7. *Las críticas de las personas que los han leído*: La autora dedica su novela a aquellos que han aprendido a vivir con grietas. Por lo tanto, sentimientos cálidos y emocionados surgen desde la primera página del libro. Lo encuentro apropiado para estudiantes de segundo año. Definitivamente enriquece nuestro vocabulario, a la vez que nos permite comprender las palabras nuevas por el contexto. Lo que me gustó más fue el mensaje. Nos dice que podemos seguir adelante cuando la vida parece trunca, porque no, continúa.

1. *El título del libro*: **Nada**

2. El nombre del autor: **Carmen Laforet**

3. *El número de páginas*: 304

4. *Género*: Drama

5. *Un resumen del libro*: Andrea llega a Barcelona para estudiar Letras. Sus ilusiones chocan, inmediatamente, con el ambiente de tensión y emociones violentas que reina en casa de su abuela. Andrea relata el contraste entre este sórdido microcosmos familiar—poblado de seres extraños y apasionantes—y la frágil cordialidad de sus relaciones universitarias, centradas en la bella y luminosa Ena. Finalmente los dos mundos convergen en un diálogo dramático.

6. *Su nivel de dificultad*: Bastante difícil para leer si su nivel es menos de B2, porque hay muchas palabras nuevas.

7. *Las críticas de las personas que los han leído*: Para mí, esta novela es buena, confusa e interesante, tiene muchas palabras interesantes que serán útiles para aprender el idioma, pero recomendaría leer este libro a estudiantes de tercero o cuarto año, ya que no es apto para leer con un nivel bajo del español. Si tienes mucho tiempo para el análisis detallado de palabras y estructuras gramaticales, este libro te resultará útil. El tema se relaciona con las chicas universitarias, así que me pareció bien.

1. *El título del libro*: **Marina**

2. El nombre del autor: **Carlos Ruiz Zafón**

3. *El número de páginas*: 304

4. *Género*: Misterio

5. *Un resumen del libro*: En la Barcelona de 1980 Óscar Draí sueña despierto, deslumbrado por los palacetes modernistas cercanos al internado en el que estudia. En una de sus escapadas conoce a Marina, una chica delicada de salud que comparte con Óscar la aventura de adentrarse en un enigma doloroso del pasado de la ciudad.

6. *Su nivel de dificultad*: este libro está clasificado como la literatura juvenil. Estoy de acuerdo con esta clasificación. Es perfecto para adolescentes. Nivel de español es B2. El lenguaje es claro y no es muy difícil. El vocabulario del libro contiene frases básicas y útiles en la vida diaria.

7. *Las críticas de las personas que los han leído*: Según mi opinión, *Marina* es un libro bellamente escrito. Sus descripciones de Barcelona llevan a los lectores en un viaje emocionante, misterioso e intrigante. Nos hundimos en las aventuras con Marina y Óscar e intentamos descubrir todos los secretos con ellos. El autor combina

elementos de misterio y fantasía, transportando a los lectores a un mundo donde la realidad y la imaginación se entrelazan. El escenario atmosférico de Barcelona sirve de telón de fondo, añadiendo riqueza, profundidad y misterio a la historia. Especialmente me gustaron las descripciones de la ciudad, sus edificios, fachadas y calles. La novela explora temas de amistad, amor y pérdida.

1. *El título del libro:* **El coronel no tiene quien le escriba**

2. El nombre del autor: **Gabriel García Márquez**

3. *El número de páginas:* 104

4. *Género:* Drama

5. *Un resumen del libro:* Es una novela breve que cuenta la historia de un coronel que espera, desde hace quince años, la asignación de su pensión por los servicios prestados a la patria. Por esa razón, todos los viernes va a la oficina de correos con la esperanza de ser finalmente notificado de la asignación de la pensión. Pero la situación económica del coronel y su mujer es precaria, y apenas tienen para alimentarse. Es una narración que reflexiona sobre la esperanza y la resignación, sobre las consecuencias de mantener los principios y la dignidad personal en una sociedad corrompida.

6. *Su nivel de dificultad:* Personalmente, para mí, fue un poco difícil leer esta novela porque había palabras que no sabía. Pero cuando las traduje, pude entender casi todas las cosas. Además, aprendí diferentes proverbios españoles de este libro.

7. *Las críticas de las personas que los han leído:* Personalmente me gustó mucho este libro. El argumento atrae mi atención. Para ser honesta, me han conmovido los problemas que el escritor planteó en su novela, tales como la espera y la frustración, la pobreza y la lucha por la supervivencia. Además, me gustaría mucho observar el desarrollo gradual de los eventos. No quería dejar de leerlo. Lo recomiendo para estudiantes de segundo año: es buena lectura, buen tema aunque el vocabulario de este libro es un poco difícil.

1. *El título del libro:* **La Colmena**

2. El nombre del autor: **Camilo José Cela**

3. *El número de páginas:* 264

4. *Género:* Novela social

5. *Un resumen del libro:* *La colmena* es un testimonio fiel de la vida cotidiana en las calles, cafés y alcobas de aquel Madrid de 1943, pero es también una amarga crónica existencial. Un aire de rutina y fatalidad ha invadido la conciencia de las

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

The Role of Innovative Technologies in Teaching and Learning Foreign Languages (in Spanish) **[The Extensive Reading as a Way of Teaching Spanish]**

© Syngayivska G. V. [Syngayivska G. V.], a.singayivska@gmail.com

gentes. Todos creen que las cosas pasan porque sí y que nada tiene remedio. Como es habitual en su obra, Cela presenta la vida española sin piedad, con agria ironía y humorismo atroz. Sin embargo, de vez en cuando, un soplo compasivo alivia la áspera y dolorida realidad.

6. *Su nivel de dificultad*: Este libro es bastante difícil para entender todas frases y palabras, porque hay léxico específico para la época de los años 40, después de la Guerra Civil y palabras-realias de la cultura española. Sin embargo, si se utiliza un diccionario, se puede comprender la mayoría de los diálogos.

7. *Las críticas de las personas que los han leído*: Creo que *La Colmena* es una novela profunda, compleja y multifacética. Durante la lectura yo experimentaba una amplia gama de diferentes emociones: tristeza, empatía, frustración, desasosiego. Me sumergí en contemplación de los problemas sociales. Yo establecí una conexión emocional con este libro. Me encantan los diálogos auténticos y vivos entre personajes. Considero que vale la pena leer *La Colmena* si estás interesado en problemas sociales y su profundo análisis.

Conclusión

En definitiva, la lectura extensiva es uno de los mejores medios para dominar una lengua extranjera, ya que a través de ella los alumnos pueden mejorar sus habilidades de leer, escribir, comunicarse y utilizar correctamente las estructuras gramaticales. Ayuda a aumentar el vocabulario mediante el contacto del lector con palabras, expresiones y estructuras que no son tan frecuentes en la comunicación oral, permite conocer otras culturas y comprender mejor la forma de actuar de la gente. Para la práctica eficaz de lectura extensiva hay que contar con variedad de libros para que los estudiantes puedan elegirlos de acuerdo con sus preferencias y competencia lingüística. Los textos deben ser de lectura fácil para que los alumnos se beneficien de ella y se motiven a seguir leyendo. No es necesario entender el 100 % de lo que se lee, sino las ideas principales; del otro lado, se realizan diferentes tipos de actividades que ayuden al docente a llevar un control de lo que leen los estudiantes y su nivel de comprensión de la lectura, para obtener el mejor resultado de esta experiencia. Las actividades y la lista de los libros con comentarios de los estudiantes que aparecen en este artículo pueden servir como punto de partida para cumplir con estos objetivos. Lo más importante es que durante el proceso del aprendizaje del español como lengua extranjera según el programa universitario, los estudiantes desarrollen y mantengan sus hábitos de la lectura.

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Екстенсивне читання як спосіб викладання іспанської мови (Іспанською) [La lectura extensiva como forma de enseñar español]

© Сингайвська Г. В. [Syngayivska G. V.], a.syngayivska@gmail.com

Literatura:

1. Cabrera Pernia, Madelaine, and Alexis Benancio Álvarez Cortés. 2021. "Los Beneficios de La Lectura Extensiva Para El Profesor En Formación de Español-Literatura. (Revisión). *Roca: Revista Científico - Educaciones de La Provincia de Granma* 17 (1): 97–116. URL: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=8212151>.
2. Cervantes, CVC Centro Virtual. n.d. "CVC. Diccionario de Términos Clave de ELE. Lectura Extensiva." [Cvc.cervantes.es](https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/diccio_ele/diccionario/lecturaextensiva.htm). URL: https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/diccio_ele/diccionario/lecturaextensiva.htm.
3. Day, Richard R, and Julian Bamford. 1998. *Extensive Reading in the Second Language Classroom*. Cambridge, U.K. ; New York: Cambridge University Press.
4. Day, Richard R. 2002. "Top Ten Principles for Teaching Extensive Reading." *Reading in a Foreign Language* 14 (2): 136–141.
5. "EFL Extensive Reading Instruction." 2019. Kyoto-Su.ac.jp. 2019. URL: <https://www.cc.kyoto-su.ac.jp/~trobb/sussrobb.html>.
6. Elley, Warwick B., and Francis Mangubhai. 1983. "The Impact of Reading on Second Language Learning." *Reading Research Quarterly* 19 (1): 53. URL: <https://doi.org/10.2307/747337>.
7. "Extensive Reading: What Is It? Why Bother? | JALT Publications." n.d. Jalt-Publications.org. URL: <https://jalt-publications.org/tlt/articles/2132-extensive-reading-what-it-why-bother>.
8. Kembo, Jane. "Reading: Encouraging and maintaining individual extensive reading." In *English Teaching Forum* 31 (2) (1993): 36–38.
9. Madelaine Cabrera Pernia, Alexis Álvarez Cortés, Adell A Barzaga, and Mayelin Aranda Velázquez. "La Lingüística Textual Como Vía de Análisis Para Comprender Las Lecturas Extensivas. (Revisión)." *Roca: Revista Científico - Educaciones de La Provincia de Granma* 16 (1) (2020): 1383–1393. URL: <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/8372418.pdf>.
10. "Marco Común Europeo de Referencia Para Las Lenguas: Aprendizaje, Enseñanza, Evaluación. Volumen Complementario – Publicaciones – Ministerio de Educación Y Formación Profesional." n.d. [Sede.educacion.gob.es](https://sede.educacion.gob.es/publiventa/marco-comun-europeo-de-referencia-para-las-lenguas-aprendizaje-ensenanza-evaluacion-volumen-complementario/lenguas-europa/25397). URL: <https://sede.educacion.gob.es/publiventa/marco-comun-europeo-de-referencia-para-las-lenguas-aprendizaje-ensenanza-evaluacion-volumen-complementario/lenguas-europa/25397>.
11. Mason, Beniko, and Stephen Krashen. "Extensive Reading in English as a Foreign Language." *System* 25 (1) (1997): 91–102. URL: [https://doi.org/10.1016/s0346-251x\(96\)00063-2](https://doi.org/10.1016/s0346-251x(96)00063-2).
12. Uden, J. "The Extensive Reading Foundation's Guide to Extensive Reading." *ELT Journal* 67 (2) (2013): 270–272. URL: <https://doi.org/10.1093/elt/cct010>.

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

The Role of Innovative Technologies in Teaching and Learning Foreign Languages (in Spanish) [The Extensive Reading as a Way of Teaching Spanish]© Syngayivska G. V. [Syngayivska G. V.], a.syngayivska@gmail.com

References:

1. Cabrera Pernia, Madelaine, and Alexis Benancio Álvarez Cortés. 2021. "Los Beneficios de La Lectura Extensiva Para El Profesor En Formación de Español-Literatura. (Revisión). *Roca: Revista Científico - Educaciones de La Provincia de Granma* 17 (1): 97–116. URL: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=8212151>.
2. Cervantes, CVC Centro Virtual. n.d. "CVC. Diccionario de Términos Clave de ELE. Lectura Extensiva." [Cvc.cervantes.es](https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/diccio_ele/diccionario/lecturaextensiva.htm). URL: https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/diccio_ele/diccionario/lecturaextensiva.htm.
3. Day, Richard R, and Julian Bamford. 1998. *Extensive Reading in the Second Language Classroom*. Cambridge, U.K. ; New York: Cambridge University Press.
4. Day, Richard R. 2002. "Top Ten Principles for Teaching Extensive Reading." *Reading in a Foreign Language* 14 (2): 136–141.
5. "EFL Extensive Reading Instruction." 2019. [Kyoto-Su.ac.jp](https://www.cc.kyoto-su.ac.jp/~trobb/sussrobb.html). 2019. URL: <https://www.cc.kyoto-su.ac.jp/~trobb/sussrobb.html>.
6. Elley, Warwick B., and Francis Mangubhai. 1983. "The Impact of Reading on Second Language Learning." *Reading Research Quarterly* 19 (1): 53. URL: <https://doi.org/10.2307/747337>.
7. "Extensive Reading: What Is It? Why Bother? | JALT Publications." n.d. [Jalt-Publications.org](https://jalt-publications.org/tlt/articles/2132-extensive-reading-what-it-why-bother). URL: <https://jalt-publications.org/tlt/articles/2132-extensive-reading-what-it-why-bother>.
8. Kembo, Jane. "Reading: Encouraging and maintaining individual extensive reading." In *English Teaching Forum* 31 (2) (1993): 36–38.
9. Madelaine Cabrera Pernia, Alexis Álvarez Cortés, Adell A Barzaga, and Mayelin Aranda Velázquez. "La Lingüística Textual Como Vía de Análisis Para Comprender Las Lecturas Extensivas. (Revisión)." *Roca: Revista Científico - Educaciones de La Provincia de Granma* 16 (1) (2020): 1383–1393. URL: <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/8372418.pdf>.
10. "Marco Común Europeo de Referencia Para Las Lenguas: Aprendizaje, Enseñanza, Evaluación. Volumen Complementario – Publicaciones – Ministerio de Educación Y Formación Profesional." n.d. [Sede.educacion.gob.es](https://sede.educacion.gob.es/publiventa/marco-comun-europeo-de-referencia-para-las-lenguas-aprendizaje-ensenanza-evaluacion-volumen-complementario/lenguas-europa/25397). URL: <https://sede.educacion.gob.es/publiventa/marco-comun-europeo-de-referencia-para-las-lenguas-aprendizaje-ensenanza-evaluacion-volumen-complementario/lenguas-europa/25397>.
11. Mason, Beniko, and Stephen Krashen. "Extensive Reading in English as a Foreign Language." *System* 25 (1) (1997): 91–102. URL: [https://doi.org/10.1016/s0346-251x\(96\)00063-2](https://doi.org/10.1016/s0346-251x(96)00063-2).
12. Uden, J. "The Extensive Reading Foundation's Guide to Extensive Reading." *ELT Journal* 67 (2) (2013): 270–272. URL: <https://doi.org/10.1093/elt/cct010>.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN TRANSLATION STUDIES]

УДК 811.111'255.4'373.44=161.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 12.11.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 15.11.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.87 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.45.13>

TRANSLATING ARCHAIC PRONOUNS OF ENGLISH FICTION:
CHALLENGES AND STRATEGIES

Tatiana A. Lasinska (Kyiv, Ukraine)

lasinskat@ukr.net

PhD (Philology), lecturer at
Department of Theories and Practices of Translation from the English Language
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

This article is devoted to the analysis and study of the translation of archaic pronouns in fiction. Archaic pronouns are important lexical elements that not only serve semantic functions but also significantly influence the stylistics and emotional perception of the text. The aim of the study is to explore the practical aspects of translating archaic pronouns and their impact on the perception of the original text. Different methods of translating archaic pronouns from English to Ukrainian are analyzed in the research as well as their influence on the stylistics and emotional expressiveness of the text. The study is based on the analysis of fiction and its translations for various genres, including poetry and prose.

Keywords: archaic pronouns, translation, fiction, stylistics, emotional perception.

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Translating Archaic Pronouns of English Fiction: Challenges and Strategies (in English)

[Pereklad ukrai'ns'koju movoju arhai'chnyh zajmennykiv u angломovnij hudozhnij literaturі: vyklyky ta strategii']

© *Lasinska T. A.* [Lasins'ka], lasinskat@ukr.net

ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ АРХАЇЧНИХ ЗАЙМЕННИКІВ У АНГЛОМОВНІЙ ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ

Тетяна Анатоліївна Ласінська (м. Київ, Україна)

lasinskat@ukr.net

кандидат філологічних наук, асистент
кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено аналізу та вивченню проблеми перекладу архайчних займенників у художніх текстах. Архайчні займенники є важливим елементом лексики, який не лише виконує семантичні функції, а й має значний вплив на стилістику та емоційне сприйняття тексту. Метою роботи є вивчення практичних аспектів перекладу архайчних займенників та їх впливу на сприйняття оригіналу. В рамках дослідження будуть проаналізовані методи перекладу архайчних займенників з англійської мови на українську, а також їхній вплив на стилістику та емоційну виразність тексту. Дослідження базується на аналізі художніх текстів з різних жанрів, включаючи поезію та прозу.

Ключові слова: архайчні займенники, переклад, художня література, стилістика, емоційне сприйняття.

Introduction. The issue of translating archaic pronouns reflects important aspects of interlingual communication and literary creativity. This problem becomes particularly significant in the context of working with fiction, where reproducing the stylistic peculiarities of the author's language is critical for preserving and conveying their ideas and emotional content. Archaic pronouns, as a vital lexical element, carry not only semantic but also aesthetic components of the text, making their translation a challenging task.

Thus, the **main goal** of our article is to study the practical aspects of translating archaic pronouns in fiction, particularly their influence on the stylistics and emotional perception of the original work. The research aims to analyze methods of translating archaic pronouns, determine their role in keeping the author's intent, and conveying it in the translation.

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Переклад українською мовою архайчних займенників у англомовній художній літературі: виклики та стратегії (Англійською) [Pereklad ukrai'ns'koju movoju arhai'chnyh zajmennykiv u anglomovnij hudozhnij literaturi: vyklyky ta strategii']

© Ласінська Т. А. [Lasins'ka T. A.], lasinskat@ukr.net

The object of the study is archaic pronouns found in literary texts, especially in poetry and prose, while **the subject** is the process of translating archaic pronouns from English into Ukrainian, as well as the impact of this translation on the stylistics, emotional expressiveness, and overall perception of the literary text.

The material of the study includes literary texts of English literature containing archaic pronouns, as well as their translations into the Ukrainian language.

Main Content. Archaic forms of personal pronouns make one of the most common groups of archaisms encountered in poetry and prose, which is associated with their function. Absence of direct equivalents of archaic pronouns in the Ukrainian language poses several challenges due to their functionality. Specifically, these pronouns play a significant role in characterizing individuals and recreating the overall atmosphere of the literary work, as they reflect the author's attitude towards different objects or persons, express the language characteristics of characters, and indicate their social belonging. However, during the translation of archaic pronouns, this semantics may be partially lost or inadequately conveyed.

When the characterizing or informational function of an archaic pronoun is clearly defined, it is essential to find means to convey it in the translation. If the pronoun reflects the overall atmosphere of the work as a stylistic or informational device, the loss can be compensated for at the textual level.

During the translation of archaic pronouns, attention should be paid to their invariant grammatical meaning, which involves indicating the person or object without explicitly naming them but providing additional information about the speaker or the context. These pronouns are characterized by a high level of abstraction and, at the same time, carry a temporal load. Their frequent use in literature gives the text a particular expressiveness, explaining their rare use as a literary device.

In fiction works, archaic pronouns serve important pragmatic and stylistic functions. For example, the author of a historical novel, when creating their work, faces a choice between the neutral pronoun “you” and the stylistically colored

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Translating Archaic Pronouns of English Fiction: Challenges and Strategies (in English)

[Pereklad ukrai'ns'koju movoju arhai'chnyh zajmennykiv u anglo movnij hudozhnij literaturi: vyklyky ta strategii']

© Lasinska T. A. [Lasins'ka], lasinskat@ukr.net

“thee,” as well as its morphological alternatives “thou” and “thy.” This choice is determined by the overall structure of the work, its genre, and the need to reflect the characters' attitudes towards each other, the peculiarities of the character's speech in dialogue, the author's attitude towards certain aspects, or to emphasize the overall theme of the work.

For example, one can compare the stylistically neutral phrase “To you Old Cause” with the authorial “To Thee Old Cause” [1, p. 39], or “These songs for you, the eternal march of you” with the stylized “These chants for thee, the eternal march of thee” [1, p. 40]. This approach helps clarify the author's communicative intent and indicates the unresolved tasks that arise in translation.

The stylistic opposition between archaic and modern words in translations often isn't fully reproduced. For instance, in the English version of a historical novel, one may encounter archaic forms of the pronoun “Ye,” which convey emotional tension or mark the social status of a character. In the translation, this may be rendered using ordinary forms like “Ви” or “Вас,” but the historical color and stylistic expressiveness are lost.

Thus, translators often face difficulties in reproducing the full spectrum of meanings of archaic pronouns in translation because their equivalents in Ukrainian may not always convey the depth of stylistic and pragmatic nuances present in the original text.

During the translation of texts with archaic pronouns, losses may occur in conveying nuances that provide information about the person, speech, and emotional state of the characters. Although emotionally charged phrases with the archaic pronoun “ye” may retain their power in translation, the archaic nature of the characters' speech is often lost, leading to a misrepresentation of their character and social status.

For example, in the phrase “Ill omens dog ye both!” [2], the translator lost the stylistic features of the archaic pronoun and the speech peculiarities in the translation: “А бий вас сила Божа, ... !” [3, с. 231]. This can lead to a loss of emotional richness and individuality of the characters' speech.

Attempts to convey the language features of characters may involve using different options for reproducing the pronoun, such as “Ти”, “Вас”, “Ви,” and others: “Чуєте, йомени: адже навіть ти ...” [3, с. 207]. However, such an

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Переклад українською мовою архаїчних займенників у англomовній художній літературі: виклики та стратегії (Англійською) [Pereklad ukrai'ns'koju movoju arhai'chnyh zajmennykiv u anglomovnij hudozhnij literaturi: vyklyky ta strategii']

© Ласінська Т. А. [Lasins'ka T. A.], lasinskat@ukr.net

approach isn't always capable of conveying the full emotional and stylistic power of the original.

Using appropriate translation techniques, such as reinterpretation and commentary, can help convey the specificity of archaic speech and preserve its emotional richness. For example, in the phrase “be upon ye and about ye” [2], the translator uses commentary to explain the language peculiarities of the characters: “Нехай буде над Вами благословення” [3, с. 252].

In cases where archaic pronouns play a significant role in creating a solemn atmosphere, it is important to find ways to reproduce them, as demonstrated in the following example: “Хай же я заспіваю тобі, Я прославлю тебе над усе” [4, р. 19]. Such an approach helps preserve the author's style and the uniqueness of the text.

Overall, the translation of archaic pronouns requires careful attention and a creative approach from the translator, as it influences the reader's perception of the text and can affect the conveyance of its meaning and emotional sphere.

The use of archaic pronouns in this work has not only linguistic but also symbolic significance, conveying a certain attitude towards key images. English writers often use archaic pronouns for personification, emphasizing their attitude to objects or individuals and expressing admiration or respect. However, in translation, these pronouns are often replaced with stylistically neutral Ukrainian counterparts, which can lead to a loss of emotional richness and refinement of the author's style.

For example, in the phrase “I float his carol with joy, with joy to thee O death.” [1, p. 145], the archaic pronoun “thee” underscores a particular attitude towards death. However, in V. Koptilov's translation, this pronoun is replaced with the stylistically neutral “тобі”: “Пливе славослів'я до тебе, і я радію, радію тобі ...” [5, с. 143].

Applying different translation methods can help reproduce the emotional richness of the original, but it can also lead to the loss of certain aspects, such as temporal information or nuances of the author's attitude. For instance, in the phrase “... who gives thee the opportunity of exercising thy charity and hospitality” [2], the archaic “thee” is rendered as the stylistically neutral “тобі” in

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Translating Archaic Pronouns of English Fiction: Challenges and Strategies (in English)

[Pereklad ukrai'ns'koju movoju arhai'chnyh zajmennykiv u angломovnij hudozhnij literaturi: vyklyky ta strategii']

© Lasinska T. A. [Lasins'ka], lasinskat@ukr.net

the translation: "... і даю тобі нагоду виявити милосердя й гостинність" [3, с. 171].

However, there are examples where translators employ more creative approaches to convey archaic pronouns, allowing for a slightly better reproduction of the emotional and stylistic richness of the original. For example, the use of the possessive Ukrainian pronoun "свій" emphasizes the uniqueness and expressiveness of the archaic pronoun, as in the phrase "With thy undaunted armies, engineering" [1]: "Виводь свої безстрашні армії, Техніко!" [4, с. 87].

Thus, the diversity of approaches to translating archaic pronouns allows translators to preserve the author's style and emotional richness of the original, but it can also lead to certain losses in conveying certain aspects of the text.

In this text, various methods of conveying archaic pronouns in translation are highlighted, each of which has its special features and influences the reader's perception of the text.

For example, using demonstrative pronouns in translation can draw attention to the uniqueness of the depicted person or object, as in the phrase "зоставити свою даму в руках такого достойного спільника" [3, с. 167].

Additionally, archaic pronouns can be conveyed through substitution or emotionally charged adjectives that reflect the author's attitude towards the object, for example: "непідкупне, безжальне, любе" [5].

Sometimes translators employ more creative approaches, such as a complete reinterpretation of meaning or using verbs instead of pronouns, which allows for a better conveyance of the author's intent. For example, "прощайте" [3, с. 83].

Thus, the variety of translation techniques for archaic pronouns enables translators to reproduce not only the linguistic but also the emotional and stylistic aspects of the original, making the translation more effective and expressive.

In the translation of archaic pronouns, the method of lexical archaization is often used, aimed at preserving elements of authenticity and expressiveness of the original, as in the phrase "Як Вельможність Вашу звали там, де Стікс хова п'ятьма?" [5].

However, in the translation of archaic pronouns, archaic counterparts are not always used in Ukrainian due to the structural needs of the literary work and stylistic nuances, as can be seen in the phrase "Я куди з більшою охотою показав би свою вправність, ніж мечем та щитом" [3, с. 178].

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Переклад українською мовою архаїчних займенників у англомовній художній літературі: виклики та стратегії (Англійською) [Pereklad ukrai'ns'koju movoju arhai'chnyh zajmennykiv u anglo-movnij hudozhnij literaturi: vyklyky ta strategii']

© Ласінська Т. А. [Lasins'ka T. A.], lasinskat@ukr.net

In certain cases, translators employ other methods, such as specification or omission of archaic pronouns, which can lead to the loss of stylistic expression of the original. For example, “І ось ти вийшла, чорна, з похиленої хати” [4, с. 19].

Therefore, the translation of archaic pronouns often requires a balance between preserving the authenticity of the original and adapting to the cultural-linguistic characteristics of the target audience.

Although archaic pronouns belong to low-frequency lexical units and have a limited sphere of stylistic application, they carry important temporal and historical information and perform various stylistic and pragmatic functions. Due to their expressiveness, they can serve as a strong stylistic element capable of coloring the text. Since archaic vocabulary is perceived as a means of elevating style, its translation should be carefully planned at the stylistic level.

Conclusions. In translation practice, various techniques are used to convey archaic pronouns. This can involve replacing the archaic pronoun with a more neutral or stylistically similar equivalent, omitting the archaic element, or generalizing it to compensate for stylistic losses. An effective approach involves using stylistically colored substitutes instead of directly reproducing archaic lexicon, which preserves its stylistic significance. In translation, it is important to reproduce the stylistic paradigm of the original, considering the combination of different types of archaic pronouns from the perspective of microstylistics.

Literature:

1. Whitman, W. *The Complete Poems*, edited by Francis Murphy (Penguin Books 1986), 892.
2. Scott, W. *Quentin Durward* (Moscow, Foreign Languages Publishing House, 1962), 567.
3. Скотт, В. *Айвенго*, пер. з англ. Ю. Лісняка та Г. Лозинської (Київ, Школа, 2007), 494.
4. Уїтмен, У. *Поезії*, пер. з англ. Л. Герасимчука (Київ, Дніпро, 1984), 126.
5. Уїтмен, У. *Листя трави: поезії*, під. ред. В. Коптілова (Київ, Дніпро, 1969), 196.

References:

1. Whitman, W. *The Complete Poems*, edited by Francis Murphy (Penguin Books 1986), 892.
2. Scott, W. *Quentin Durward* (Moscow, Foreign Languages Publishing House, 1962), 567 p.
3. Skott, V. *Ajvengo*, per. z angl. Ju. Lisnjaka ta G. Lozyns'koi' (Kyiv, Shkola, 2007), 494.
4. Ui'tmen, U. *Poezii'*, per. z angl. L. Gerasymchuka (Kyiv, Dnipro, 1984), 126.
5. Ui'tmen, U. *Lystja travy: poezii'*, pid. red. V. Koptilova (Kyiv, Dnipro, 1969), 196.

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Translating Archaic Pronouns of English Fiction: Challenges and Strategies (in English)

[Pereklad ukrai'ns'koju movoju arhai'chnyh zajmennykiv u anglo-movnij hudozhnij literaturi: vyklyky ta strategii']

© Lasinska T. A. [Lasins'ka], lasinskat@ukr.net

МАЙСТЕРНЯ МОЛОДОГО ПЕРЕКЛАДАЧА
[YOUNG TRANSLATOR'S WORKSHOP]

Ломакіна Ірина. Жанри аргентинського фольклору та їх переспіви українською мовою

[*Lomakina I. Genres of Argentine folklore and their renditions in Ukrainian language*]

Чакарера – найвідоміший жанр аргентинського фольклору. Вона має дві частини, кожна з яких складається з трьох куплетів і приспіву. Зазвичай її співають і танцюють в швидкому темпі на сільських вечірках. Належить до так званих *danzas picarescas*, грайливих танців.

Переспів – це такий переклад пісенного твору, що його можна проспівати під музичний акомпанемент оригіналу. На відміну від звичайного перекладу переспів є новим самостійним текстом, створеним «за мотивами» оригіналу.

Чакарера La Chimpa Machu.

Музику та слова до неї написав Sixto Palavecino.

Cuando quiero quiero mucho
si me olvidan no me quejo
cuando me quieren dejar
antes que me dejen dejo.

El corazón de una moza
me dicen que yo lo tengo
yo no se pa' que me sirve
el corazón sin el cuerpo.

En el juego y el amor
dos cosas yo he aprendido
no agrandarme si he ganado
ni achicarme si he perdido.

Chacarera, chacarera
chacarera chimpa machu

(Майстерня молодого перекладача [Majsternja molodogo perekladacha])

© *Ломакіна І. [Lomakina I.]*

pa' alcanzar tu corazón
si no es hoy alckapas cachum.
La pena y la que no es pena
todo es pena para mí
ayer penaba por verte
hoy peno porque te ví.

Vos sos una yo soy uno
uno y uno somos dos
dos que quisieran ser uno
pero no lo quiere Dios.

El amor es cuesta arriba
y el olvido es cuesta abajo
voy a subir cuesta arriba
aunque me cueste trabajo.

Mayu mayu chimpa manta
chacarera flor de tusca
me dices que no me quieres
yo no se porque me buscas.

Інший берег

Не помру, як іншу стрінеш,
До нестями хоч кохаю.
Перед тим, як ти покинеш,
Сама тебе залишаю.

Віддав мені серце милий:
Добрі люди подежують.
Та без інших частин тіла
Серця я не потребую.

Якщо грати чи кохати,
Хочу двом речам навчитись:
Як не вийшло, не ридати,

А як вийшло, не хвалитись.
Кажеш, більше не кохаєш.
Лівий берег – кущ мімози.
А на правому шукаєш,
Бо забути мене не в змозі.

Я сама себе дратую,
Знову зустрічі шукаю.
Не побачимось – сумую,
А зустрінемося – страждаю.

Чорнобривець, маргаритка,
Вони мають бути разом.
Куди голка, туди нитка.
Не судилось, не на разі.

Коли вгору – то кохати,
А розлука – то падіння.
Буду я весь час злітати,
Скільки вистачить сумління.

Кущ мімози, берег лівий.
А на правому ми разом.
Будемо разом на диво,
Хоча зараз не на разі.

Аргентинська самба – це романтичний і повільний парний танець з легкими хустинками. Він виконується під вокал, що супроводжується гітарою і перкусією на бомбо, місцевому ударному інструменті. Як і чакара, вона складається з двох частин. В кожній частині є два куплети і приспів. Самба – важливий елемент національної культури – 7 квітня в Аргентині відзначається день самби.

ZAMBA GRIS, яку виконують Los Altamirano.

Музику та слова до неї написав MIGUEL ANGEL MORELLI.

Es tiempo de mirarme para adentro,
de cerrar las puertas de mi corazón.

Y que la vida golpee diariamente
y tan sólo le conteste mi silencio acusador.

Es tiempo de quemar las ilusiones,
de matar los sueños de mi juventud.
Y que la vida y la muerte se pregunten
a quien le corresponden mis restos de dolor.

Quise quedarme en tu risa,
quise quemarme en tu sol.
Quise ser verano, primavera,
pero sólo soy otoño, deshojando mi dolor.

Quise escribir tantos poemas
que no hablen tan sólo de mi soledad,
pero el tiempo de amar ya se ha quedado
cautivo del pasado y ya nunca volverá.

He cerrado el capítulo más triste
de la gris novela de mi juventud.
Ya no hay luna jugando sobre el río,
no hay rosas con rocío, soy sombra entre la luz.

Сіра Самба

Вже час прийшов, щоб зачинити двері
Залишитись з самотністю своїй.
Нехай життя в них б'ється безупинно,
А у відповідь щоденно тільки мій докір німий.

Вже час прийшов позбутися захоплень.
Вже кинути у вогонь уламки мрій.
Нехай життя і смерть подискутують
Про того, кому належать рештки ніжності моєї.

Стати хотіла весною
Всміхненим літом твоїм
Надішлю тобі листи осінні
Та мій сум ти не побачиш
Під їх сяйвом золотим

Хотіла написати стільки віршів
Щоб не було в них більше болю та біди
В моїх рядках самотність, а кохання
У минулому, як в'язень залишилось назавжди.

Вже не буде плесків місяця у річці,
На пелюстках ніжних крапель мерехтінь.
А сіра повість про моє минуле вже багаттям спалахнула
Оточивши мою тінь

Уежа – фольклорний парний танець південної Аргентини. Його назва дослівно перекладається, як «слід» і цей романтичний танець виконують «слід у слід», повторюючи рухи за партнером. Саме тому слово «слід» так часто з'являється в переспіві.

Huella de los labriegos, яку написав Raly Barrionuevo.

Viento compañero de las semillas
Carne de la lluvia que trae la vida
Sol de la mañana, sombra en la tierra
Canto del labriego de amor y huella.

Huella peregrina de los labriegos
Dueños de la espera y de los silencios
Dame el silbo blanco de tu mañana,
Dame el llanto arisco de tu mirada.

Ya se va el labriego tras de una estrella
Y en la madrugada se vuelve huella.

Noche compañera de su guitarra
Árbol milagrero sombreando su alma.
Soledad silvestre de su plegaria
Grito de la tierra dignificada.

Cada surco nuevo, cada semilla
Cada luna engendra tu maravilla
Grito solitario del viento norte
Con su melodía reza tu nombre.

Його слід

Вітер, що насінню дає наснагу,
Дощ сухому полю втамує спрагу.
Промені ранкові, землі зітхання,
За його слідами – спів про кохання.

Слідом пілігрима тиші звучання,
Володаря часу, волхва мовчання.
Хочу його вранішніх білих дзвонів,
Прагну його погляду німого болю.

Знову він уходить десь за зірками.
А його слід вранці піснею стане.

Тінь дерев чарівних душу вгамує.
Спів його гітари лише ніч чує.
Лагідна молитва землі торкнеться,
І земля на стогін цей відгукнеться.

Знову в повний місяць дива приходять
Від землі насіння життя народить.
Північного вітру гомін самотній
Грає його іменем над безоднею.

Переклади українською поезій Федеріко Гарсії Лорки
[Translations of Federico García Lorca's Poetry into Ukrainian]

Брайло Іванна. Переклади українською поезій Федеріко Гарсії Лорки
[Brailko I. Translations of Federico García Lorca's Poetry into Ukrainian]

«Soneto de la guirnalda de rosas»

(Federico García Lorca)

¡Esa guirnalda! ¡pronto! ¡que me muero!
¡Teje deprisa! ¡canta! ¡gime! ¡canta!
que la sombra me enturbia la garganta
y otra vez viene y mil la luz de enero.

Entre lo que me quieres y te quiero,
aire de estrellas y temblor de planta,
espesura de anémonas levanta
con oscuro gemir un año entero.

Goza el fresco paisaje de mi herida,
quiebra juncos y arroyos delicados.
Bebe en muslo de miel sangre vertida.

Pero ¡pronto! Que unidos, enlazados,
boca rota de amor y alma mordida,
el tiempo nos encuentre destrozados.

«Сонет із вінка троянд»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Вінок з троянд! Мерщій! Я знемагаю!
Співай, ридай, у вінку сльози збирай!
Січнева ніч морозним диханням віє,
І темрява все глибше й глибше сіє.

Де зірки ллють на землю срібний блиск,
Де кохання наше сплелося, мов хмиз,
Там первоцвіти просять про весну,
І ллють гіркі сльози на холодну траву.

Топчи луг мій, пливи моїм руслом,
Вбирай у себе рани моєї цвіт.
Із медових стегон пий кохання мого сік.

Та поспішай! В обіймах сплетених
Зітхнемо з мукою й надією на устах.
І лише тіні зникнуть у ночах.

Господицько Анастасія. Переклади українською поезій Федеріко Гарсії Лорки
[*Hospodynko A.* Translations of Federico García Lorca's Poetry into Ukrainian]

«¡Anda, jaleo!»

(*Federico García Lorca*)

Yo me arrimé a un pino verde
por ver si la divisaba,
y sólo divisé el polvo
del coche que la llevaba.
Anda jaleo, jaleo:
ya se acabó el alboroto
y vamos al tiroteo.

No salgas, paloma, al campo,
mira que soy cazador,
y si te tiro y te mato
para mí será el dolor,
para mí será el quebranto,
Anda, jaleo, jaleo:
ya se acabó el alboroto
y vamos al tiroteo.

En la calle de los Muros
han matado una paloma.
Yo cortaré con mis manos
las flores de su corona.
Anda jaleo, jaleo:
ya se acabó el alboroto
y vamos al tiroteo.

«Вперед!»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Я забрався на зелену сосну,
Щоб побачити її я мав змогу,
Побачив я ж лише пил від авто,
Що підхопило її біля дому.
Нуж бо, давай, поспіши:
Потроху згаса метушня,
І нас ведуть на розстріл.

Не літай, голубко, бо вб'є
Тебе моя стріла десь у полі,
І вмиє ти загинеш, а я
Згнию від нестерпного болю,
Помру серед білого дня.
Нуж бо, давай, поспіши:
Потроху згаса метушня,
І нас ведуть на розстріл.

На вулиці лежить нерухомо
Убита моя голубка.
Я зроблю їй з квітів вінок
І покладу їй на грудку.
Нуж бо, давай, поспіши:
Потроху згаса метушня,
І нас ведуть на розстріл.

Дубець Аліна. Переклади українською поезій Федеріко Гарсії Лорки
[Dubets A. Translations of Federico García Lorca's Poetry into Ukrainian]

«Encuentro»

(Federico García Lorca)

Ni tú ni yo estamos
en disposición
de encontrarnos.
Tú... por lo que ya sabes.
¡Yo la he querido tanto!
Sigue esa veredita.
En las manos
tengo los agujeros
de los clavos.
¿No ves cómo me estoy
desangrando?
No mires nunca atrás,
vete despacio
y reza como yo
a San Cayetano,
que ni tú ni yo estamos
en disposición
de encontrarnos.

«Зустріч»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Ні ти, ні я не хочемо зустрітись,

Своя причина кожному жалітись..

Ти... через те, що знаєш, все ж,

А я і так кохав тебе без меж!

Іди сама своїм шляхом,

І хай руки мої цвяхам будуть отвором,

Ти ж бачиш, як у мене кров тече?

Та знай, я все одно люблю тебе!

Ніколи ти не оглядайся,

Повільно йди, і не спішишь,

Молися, як я, Святому,

Ні ти, ні я не стрінемось колись.

Зайко Марія. Переклади українською поезій Федеріко Гарсії Лорки
[*Zaiko M.* Translations of Federico García Lorca's Poetry into Ukrainian]

«**Idilio**»

(Federico García Lorca)

Tú querías que yo te dijera
el secreto de la primavera.

Y yo soy para el secreto
lo mismo que es el abeto.

Árbol cuyos mil deditos
señalan mil caminitos.

Nunca te diré, amor mío,
por qué corre lento el río.

Pero pondré en mi voz estancada
el cielo ceniza de tu mirada.

¡Dame vueltas, morenita!
Ten cuidado con mis hojitas.

Dame más vueltas alrededor,
jugando a la noria del amor.

¡Ay! No puedo decirte, aunque quisiera,
el secreto de la primavera.

«Ідилія»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Ти волієш, щоби наодинці
Шепотів тобі весняні таємниці.

Але ж я для тої таємниці
Наче тихе дерево ялиці.

Чий пальці – сотні пагінців –
Вказують на тисячі шляхів.

З вуст моїх, любове, не долине,
Чому річка неквапливо плине.

Та з очей твоїх у голосу глибінь
Зійде попеляста височінь.

Кружляй мене до нестями!
Обережніше з пагінцями.

Кружляймо з ночі і до рання
на оглядовому колесі кохання.

Ох, не можу, попри свої бажання,
Наспівати таємниці весняні.

Коваленко Анна. Переклади українською поезій Федеріко Гарсії Лорки
[Kovalenko A. Translations of Federico García Lorca's Poetry into Ukrainian]

«Soneto de la dulce queja»

(Federico García Lorca)

Tengo miedo a perder la maravilla
de tus ojos de estatua y el acento
que de noche me pone en la mejilla
la solitaria rosa de tu aliento.

Tengo pena de ser en esta orilla
tronco sin ramas; y lo que más siento
es no tener la flor, pulpa o arcilla,
para el gusano de mi sufrimiento.

Si tú eres el tesoro oculto mío,
si eres mi cruz y mi dolor mojado,
si soy el perro de tu señorío,

no me dejes perder lo que he ganado
y decora las aguas de tu río
con hojas de mi otoño enajenado.

«Сонет про солодку гіркоту»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Боюсь я втратити те диво -

очей твоїх сіяння.

Боюсь я ночі, що залишить мстиво

лиш подих від твого кохання.

Немов те дерево без листя і гілля,

стою я в розпачі на березі заслання.

Нема ні квітки, ні плода, ані зілля,

щоб пожити хробака мого стражання.

Якщо ти мій скарб схований,

мій хрест, мій біль, омийтий сльозами,

а я - раб, любов'ю твоєю скований,

не дай загубити подароване богами.

Хай же прикрасять води твоєї ріки

моєї пізньої осені пожовклі листки.

Корж Софія. Переклади українською поезій Федеріко Гарсії Лорки
[Korzh S. Translations of Federico García Lorca's Poetry into Ukrainian]

«**La luna asoma**»

(Federico García Lorca)

Cuando sale la luna
se pierden las campanas
y aparecen las sendas
impenetrables.

Cuando sale la luna,
el mar cubre la tierra
y el corazón se siente
isla en el infinito.

Nadie come naranjas
bajo la luna llena.
Es preciso comer
fruta verde y helada.

Cuando sale la luna
de cién rostros iguales,
la moneda de plata
solloza en el bolsillo.

«Сходить місяць»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Поки твій кожен локон золотий,
Горить на сонці, з ним змагаючись,
А лоб твій білосніжний та гладкий,
З лілеєю в долиннім полі не рівняючись.

Ще довго їм гвоздик не відрізнити
від вуст твоїх, багряних й запашних,
блиск ший-кришталю їм зможе заступити,
Тріумф принижень пишних, зловтішних.

Шукай блаженство в тім, що цінно,
Поки ще свіжо, доки твої риси
Не обернулись в землю тлінно,

Поки кришталю твій, золото та квіти
Не стали димом, пилом й сріблом,
А далі вічний сон, який складає свої віти...

Павлова Дар'я. Переклад українською поезії Федеріко Гарсії Лорки

[Pavlova D. Translation of Federico García Lorca's Poetry into Ukrainian]

«El poeta pide a su amor que le escriba»

(Federico García Lorca)

Amor de mis entrañas, viva muerte,
en vano espero tu palabra escrita
y pienso, con la flor que se marchita,
que si vivo sin mí quiero perderte.

El aire es inmortal. La piedra inerte
ni conoce la sombra ni la evita.
Corazón interior no necesita
la miel helada que la luna vierte.

Pero yo te sufrí. Rasgué mis venas,
tigre y paloma, sobre tu cintura
en duelo de mordiscos y azucenas.

Llena pues de palabras mi locura
o déjame vivir en mi serena
noche del alma para siempre oscura.

«Поет просить свою кохану написати йому»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Кохання внутрішніх глибин, живе забуття,
марно я чекаю того письма
і думаю, душа моя зав'яла,
немає сенсу, якщо Вас нема

Вічне повітря, і навіть непорушний камінь
Не уникає тіні і не знає
Чи потребує серце, яке сяє
Холодний мед, який місяць зливає

Не тільки я страждаю. Розірвавши свої вени,
навіть і тигр, і голубка
і лілії укус – вони на сцені

Наповніть же словами моє божевілля
або дайте жити в ночі
душі твого мерехтіння.

Тисевич Анастасія. Переклад українською поезії Федеріко Гарсії Лорки
[Tisevych A. Translation of Federico García Lorca's Poetry into Ukrainian]

«Llagas de amor»

(Federico García Lorca)

Esta luz, este fuego que devora.

Este paisaje gris que me rodea.

Este dolor por una sola idea.

Esta angustia de cielo, mundo y hora.

Este llanto de sangre que decora lira sin pulso ya, lúbrica tea.

Este peso del mar que me golpea.

Este alacrán que por mi pecho mora.

Son guirnalda de amor, cama de herido,

donde sin sueño, sueño tu presencia

entre las ruinas de mi pecho hundido.

Y aunque busco la cumbre de prudencia

me da tu corazón valle tendido

con cicuta y pasión de amarga ciencia.

«Любовні рани»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Це світло й ця ватра, в якій я загину.

Цей сірий пейзаж, що довкола.

Цей біль від думок моїх кволих.

Ця мука небесна, всесвітня, годинна.

Цей крик, що із кров'ю струмить крізь судини

для ліри, що грала й схолола.

Ця велич у водах солоних.

І цей скорпіон, що у груди заринув.

Вони — це любовний вінець, ложе в ранах,

де я наяву тебе бачу крізь просинь,

де груди мої — у руїнах, кохана!

І хоч я шукаю розважливий розум,

мене твоє серце приваблює ланом,

де знань гірких пристрасть лютує у грозах.

Шинкарук Катерина. Переклади українською поезій Федеріко Гарсії Лорки
[Shynkaruk K. Translations of Federico García Lorca's Poetry into Ukrainian]

«Es verdad»

(Federico García Lorca)

¡Ay qué trabajo me cuesta
quererte como te quiero!

Por tu amor me duele el aire,
el corazón
y el sombrero.

¿Quién me compraría a mí
este cintillo que tengo
y esta tristeza de hilo
blanco, para hacer pañuelos?

¡Ay qué trabajo me cuesta
quererte como te quiero!

«Це правда»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Ой, як же воно тяжко -

Любити, як тебе люблю!

Від кохання пече мені вітер,

Серце горить

і мій капелюх.

Хто купить в мене поясок,

А смуток, зібраний в моток?

Хто зможе з цього виплести

Хоч кілька білих хусточок?

Ой, як же воно тяжко -

Любити, як тебе люблю!

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**ВИМОГИ ДО ПУБЛІКАЦІЙ:**

Надсилати матеріали для публікації на електронну скриньку журналу **zbirnykninako@ukr.net**:

- статтю у форматі A4 (Microsoft Word);
- назву статті та відомості про автора (*прізвище, ім'я, по батькові, назва статті, місце роботи, науковий ступінь і вчене звання / навчання в аспірантурі, докторантурі, адреса для листування, телефон, e-mail, факс* (за наявності) трьома мовами;
- дві відскановані рецензії на статтю.

Усі три файли повинні бути прикріплені до одного листа. Назви файлів пишуться тільки латиницею. Наприклад: **Ivanenko_article** для статті, **Ivanenko_details** для відомостей про автора, **Ivanenko_reviews** для рецензій.

Мови публікації – **українська, англійська, німецька, іспанська, італійська, новогрецька, французька**. Обсяг статті – від 8 сторінок

Згідно з вимогами до фахових видань, текст статті повинен містити: «постановку проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановку завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку».

У статті обов'язковими є розділи, назви яких подаються напівжирним шрифтом:

Вступ, який охоплює постановку проблеми, короткий огляд найновіших публікацій з теми дослідження, актуальність, мету, об'єкт та предмет дослідження, наукову новизну, матеріали та методи дослідження.

Огляд наукової літератури.

Основний зміст.

Отримані результати, їх обговорення.

Висновки дослідження.

Перспективи подальших наукових розвідок.

Література та джерельна база дослідження (мовою оригіналу).

References.

Структура статті:

- номер УДК (верхній лівий кут);
- поряд з УДК – зазначається розділ, в якому має бути розміщено статтю:

Актуальні питання ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА;

Актуальні питання ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І
ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА;

Актуальні питання ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА;

Актуальні питання СОЦІОЛІНГВІСТИКИ;

Актуальні питання ПСИХОЛІНГВІСТИКИ;

Актуальні питання ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ;

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Актуальні питання ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ;
Актуальні питання ЕТНОЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ЛІНГВОДИДАКТИКИ;
Актуальні питання ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА;
МАЙСТЕРНЯ МОЛОДОГО ПЕРЕКЛАДАЧА.

- назва статті, прізвище, ім'я та по батькові двома мовами: українською, англійською (вирівнювання по центру, великими літерами, напівжирним шрифтом Times New Roman 14 пт);
- анотації та ключові слова двома мовами: українською (до 100 слів), англійською (200–250 слів). Якщо стаття написана іншою мовою, то анотація наводиться також мовою статті. Вирівнювання за шириною, курсив, Times New Roman 14 пт;
- основний текст статті (міжрядковий інтервал – мінімум 12 пт, вирівнювання за шириною, відступ першого рядка – 1 см., шрифт – Times New Roman: основний текст – 14 пт; поля: верхнє – 1,9 см., нижнє – 1,9 см., лівє – 1,7 см., правє – 1,7 см.). Формат графічних файлів: рисунки повинні бути збережені у форматі jpeg із роздільною здатністю 300 точок на дюйм. Їх необхідно додатково надіслати в окремому файлі.
- Література (Chicago Style: Notes and Bibliography): Література у списку повинна бути розташована в алфавітному порядку (Times New Roman 12 пт). Назви джерел подаються мовою оригіналу.
- Джерела ілюстративного матеріалу: За нумерацією цей список продовжує список літератури.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): Список оформлений згідно вимог (Chicago Style: Notes and Bibliography) з транслітерованими кириличними назвами (система транслітерації BGN (Board of Geographic Names). Можна використовувати автоматичні конвертори: <http://translit.net/ua/> – для української мови. У квадратних дужках подається переклад назви англійською.

У тексті слід **чітко розрізняти дефіс (-) і тире (–)**.

Приклади у тексті друкуються курсивом, для виділення окремих елементів у прикладах використовується підкреслення.

Посилання в тексті подаються у квадратних дужках, наприклад, [11, с. 8], де номер збігається з порядковим номером джерела у списку літератури; якщо необхідно зазначити кілька джерел, їхні номери відокремлюються крапкою з комою, наприклад, [1; 5; 9].

Під рисунками спочатку повинен бути загальний підпис, а потім пояснення усіх наявних на них цифрових та буквених позначень.

Положення про конфіденційність

Імена та електронні адреси, які вказують користувачі сайту цього журналу, використовуються виключно для виконання внутрішніх технічних завдань цього журналу і не передаються стороннім особам.

PUBLISHING REQUIREMENTS:

Submit your materials to the journal's email **zbirnykninako@ukr.net**:

- manuscript in A4 format Microsoft Word;
- title of the article and the author's details (first name, patronymic, last name, title of the article, affiliation, academic degree, academic rank, doing a postgraduate course, working for a DSc's degree, address, telephone, email, fax (if available) in three languages;
- two reviews of the article (scanned copies).

All three files should be attached to one letter. Names of the files are Romanized. E.g. **Ivanenko_article** for the article, **Ivanenko_details** for the author's details, **Ivanenko_reviews** for reviews.

Manuscripts are accepted in Ukrainian, English, German, Spanish, Italian, Greek, French.

Minimum length of paper – 8 pages.

In accordance with requirements for specialized journals, each paper should have such essential elements as introduction of the issue and its link to current research issues and practical tasks, overview of recent findings and publications that have initiated the issue and influenced the study, indicating the gap in the previous research and outlining the purpose of the present research, the body, discussing the research findings, the conclusions and recommendations for future implementation or future research in the area.

The paper should have such sections as:

Introduction (introducing the issue, giving overview of recent research, stating topicality, purpose, subject matter and object of the research, its novelty, materials used and methods applied);

Findings and Their Discussion;

Literature review Conclusions;

Prospects for Further Research;

References and Illustrative Materials (in the original language);

References.

The section headings in the text of the article are given in bold.

Paper structure:

Margins: top – 1.9 cm., bottom – 1.9 cm., left – 1.7 cm., right – 1.7 cm.

- UDC number (top left corner);
- near UDC number it is desirable to indicate the section, to which the article belongs:

Current issues IN GENERAL LINGUISTICS;

Current issues IN COMPARATIVE AND HISTORICAL

LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY;

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

Current issues IN LITERARY STUDIES;
 Current issues IN SOCIOLINGUISTICS;
 Current issues IN PSYCHOLINGUISTICS;
 Current issues IN LINGUISTIC SEMANTICS;
 Current issues IN PRAGMALINGUISTICS;
 Current issues IN COGNITIVE LINGUISTICS;
 Current issues IN COMMUNICATIVE LINGUISTICS;
 Current issues IN LINGUOCULTURAL STUDIES;
 Current issues IN ETHNOLINGUISTICS;
 Current issues IN LINGUODIDACTICS;
 Current issues IN TRANSLATION STUDIES;
 YOUNG TRANSLATOR'S WORKSHOP.

- title of the article, name and first name in two languages: Ukrainian, English (Times New Roman 14 pt, capitalized, bold, center justified);
 - abstracts and key words in two languages: Ukrainian (up to 100 words) and English (200–250 words). If the paper is in any other language, the abstract in the original language is provided as well. The text of the abstract is in Times New Roman 14 pt, italicized, fully justified.
 - body of the article (Times New Roman 14 pt, spaced – at least 12 pt, fully justified, a 1 cm first line indent,). Figures (graphs, charts, diagrams) and pictures are saved in the jpeg format with 300 dpi resolution and are additionally sent in a separate file.
 - References (Chicago Style: Notes and Bibliography): References are given in alphabetical order, with items in Cyrillic script (Times New Roman 12 pt). Titles are provided in the original language.
 - Sources of Illustrative Material. The counter continues from the reference list.
 - References (Chicago Style: Notes and Bibliography): References in Cyrillic script are transliterated using BGN (Board of Geographic Names) transliteration system <http://translit.net/ua/> for Ukrainian and followed by the English translation in square brackets.
 - Hyphens (-) and dashes (–) are to be **consistently differentiated**.
 - Text fragments provided as illustrations should be given in italics, with underlining used to distinguish certain elements from the text.
 - In-text citations are provided in square brackets with the first figure indicating the number of the source in the reference list, for example [11, p. 8]; if it is necessary to mention several sources, their numbers are separated with a semicolon, for example [1; 5; 9].
- All tables and pictures should have their titles or labels.

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА

<i>Корбозерова Н. М., Обручникова О. П.</i> Концепт, типи та наслідки мовних контактів: нові підходи [Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques]	7
---	---

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

<i>Лисенко К. В.</i> Діахронічний підхід до вивчення ритму в постановках Шекспіра	16
---	----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ

<i>Лахтіонова К. М.</i> Кінець епохи Берлусконі – гіркий присмак політики. лінгвістичні надбання	28
--	----

<i>Селіверстова А. О.</i> Італійські неологізми у контексті соціальних мереж: соціокультурний аспект	36
--	----

<i>Ткаченко Н. Д.</i> Гендерні провокації у соціолінгвістичному та психолінгвістичному підході	44
--	----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

<i>Смущинська І. В.</i> Типи художньої референції: проблеми інтерпретації	54
---	----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ

<i>Артемова Л. В.</i> Особливості мови вина та його перекладу з іспанської мови на українську [Las peculiaridades del lenguaje de vino y su traducción del español al ucraniano]	69
--	----

<i>Охріменко В. І.</i> Лінгвопрагматичні особливості смислового поля deskriptivnih tekstiv (na materialі deskriptcii obrazu bezimennoho u romanі A. Mandzonі «Zarucheni»	79
--	----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

<i>Ломакіна І. А.</i> Образний компонент концепту « <i>algarrobo</i> » в аргентинському folklorі	94
---	----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

<i>Соболева О. В.</i> Особливості формування гендерно-культурних стереотипів u frantsuzskikh zhinochikh zhurnalah	103
--	-----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ

<i>Наконечна Л. В.</i> Роль інноваційних технологій у навчанні та викладанні inozemnih mov	111
---	-----

<i>Сингаївська Г. В.</i> Екстенсивне читання як спосіб викладання іспанської moyi [Syngayivska G. V. La lectura extensiva como forma de enseñar español]	119
---	-----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

<i>Ласинська Т. А.</i> Переклад українською мовою архаїчних займенників у anglomovnii khudozhnii literaturі: viklyky ta strategii	136
--	-----

МАЙСТЕРНЯ МОЛОДОГО ПЕРЕКЛАДАЧА

<i>Ломакіна І.</i> Жанри аргентинського фольклору та їх переспіви українською movoю	143
--	-----

Переклади українською поезій Федеріко Гарсії Лорки

<i>Брайко І.</i> Сонет із вінка троянд [Soneto de la guirnalda de rosas]	149
<i>Господинько А.</i> Вперед! [¡Anda jaleo!]	151
<i>Дубець А.</i> Зустріч [Encuentro]	153
<i>Зайко М.</i> Ідилія [Idilio]	155
<i>Коваленко А.</i> Сонет про солодку гіркоту [Soneto de la dulce queja]	157
<i>Корж С.</i> Сходить місяць [La luna asoma]	159
<i>Павлова Д.</i> Поет просить свою кохану написати йому [El poeta pide a su amor que le escriba]	161
<i>Тисевич А.</i> Любовні рани [Llagas de amor]	163
<i>Шинкарук К.</i> Це правда [Es verdad]	165
<i>Вимоги до публікацій</i>	166
<i>Publishing requirements</i>	168
ЗМІСТ	171
CONTENTS	174

CONTENTS

LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY

- Korbozerova N. M., Obruchnikova O. P.** Concept, Types and Consequences of Language Contacts: New Approaches [Concepto, tipos y consecuencias de los contactos lingüísticos: nuevos enfoques] 7

CURRENT ISSUES IN LITERARY STUDIES

- Lysenko K. V.** The Diachronic Approach to the Study of Rhythm in Shakespeare's Performances 16

CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS

- Lakhtionova K. M.** Fine Epoca Berlusconi – l'amaro Calice Della Politica the End of the Epoch of Berlusconi – Bitter Flavour of the Politics. Linguistic Gains . 28
- Seliverstova A. O.** Italian Neologisms in the Context of Social Networks: Sociocultural Aspect 36
- Tkachenko N. D.** Gender Provocations in Sociolinguistic and Psycholinguistic Approach 44

CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC SEMANTICS

- Smushchynska I. V.** Types of Artistic Reference: Problems of Interpretation 54

CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS

- Artemova L. V.** The Language of Wine: the Peculiarity of Translation from Spanish into Ukrainian [Las peculiaridades del lenguaje de vino y su traducción del español al ucraniano] 69

Okhrimenko V. I. Linguopragmatic Features of the Meaning Field of Descriptive Texts (on the Material of Description of the Character of Unknown in the Novel of A. Manzoni "Betrothed")	79
--	----

CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS

Lomakina I. A. Figurative Component of the "Algarrobo" Concept in Argentine Folklore	94
---	----

CURRENT ISSUES IN COMMUNICATIVE LINGUISTICS

Soboleva O. V. Formation Features of Gender-cultural Stereotypes in French Women's Magazines	103
---	-----

CURRENT ISSUES IN LINGUODIDACTICS

Nakonechna L. V. The Role of Innovative Technologies in Teaching and Learning Foreign Languages	111
--	-----

Syngayivska G. V. The Extensive Reading as a Way of Teaching Spanish [Syngayivska G. V. La lectura extensiva como forma de enseñar español]	119
--	-----

CURRENT ISSUES IN TRANSLATION STUDIES

Lasinska T. A. Translating Archaic Pronouns of English Fiction: Challenges and Strategies	136
--	-----

YOUNG TRANSLATOR'S WORKSHOP

Lomakina I. Genres of Argentine folklore and their renditions in Ukrainian language.	143
--	-----

Translations of Federico García Lorca's Poetry into Ukrainian

Brailko I. Rose Garland Sonnet [Soneto de la guirnalda de rosas]	149
Hospodynko A. Go ahead! [¡Anda jaleo!]	151
Dubets A. Meeting [Encuentro]	153
Zaiko M. Idyll [Idilio]	155
Kovalenko A. Sonnet of sweet complaint [Soneto de la dulce queja]	157
Korzh S. The moon rises [La luna asoma]	159
Pavlova D. The poet asks his love to write to him [El poeta pide a su amor que le escriba]	161
Tisevych A. Llagas de amor [Wounds of love]	163
Shynkaruk K. It's true [Es verdad]	165
 Вимоги до публікацій	167
Publishing requirements	169
 ЗМІСТ	171
CONTENTS	174

Підп. до друку 06.03.2024. Формат 60×84¹/₁₆. Папір. офс. Гарнітура “Таймс”. Друк. офс.
Ум. друк. арк. 14,75. Обл.-вид. арк. 7,22. Наклад 300 прим. Зам.

Віддруковано у ТОВ “Видавництво “Юстон” із оригіналів автора.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія дк No 4973 від 09.09.2015 р. 01034, м. Київ, вул. О. Гончара, 36-а тел.: (044) 360-22-66, www.yuston.com.ua